No. 57156*

Czech Republic
and
Poland

Agreement between the Government of the Czech Republic and the Government of the Republic of Poland on cooperation to address the impacts of exploitation at the Turów Open-Pit Lignite Mine in the Republic of Poland on the territory of the Czech Republic (with maps). Prague, 3 February 2022

Entry into force: *3 February 2022 by signature, in accordance with article 14(1)*

Authentic texts: *Czech, English and Polish*

Registration with the Secretariat of the United Nations: *Czech Republic, 14 April 2022*

*No UNTS volume number has yet been determined for this record. The Text(s) reproduced below, if attached, are the authentic texts of the agreement /action attachment as submitted for registration and publication to the Secretariat. For ease of reference they were sequentially paginated. Translations, if attached, are not final and are provided for information only.

République tchèque
et
Pologne

Accord entre le Gouvernement de la République tchèque et le Gouvernement de la République de Pologne sur la coopération pour faire face aux impacts de l'exploitation de la mine de lignite à ciel ouvert de Turów en République de Pologne sur le territoire de la République tchèque (avec cartes). Prague, 3 février 2022

Entrée en vigueur : *3 février 2022 par signature, conformément au paragraphe 1 de l'article 14*

Textes authentiques : *tchèque, anglais et polonais*

Enregistrement auprès du Secrétariat de l'Organisation des Nations Unies : *République tchèque, 14 avril 2022*

*Aucun numéro de volume n'a encore été attribué à ce dossier. Les textes disponibles qui sont reproduits ci-dessous sont les textes originaux de l'accord ou de l'action tels que soumis pour enregistrement. Par souci de clarté, leurs pages ont été numérotées. Les traductions qui accompagnent ces textes ne sont pas définitives et sont fournies uniquement à titre d'information.

[CZECH TEXT – TEXTE TCHÈQUE]

Dohoda mezi vládou České republiky a vládou Polské republiky o spolupráci k řešení vlivů těžební činnosti v povrchovém hnědouhelném dole Turów v Polské republice na území České republiky

Vláda České republiky a vláda Polské republiky (dále jen „česká strana", polská strana" nebo „strany"),

vedeny snahou řešit vlivy těžby hnědého uhlí v povrchovém dole Turów (dále jen „důl Turów") v Polské republice na území České republiky,

s ohledem na potřebu vyřešit spor týkající se dolu Turów smírnou cestou při respektování požadavků práva Evropské unie,

vítající závazek Fundacja PGE věnovat 10 000 000 EUR Libereckému kraji,

přesvědčeny, že nejvhodnější formou řešení této záležitosti a předcházení budoucím sporům je tato Dohoda mezi vládou České republiky a vládou Polské republiky o spolupráci k řešení vlivů těžební činnosti v povrchovém hnědouhelném dole Turów v Polské republice na území České republiky (dále jen „dohoda"),

se dohodly takto:

Článek 1

Účel dohody

Účelem dohody je:

a) spolupráce stran při provádění a financování opatření ke zjišťování, zmírňování a prevenci dopadů, včetně jejich monitorování (dále jen „řešení dopadů") těžby a následných rekultivačních prací na dole Turów v Polské republice na území České republiky;

b) smírné urovnání sporu mezi stranami, který byl předložen Soudnímu dvoru Evropské unie (dále jen „Soudní dvůr") v návaznosti na žalobu ve věci C-121/21 podanou Českou republikou proti Polské republice dne 26. února 2021 a týkající se rozšíření těžby v dole Turów.

Článek 2

Podmínky pro zpětvzetí žaloby ve věci C-121/21

1. Do deseti pracovních dnů po vstupu této dohody v platnost převede polská strana zastoupená ministrem odpovědným za ochranu životního prostředí:

a) Ministerstvu životního prostředí České republiky celkovou částku 10 000 000 EUR na účet číslo IBAN: CZ19 0710 0001 2300 0762 8001, SWIFT: CNBACZPP; a

b) Libereckému kraji celkovou částku 25 000 000 EUR na účet číslo IBAN: CZ07 0100 0001 2331 1360 0217, SWIFT: KOMBCZPP,

s cílem plně řešit vlivy těžby v dole Turów na území České republiky, jak je stanoveno v této dohodě.

2. Česká strana se zavazuje vynaložit výše uvedené prostředky v souladu s účelem této dohody.

3. Česká strana každoročně předloží polské straně, prostřednictvím zmocněnců určených v souladu s článkem 10 odstavcem 1 (dále jen „zmocněnec" nebo „zmocněnci"), zprávu o realizaci projektů financovaných z výše uvedených zdrojů.

4. Česká strana informuje Soudní dvůr o urovnání sporu a o vzdání se svých nároků ve věci C-121/21 v souladu s článkem 147 jednacího řádu Soudního dvora do tří pracovních dnů ode dne, kdy obdrží celou částku uvedenou v odstavci 1 na výše uvedené účty.

5. Strany potvrzují, že polská strana:

a) umožnila zástupcům české strany provést v dole Turów hodnotící misi na místě za účelem zjištění výchozí situace;

b) poskytla české straně veškeré relevantní informace o probíhajících řízeních v souladu s článkem 3 odstavcem 11;

c) poskytla české straně předběžný projektový záměr výstavby zemního valu podle článku 4; a

d) poskytla české straně informace o podzemních vodách podle článku 8 odstavce 1, písmen a) až c) a odstavců 2 a 3.

Článek 3

Základní pravidla pro řešení dopadů těžby

1. Polská strana zajistí, že se těžba v dole Turów nerozšíří za stávající rozsah současných těžebních prací v dole Turów směrem ke státním hranicím s Českou republikou a že těžební jáma nebude prohloubena více než třicet metrů pod úroveň moře, pokud nebudou polskou stranou splněny všechny následující podmínky:

a) dokončení výstavby podzemní bariéry a prokázání její funkčnosti (článek 3 odstavce 5 až 7) a předání kompletní projektové dokumentace skutečného provedení stavby podzemní bariéry české straně (článek 8 odstavec 1 písmena a) a c));

b) dokončení stavby zemního valu (článek 4);

c) splnění požadavků na monitorování dopadů těžby v dole Turów na území Polské republiky uvedených v článku 5 odstavci 2, článku 6 odstavci 3, článku 7 odstavci 1 a článku 8 odstavcích 1 až 6;

d) zřízení monitorovacích vrtů v souladu s článkem 8 odstavcem 7.

2. Aniž je dotčeno splnění podmínek uvedených v předchozím odstavci, může stávající rozsah současných těžebních prací postupovat směrem ke státním hranicím s Českou republikou za účelem provádění prací zaměřených na geotechnické zabezpečení a/nebo odstraňování skrývky za předpokladu, že:

a) pracovní plocha nepřekročí linii spojující body následujících souřadnic:

A1 x= 5638423.268, y= 5492302.776

A2 x= 5638149.386, y= 5492718.628

A3 x=5638476.592, y= 5493254.289

A4 x=5638967.067, y= 5493644.543; a

b) práce podle písmene a) týkající se první provozní etáže nebudou probíhat níže než +295 m nad mořem.

3. Pokud polská strana postoupí ke státním hranicím s Českou republikou podle odstavce 2, získaný materiál se v rámci možností použije nejprve k vybudování zemního valu podle článku 4 a poté k provedení dalších bezpečnostních opatření vyplývajících z rozhodnutí o ochraně životního prostředí;

4. Polská strana umožní na žádost zmocněnce nejpozději do čtrnácti dnů od jejího obdržení zástupcům české strany přístup do dolu Turów a provedení kontroly na místě. Zástupci české strany budou doprovázeni zástupci polské strany. Polská strana poskytne hodnotící misi na místě plnou součinnost. Česká strana vypracuje zprávu z hodnotící mise, kterou předloží polské straně pro informaci. Polská strana umožní čtyřikrát ročně na žádost české strany hodnotící misi na místě. Česká strana sdělí polské straně jména zástupců nejméně sedm dní před zahájením mise.

5. Strany berou na vědomí, že zhotovení dvou set injektážních vrtů podzemní bariéry bylo dokončeno.

6. Po dokončení výstavby podzemní bariéry bude polská strana provádět pravidelná čtvrtletní měření hladiny podzemní vody v monitorovacích vrtech *HPp – 29/49,5, HPp – 27/51, HS – 350, HPp – 23/56*. Na základě měření provedených po dokončení výstavby podzemní bariéry bude během zkušebního období

dvanácti měsíců (nejpozději do 30. června 2023) vyhodnoceno, zda je podzemní bariéra plně funkční, zejména s ohledem na zamezení odtoku podzemních vod z území České republiky.

7. Podzemní bariéra se bude považovat za plně funkční, pokud je filtrační faktor roven nebo menší než 0,0016 [m/d]. Za účelem potvrzení funkčnosti se provedou hydrodynamické testy a výzkum spolu s technickou analýzou.

8. V případě, že v termínu uvedeném v odstavci 6 nezačne hladina podzemní vody v monitorovacích vrtech *HPp – 29/49,5*, *HPp – 27/51*, *HS – 350*, *HPp – 23/56* jižně od podzemní bariéry stoupat nebo alespoň nepřestane klesat ve středním kolektoru (kolektor Mw), těžební činnosti nepřekročí hranici plánované těžby pro rok 2023 (podle mapy v příloze 1). Kterákoliv ze stran se může prostřednictvím zmocněnců obrátit na příslušný nezávislý orgán nebo instituci dle seznamu uvedeného v článku 11, aby poskytly posouzení, zda lze příčinu situace popsané v předchozí větě přičíst dolu Turów. Pokud hodnocení ukáže, že důl Turów je odpovědný za pokles hladiny podzemní vody, polská strana po konzultaci s českou stranou přijme další opatření, jako je rozšíření od vrtu č. 1 směrem na západ, od vrtu č. 200 směrem na východ nebo zatěsnění či prohloubení stávající podzemní bariéry, aby byla zajištěna maximální ochrana před odtokem podzemních vod z terciérních vrstev z oblasti před důlní jámou v oblasti jihovýchodně a východně od východního Bialopolského zlomu, s cílem minimalizovat vliv dolu Turów na hladinu podzemních vod v dotčeném území. Projektovou dokumentaci pro dodatečná opatření přijme polská strana až po konzultaci s českou stranou. Každá následná změna projektové dokumentace nebo stavby oproti schválené verzi musí být konzultována s českou stranou. Polská strana zajistí, aby tato dodatečná opatření byla dokončena do dvaceti čtyř měsíců od obdržení výše uvedeného posouzení. Tato lhůta se prodlužuje o dobu mezi předložením kompletní projektové dokumentace české straně ke konzultaci prostřednictvím zmocněnců a předložením připomínek české strany polské straně. Tato lhůta se dále prodlouží, pokud se na tom zmocněnci dohodnou.

9. V případě poklesu hladiny podzemní vody v monitorovacích vrtech *HPp – 29/49,5*, *HPp – 27/51*, *HS – 350*, *HPp – 23/56* o více než osm metrů během šesti měsíců zajistí polská strana, že stávající rozsah aktuálních těžebních prací v dole Turów bude okamžitě zastaven ve směru ke státním hranicím s Českou republikou a že se těžba neprohloubí více než třicet metrů pod hladinu moře.

10. Polská strana zavede následující opatření ke zlepšení energetické účinnosti dolu Turów, která mj. omezí jeho světelné emise a minimalizují rušivé účinky venkovního osvětlení:

a) přezkum (audit) zařízení dolu Turów z hlediska světelných emisí a realizace prvních úprav osvětlení s cílem chránit noční prostředí před možným světelným znečištěním a minimalizovat rušivé účinky venkovního osvětlení;

b) modernizace osvětlení základních strojů a zavedení funkce vypínání reflektorů na stožárech, pokud se stroje nepoužívají, s ohledem na výsledky přezkumu uvedeného v písmeni a);

c) zavedení nejlepších možných technických řešení k minimalizaci světelných emisí s ohledem na výsledky přezkumu uvedeného v písmeni a);

d) výměna starých světelných zdrojů a svítidel za nové směrové (LED) s ohledem na výsledky přezkumu uvedeného v písmeni a);

e) zavedení technických řešení ke snížení zbytečného osvětlení v době, kdy se stroje a zařízení nepoužívají, s ohledem na výsledky přezkumu uvedeného v písmeni a);

f) analýza dostupnosti a vývojové trendy světelných zdrojů v kontextu snižování možného světelného znečištění a nejlepší možná technická řešení pro zlepšení energetické účinnosti a minimalizaci rušivých účinků venkovního osvětlení.

Opatření uvedená v písmeni a) budou provedena bez zbytečného odkladu, nejpozději však do devíti měsíců od vstupu této dohody v platnost.

Opatření uvedená v písmenech b) až e) budou provedena bez zbytečného odkladu, nejpozději však do tří let od přezkumu uvedeného v písmeni a).

Opatření uvedená v písmeni f) se provádějí každých pět let po vstupu této dohody v platnost. Pokud výsledek analýzy poukáže na určitá opatření, polská strana je provede, je-li to vhodné.

Polská strana bude prostřednictvím zmocněnců bez zbytečného odkladu informovat českou stranu o dokončení realizace příslušných opatření uvedených v písmeni a), společně v písmenech b) až e) a pravidelně v písmeni f).

11. Polská strana prohlašuje, že rozhodnutí regionálního ředitele ochrany životního prostředí ve Vratislavi ze dne 21. ledna 2020 (referenční číslo WOOŚ.4235.1.2015.53) o podmínkách ochrany životního prostředí, rozhodnutí ministra klimatu ze dne 20. března 2020 (referenční číslo DGK-V1.4770.35.2019.MN.19) o prodloužení platnosti rozhodnutí upravujícího těžební činnost do 30. května 2026 a rozhodnutí ministra klimatu ze dne 28. dubna 2021 (referenční číslo DGK-6.4771.34.2020.MN.23) o prodloužení platnosti rozhodnutí upravujícího těžební činnost do 27. dubna 2044 jsou předmětem přezkumu. Polská strana zajistí, aby důl Turów vždy disponoval rozhodnutím upravujícím těžební činnost, které je v souladu s právním rámcem poskytujícím dotčené veřejnosti právo podat podnět k soudnímu přezkumu. Tento přezkum bude proveden v souladu s právem Evropské unie. Polská strana bude prostřednictvím zmocněnců informovat českou stranu o zahájení řízení nebo jiných změnách v řízení, včetně rozhodnutí správních orgánů a soudů, a to do deseti pracovních dnů ode dne, kdy polská strana obdrží příslušné informace.

12. Polská strana bude informovat českou stranu prostřednictvím zmocněnců o zahájení řízení o změně platného rozhodnutí o těžební činnosti nebo o zahájení řízení o novém povolení k ochraně životního prostředí nebo rozhodnutí upravujícím těžební činnost, o přijetí jakékoli změny platného rozhodnutí o těžební činnosti nebo o vydání nového rozhodnutí o těžební činnosti nebo nového povolení k ochraně životního prostředí v souvislosti s jakoukoli činností na dole Turów, a to nejpozději do deseti pracovních dnů od provedení daného úkonu.

Polská strana rovněž poskytne české straně prostřednictvím zmocněnců veškeré dostupné dokumenty z výše uvedených řízení, které si česká strana vyžádá, a to do deseti pracovních dnů od obdržení příslušné žádosti. Polská strana dále zajistí práva veřejnosti v souladu s právem Evropské unie, zejména právo na zahájení soudního přezkumu v jakémkoli řízení týkajícím se změny platného rozhodnutí o těžební činnosti nebo nového rozhodnutí o těžební činnosti pro těžbu hnědého uhlí v dole Turów.

13. Nejméně jeden rok před zahájením činností spojených s uzavřením dolu Turów (jako jsou rekultivační práce, terénní úpravy, zatopení důlní jámy atd.) bude polská strana informovat českou stranu, aby jí umožnila rozhodnout, zda se chce účastnit procesu přeshraničního posuzování vlivů na životní prostředí, pokud je to vyžadováno ve smyslu směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/92/EU ze dne 13. prosince 2011 o posuzování vlivů některých veřejných a soukromých záměrů na životní prostředí v platném znění nebo Úmluvy o posuzování vlivů na životní prostředí přesahujících hranice států podepsané dne 25. února 1991 v Espoo v platném znění, a v souladu s nimi.

Článek 4

Výstavba zemního valu

1. Do jednoho roku po dokončení všech požadovaných formálních postupů vybuduje polská strana podél jižní hranice dolu Turów (podél silnice Opolno-Zdrój – Sieniawka) zemní val s výsadbou, aby byly zohledněny obavy obyvatel České republiky z dopadů dolu Turów, zejména z hlediska hluku, světelného znečištění, znečištění ovzduší, jakož i krajinného rázu.

2. Polská strana předloží české straně prostřednictvím zmocněnců do pěti měsíců od vstupu této dohody v platnost návrh projektové dokumentace pro výstavbu zemního valu a navíc akustickou a rozptylovou studii před podáním žádosti o jeho povolení. Česká strana může k tomuto návrhu předložit své připomínky, které budou polskou stranou řádně zohledněny. Pokud se česká strana do dvou měsíců nevyjádří, má se za to, že souhlasí. Jakékoli následné změny projektové dokumentace nebo stavby oproti schválené dokumentaci nebo jakákoli změna povolené stavby budou podléhat stejnému postupu.

3. Zemní val bude nejméně jeden kilometr dlouhý a tak vysoký, aby na základě odborných studií dostatečně minimalizoval dopady uvedené v odstavci 1 na území České republiky, a bude doplněn vrstvou zeminy vhodnou pro výsadbu dřevin.

Součástí zemního valu bude zelená stěna z rychle rostoucích neopadavých stromů, středně vysokých až vysokých, odborně vysazených a v hojném počtu.

Polská strana zajistí následnou péči o vysazené stromy a jejich ochranu.

Zemní val bude budován pouze v denní době (od 6:00 do 22:00 hodin).

4. Polská strana bude moci pokácet zelenou stěnu na zemním valu nebo odstranit zemní val pouze v závěrečné fázi rekultivace dolu Turów a s předchozím souhlasem české strany.

Článek 5

Hluk

1. Do jednoho měsíce od vstupu této dohody v platnost se strany prostřednictvím zmocněnců dohodnou na přesném umístění technického místa měření hluku (dále jen „TMM "), aby bylo možné lépe rozlišit hluk technologického zařízení dolu Turów od ostatních zdrojů hluku pozadí.

TMM se bude nacházet na území Polské republiky na okraji dolu Turów, které je nejblíže státním hranicím s Českou republikou, případně přímo v areálu společnosti PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A., nebo jejího právního nástupce, případně jiného budoucího provozovatele dolu Turów (dále jen „PGE").

Jakákoli změna umístění TMM vyžaduje souhlas obou stran.

2. Do jednoho roku od dohody o umístění TMM polská strana nainstaluje a bude provozovat měření na stálém TMM v místě dohodnutém podle odstavce 1. Polská strana bude informovat českou stranu prostřednictvím zmocněnců o zahájení provozu stálého TMM.

Polská strana zajistí kontinuální měření hluku z důlní činnosti na TMM formou sekundových měření hodnot (hladiny L_{Aeq}, L_{Ceq}, L_1, L_{10}, L_{50}, L_{90}, L_{99}, hladiny L_{eq}, frekvenční spektrum 1/3 oktávy) v souladu s ISO 1996-2 – Akustika – Popis, měření a hodnocení hluku v prostředí – Část 2: Určování hladin akustického tlaku; použitelná metodika jejich hodnocení je stanovena polskými právními předpisy. Polská strana zároveň bude provádět měření a záznamy meteorologických údajů v podobě minutových údajů o teplotě, tlaku, relativní vlhkosti, rychlosti a směru větru.

Polská strana poskytne české straně online přístup k naměřeným údajům, a to jak k měření hluku, tak k meteorologickým měřením. Polská strana zajistí denní archivaci výše uvedených údajů a umožní české straně online stažení těchto archivovaných údajů.

3. Do doby, než polská strana informuje o zahájení provozu stálého TMM, umožní české straně do jednoho měsíce od obdržení písemné žádosti české strany podané prostřednictvím zmocněnců, ale ne dříve než 15. března 2022, instalaci dočasného TMM v místě dohodnutém podle odstavce 1. Na žádost české strany zajistí polská strana její bezpečnost a trvalou přítomnost při jednotlivých měřeních hluku po dobu přibližně jednoho týdne.

Dočasné TMM bude česká strana provozovat v souladu se standardem uvedeným v odstavci 2. Česká strana neprodleně poskytne polské straně naměřená data.

4. Za účelem sledování vlivu provozu dolu Turów a následných rekultivačních prací na hladiny hluku v České republice bude česká strana provádět v průběhu roku v několika monitorovacích kolech monitoring hluku v České republice v souladu s normou ISO 1996-2 – Akustika – Popis, měření a hodnocení hluku v prostředí – Část 2: Určování hladin akustického tlaku, a používat metodiku monitorování a jejího vyhodnocování podle českých právních předpisů.

Měření hluku se nebudou provádět v době výstavby zemního valu.

Česká strana zohlední všechny specifické zdroje hluku včetně větrné farmy umístěné na území České republiky podél česko-polských státních hranic.

Po skončení každého kola monitorování hluku zašle česká strana polské straně záznam primárních hlukových a meteorologických dat z tohoto kola monitorování.

Česká strana poskytne polské straně protokol s výsledky shromážděných údajů bezprostředně po jejich zpracování a vyhodnocení podle metodik a právních předpisů České republiky v případě každého překročení hygienických limitů, které česká strana považuje za způsobené činností v dole Turów.

5. Strany použijí primární hluková a meteorologická data pouze pro účely analýz prováděných podle této dohody.

6. Polská strana zajistí, aby na území České republiky hluk z provozu dolu Turów nepřekračoval hygienické limity. Hygienické limity pro pozemky určené k bydlení, rekreaci, předškolní a školní výchově a vzdělávání, zdravotním a sociálním účelům a funkčně obdobné pozemky a pro stavby určené k bydlení, předškolní a školní výchově a vzdělávání, zdravotním a sociálním účelům, a funkčně obdobné stavby se považují za překročené, pokud je jakýkoli z hygienických limitů v denní době jednotlivého kalendářního dne pro širokopásmový hluk $L_{Aeq,8h}$ = 50 dB, pro hluk s tónovými složkami $L_{Aeq,8h}$ = 45 dB, pro impulsní hluk $L_{Aeq,8h}$ = 38 dB nebo v noční době jednotlivého kalendářního dne pro širokopásmový hluk $L_{Aeq,1h}$ = 40 dB, pro hluk s tónovými složkami $L_{Aeq,1h}$ = 35 dB a pro impulsní hluk $L_{Aeq,1h}$ = 28 dB překročen. Pokud bude právo Evropské unie vyžadovat přísnější limity, budou použity tyto limity.

7. V případě zjištění ojedinělého překročení, tj. překročení některého z hygienických limitů ekvivalentních hladin akustického tlaku A $L_{Aeq,T}$ jednou během monitorovacího období, polská strana písemně informuje českou stranu prostřednictvím zmocněnců, a to do čtrnácti dnů od obdržení protokolu uvedeného v odstavci 4, o předpokládané příčině překročení a o opatřeních přijatých k zabránění dalšímu překročení.

8. Překročení lze považovat za závažné, pokud k němu dojde více než jednou během sledovaného období. Míra závažného překročení se posuzuje na základě četnosti překročení, míry překročení, specifických charakteristik hluku a celkové noční hlukové zátěže.

V případě závažného překročení hygienických limitů na území České republiky podle odstavce 4, polská strana písemně informuje českou stranu prostřednictvím zmocněnců do čtrnácti dnů od obdržení protokolu uvedeného v odstavci 4 o předpokládané příčině překročení a neprodleně přijme vhodná opatření k zamezení dalšímu překročení a informuje o nich českou stranu.

Pokud ve výše uvedené čtrnáctidenní lhůtě polská strana na základě odborných argumentů dospěje k závěru, že zjištěné překročení nelze přičítat činnosti v dole Turów, a přiřadí jej jinému konkrétnímu zdroji hluku, zašle polská strana prostřednictvím zmocněnců tento závěr písemně české straně. Do sedmi dnů po obdržení závěru zřídí strany prostřednictvím zmocněnců ad hoc expertní komisi, která určí, zda překročení limitů lze přičíst činnostem v dole Turów. Každá strana jmenuje dva členy komise, kteří pracují na základě konsensu. Komise předloží svou zprávu zmocněncům do jednadvaceti dnů od svého zřízení, pokud se strany prostřednictvím zmocněnců nedohodnou jinak.

Pokud zpráva není předložena ve výše uvedené lhůtě nebo pokud komise nenalezne shodu v tom, zda překročení limitů lze přičíst činnosti v dole Turów, použije se článek 11.

Článek 6

Kvalita vnějšího ovzduší

1. Do šesti měsíců od vstupu této dohody v platnost předloží polská strana prostřednictvím zmocněnců české straně informace o protiprašných opatřeních v dole Turów a následně tato opatření provede. Ve stejné lhůtě poskytne polská strana české straně veškerá vstupní data (excelové soubory, soubory ve formátu shapefile a .m3d) z roku 2018, použitá pro výpočty rozptylové studie uvedené ve zprávě o posouzení vlivů na životní prostředí, která byla podkladem pro rozhodnutí oblastního ředitele pro ochranu životního prostředí ve Vratislavi ze dne 21. ledna 2020 (referenční číslo WOOŚ.4235.1.2015.53) o podmínkách ochrany životního prostředí.

2. Aby se nepřímo minimalizovaly dopady na kvalitu ovzduší v České republice v důsledku spalování uhlí z dolu Turów, polská strana co nejdříve:

a) zajistí, aby všichni oprávnění žadatelé z vojvodství sousedících se státními hranicemi s Českou republikou, kteří usilují o výměnu zastaralého kotle prostřednictvím programu *Czyste Powietrze* a programu *STOP SMOG*, byli neprodleně podpořeni; a

b) provede nejpozději do roku 2025 všechna opatření, která jsou relevantní pro účel této dohody a která mají být provedena do roku 2025, podle *Krajowy program ograniczania zanieczyszczenia powietrza* ve znění platném ke dni vstupu této dohody v platnost. Veškeré plánované změny tohoto programu, stejně jako roční zprávy o jeho plnění, budou projednávány v rámci česko-polské pracovní skupiny pro ochranu

ovzduší.

3. Polská strana zajistí nepřetržité monitorování částic PM_{10} a $PM_{2,5}$, rychlosti a směru větru, teploty a vlhkosti vzduchu v severním a jižním okolí dolu Turów zřízením dvou automatických stanic pro monitorování znečištění ovzduší, které budou umístěny tak, aby se mezi dolem Turów a monitorovací stanicí nenacházely žádné jiné významné zdroje; monitoring bude probíhat po dobu trvání těžební činnosti v dole Turów a během následných rekultivačních prací, pokud se strany nedohodnou jinak. Pokud nebude možné najít vhodné místo severně od dolu Turów, strany zváží jiné oblasti v okolí dolu.

4. Za účelem sledování vlivu provozu dolu Turów a následných rekultivačních prací na kvalitu ovzduší v České republice nainstaluje česká strana na území České republiky dvě automatické stanice pro monitorování znečištění ovzduší, které budou měřit částice PM_{10} a $PM_{2,5}$, rychlost a směr větru, teplotu a vlhkost.

5. Umístění monitorovacích stanic uvedených v odstavcích 3 a 4 bude vybráno v souladu s právem Evropské unie platným v dané době.

Do čtyřiceti pěti dnů od vstupu této dohody v platnost si strany sdělí návrhy na umístění výše uvedených monitorovacích stanic ke konzultaci, aby bylo zajištěno metodicky správné shromažďování údajů. Do třiceti dnů po obdržení návrhu od druhé strany každá strana navrhovanou lokalitu schválí nebo k ní vznese připomínky. Případné připomínky musí být řádně odůvodněny na základě odborných argumentů.

Strany se dohodnou na umístění monitorovacích stanic uvedených v odstavcích 3 a 4 nejpozději do devadesáti dnů po uplynutí výše uvedené třicetidenní lhůty; v opačném případě se použije článek 11. Monitoring se zahájí do devíti měsíců od dosažení dohody stran nebo od posouzení nezávislého orgánu nebo instituce podle článku 11.

Česká strana si vyhrazuje právo konečného rozhodnutí o umístění monitorovacích stanic podle odstavce 4.

Stejný postup platí i pro případné přemístění výše uvedených monitorovacích stanic.

6. Měření a vyhodnocování údajů na stanicích uvedených v odstavcích 3 a 4 se budou provádět v souladu s cíli v oblasti kvality údajů pro posuzování kvality ovzduší stanovenými v právu Evropské unie platném v daném období. Nedohodnou-li se strany jinak, meteorologické parametry uvedené v odstavcích 3 a 4 budou měřeny takto: rychlost větru ve výšce 10 m a s nejistotou nepřesahující 0,5 m/s pro rychlost větru do 5 m/s nebo 10 % pro rychlost větru nad 5 m/s; směr větru ve výšce 10 m a s nejistotou nepřesahující 5 °; teplota ve výšce mezi 3,5 a 4 m a s nejistotou nepřesahující 1 K; vlhkost ve výšce mezi 3,5 a 4 m a s nejistotou nepřesahující 15 % relativní vlhkosti.

Strany si online předávají operativní hodinová data z automatických měření ve formátu *near real time*, který je v souladu s pravidly *EU Air Quality* pro sdílení dat o kvalitě vnějšího ovzduší na úrovni EU platnými v té době. Verifikovaná data se pak druhé straně poskytují pravidelně jednou za každý kalendářní rok, a to nejpozději do 31. března následujícího roku.

Článek 7

Pohyby terénu

1. Do šesti měsíců od vstupu této dohody v platnost poskytne polská strana prostřednictvím zmocněnců české straně veškeré relevantní údaje o měření pohybu terénu v dotčené oblasti mezi jižním okrajem dolu Turów a státními hranicemi s Českou republikou od roku 2010 do dubna 2021.

2. Jednou za dva roky, nejpozději však do 31. března následujícího roku, si obě strany prostřednictvím zmocněnců vzájemně předloží svá měření. Na tomto základě předloží polská strana české straně vyhodnocení pohybu terénu na dotčeném území.

3. Strany berou na vědomí, že nároky (včetně podkladů) týkající se škod na majetku vzniklých na území České republiky v důsledku pohybu terénu v souvislosti s činností v dole Turów mohou být před podáním žaloby u příslušného soudu předloženy v českém jazyce přímo společnosti PGE, s cílem dosáhnout smírného řešení. Strany rovněž berou na vědomí, že v případě, že je nárok předložen v českém jazyce, bude smírné řešení sporu vedeno v českém jazyce.

Článek 8

Podzemní vody

1. Polská strana prostřednictvím příslušného kontaktního místa (článek 10 odstavec 2, dále jen „kontaktní místo"):

a) poskytne české straně stavební projekt podzemní bariéry zpracovaný v souladu s právními předpisy Polské republiky a informace o metodách použitých k vybudování podzemní bariéry, informace o parametrech podzemní bariéry, včetně specifikace způsobu jejího zajištění a kontroly její účinnosti včetně hydrodynamických zkoušek z jednotlivých testovacích vrtů, koeficientu filtrace, který určuje její propustnost, a plánu údržby pro její provoz;

b) poskytne české straně veškeré dostupné údaje o funkčnosti podzemní bariéry (piezometrů), tj. pasporty monitorovacích vrtů (informace o litologických profilech těchto vrtů a o konstrukci dotčených vrtů, tj. hloubkový profil, ve kterém mají tyto vrty perforaci (otevřenou část výstroje), hloubka těsnění (mezi stvolem vrtu a výstroji), umístění obsypu) a výsledky monitoringu v časových liniích od ledna 2015 do dubna 2021 z vrtů umístěných podél podzemní bariéry (vrty na její severní a jižní straně, konkrétně *HPp-29/49,5*, *HPp-27/49*, *HPp-27/51*, *HPp-23/53*, *HPp-25/50*, *HPp-25/49*, *HPp-26/53*, *HPp-21/53*, *HPp-23/56*, *HPp-25/51*, *HPz-25/58*, *HPz-31/53bis*, *HS-350*, *HSp-60*, *HSp-68*);

c) poskytne české straně informace o posouzení stávající funkčnosti podzemní bariéry;

d) zahrne všechny nové monitorovací vrty provedené ve středním nebo spodním kolektoru (kolektory Mw a Pw) pro účely monitorování funkčnosti podzemní bariéry do seznamu vrtů uvedeného v písmeni b) do dvou měsíců od vstupu této dohody v platnost nebo dokončení jejich provedení;

e) zařadí monitorovací vrty uvedené v písmenech b) a d) do česko-polské monitorovací sítě podzemních vod; a

f) poskytne české straně informace o analyzovaných předpokladech pro korekce projektu podzemní bariéry, pokud by byly tyto korekce nezbytné.

2. Polská strana předloží české straně podrobné dostupné údaje, včetně seznamu monitorovacích vrtů, jejich umístění a čerpání, o všech odběrech důlní vody z dolu Turów v oblasti jižně od jižního zlomu a v oblasti západně od Bialopolského zlomu od ledna 2015 do dubna 2021 a dostupné informace o množství vody čerpané od ledna 2015 do dubna 2021 z jižní hydraulické bariéry a v Rówu Rybarzowice.

3. Polská strana dále poskytne informace o přítoku vody do jižní části dolu Turów v podobě nerozlišených samovolných výronů podzemních vod a povrchových vod, jakož i o velikosti těchto výronů, včetně jejich umístění a nadmořské výšky od ledna 2015 do roku 2020 (poslední dostupné údaje).

4. Polská strana rovněž české straně poskytne informace o nejistotách a možných odchylkách v účinnosti podzemní bariéry, pokud se vyskytnou, počínaje dubnem 2022 a poté každé tři měsíce, jakož i informace o technických opatřeních, která mají být provedena za účelem utěsnění této bariéry tak, aby splňovala specifikace projektu.

5. Polská strana zajistí dokumentaci současného stavu samovolných výronů podzemních vod, včetně měření jejich vydatnosti v jižní části dolu Turów, za účasti geologických a hydrogeologických expertů z České republiky jmenovaných zmocněncem, a to do jednoho měsíce od vstupu této dohody v platnost, následně tři měsíce po dokončení výstavby podzemní bariéry a poté každých dvanáct měsíců.

6. Polská strana bude pokračovat v monitorování hladiny podzemní vody v monitorovacích vrtech uvedených v odstavci 1 písmenech b) a d) a předkládat tyto údaje české straně každé tři měsíce, počínaje daty za období od dubna 2021 do března 2022, a každých dvanáct měsíců údaje o odběrech vody uvedené v odstavcích 2 a 3, počínaje daty za rok 2021.

7. Polská strana zřídí čtyři vrty pro monitorování všech stávajících kolektorů, z nichž jeden bude proveden až do krystalinického podloží pro monitorování spodního a středního kolektoru (kolektory Pw a Mw) a zbývající až do svrchního kolektoru (kolektor Nd), v místech uvedených v mapě v příloze 2. Polská strana zajistí zařazení těchto čtyř monitorovacích vrtů do česko-polské monitorovací sítě podzemních vod a bude údaje z nich poskytovat v souladu s výše uvedenými požadavky.

Polská strana prohlašuje, že tři monitorovací vrty do svrchního kolektoru již byly provedeny.

Do šesti měsíců po dokončení všech požadovaných formálních postupů podle právních předpisů Polské republiky polská strana zřídí čtvrtý monitorovací vrt do krystalinického podloží pro monitorování spodního a středního kolektoru (kolektory Pw a Mw). Polská strana umožní přítomnost geologických a hydrogeologických expertů z České republiky jmenovaných zmocněncem při vrtání a provádění měření a hydrodynamických zkoušek tohoto monitorovacího vrtu. Polská strana informuje českou stranu o termínu provedení těchto prací nejméně čtrnáct dní předem.

Polská strana poskytne informace o vrtání těchto vrtů vypracované v souladu s právními předpisy Polské republiky, o provádění měření v rámci vrtné dokumentace a hydrodynamických zkouškách těchto vrtů.

Česká strana umožní přítomnost geologických a hydrogeologických expertů z Polské republiky, jmenovaných zmocněncem, při provádění vrtů v hrádecké části žitavské pánve.

8. V případě, že:

a) je prokázáno hydraulické propojení mezi nově vyvrtanými monitorovacími vrty v Polské republice, uvedenými v odstavci 7, a monitorovacími vrty v České republice; a

b) je prokázán klesající trend hladin podzemních vod ve středním kolektoru (kolektor Mw) v důsledku vlivu dolu Turów na hladinu podzemní vody ve středním kolektoru (kolektor Mw), zaznamenaný piezometry česko-polské monitorovací sítě,

polská strana do tří měsíců ode dne, kdy strany toto prokázání potvrdily prostřednictvím zmocněnců, přijme po konzultaci s českou stranou prostřednictvím zmocněnců další opatření (např. rozšíření od vrtu č. 1 na západ, od vrtu č. 200 na východ nebo zatěsnění či prohloubení stávající podzemní bariéry, aby byla zajištěna maximální ochrana před odtokem podzemních vod z terciérních vrstev z prostoru předpolí dolu v oblasti jihovýchodně a východně od východního Bialopolského zlomu) s cílem minimalizovat vliv dolu Turów na hlubinnou (terciérní) hladinu podzemní vody na dotčeném území České republiky. Projektovou dokumentaci pro dodatečná opatření přijme polská strana až po konzultaci s českou stranou. Každá následná změna projektové dokumentace nebo stavby oproti schválené verzi musí být konzultována s českou stranou. Polská strana zajistí, aby tato dodatečná opatření byla dokončena do dvaceti čtyř měsíců od prokázání účinků uvedených v písmenech a) a b). Tato lhůta se prodlužuje o dobu mezi předložením kompletní projektové dokumentace české straně ke konzultaci prostřednictvím zmocněnců a předložením připomínek české strany polské straně. Tato lhůta se dále prodlužuje, pokud se na tom zmocněnci dohodnou.

Pokud se strany nedohodnou na tom, zda byla prokázána situace uvedená v písmenech a) a/nebo b), může kterákoli strana prostřednictvím zmocněnců navrhnout zřízení ad hoc expertní komise, která posoudí, zda je pokles hladiny podzemní vody způsoben činností v dole Turów. Komise musí být ustavena do sedmi dnů od takového návrhu. Každá strana jmenuje dva členy komise, kteří budou pracovat na základě konsensu. Komise předloží svou zprávu zmocněncům do tří měsíců od návrhu na její zřízení, pokud se strany prostřednictvím zmocněnců nedohodnou jinak. Pokud zpráva není předložena ve výše uvedené lhůtě nebo pokud komise nedospěje ke shodě, zda je pokles způsoben činností v dole Turów, použije se článek 11.

9. Česká strana poskytne polské straně, má-li k dispozici:

a) údaje o množství odebrané vody z vodního zdroje Uhelná (vrt U-1A) a z dalších vodních zdrojů zásobujících oblast okolo Hrádku nad Nisou a Frýdlantska od ledna 2015 do dubna 2021 a následně každoročně;

b) platné povolení k odběru vody ze zdroje Uhelná spolu s veškerou hydrogeologickou dokumentací určující provozování vodního zdroje;

c) údaje o spotřebě vody v povrchové štěrkopískovně Grabštejn včetně množství vody čerpané ve štěrkopískovně a množství odebrané vody ze zdroje Grabštejn HV-11/02, a to od ledna 2015 do dubna 2021 a následně každoročně;

d) dokumentaci o posouzení vlivů na životní prostředí pro povrchovou těžbu štěrkopísku Grabštejn;

e) současný a plánovaný rozsah povrchové štěrkopískovny Grabštejn, včetně její hloubky, objemu plánované těžby a plánovaného množství čerpané vody do ukončení těžby;

f) platné povolení k nakládání s vodami v povrchové štěrkopískovně Grabštejn, včetně množství odebírané vody ze zdroje Grabštejn HV-11/02, spolu s veškerou hydrogeologickou dokumentací určující provozování vodního zdroje;

g) měřené dynamické a statické hladiny podzemní vody ve výše uvedených zdrojích, jakož i specifikaci vrtů pro odběr vody, včetně souřadnic, pasportů vrtů a koeficientů filtrace, které určují jejich propustnost;

h) informace o dalších zdrojích, zařízeních nebo objektech s vlivem na podzemní vody v oblasti Hrádku nad Nisou, v sousedství Grabštejna a Uhelné a v blízkosti státních hranic mezi Českou republikou a Polskou republikou; a

i) údaje o výše uvedených objektech, včetně nově vybudovaných piezometrů, včetně jejich měření, jakož i jejich umístění se souřadnicemi podle souřadnicového systému 2000 a jejich pasporty,

do šesti měsíců od vstupu této dohody v platnost. Česká strana poskytne polské straně informace uvedené v písmenech a) až e) pro každého nového uživatele každého kolektoru a v případě jakékoli změny.

10. Pro zajištění požadovaného monitorování podzemních a povrchových vod a pohybu terénu v Polské republice budou kontaktní místa organizovat každoročně společné hodnocení stavu podzemních a povrchových vod a pohybu terénu a pravidelnou výměnu údajů zahrnující všechny jižní přítoky vody přitékající do dolu Turów.

Článek 9

Fond malých projektů

1. Strany vyzvou Liberecký kraj a Dolnoslezské vojvodství, aby v rámci Euroregionu Neisse-Nisa-Nysa zřídily Fond malých projektů (dále jen „fond") za účelem posílení ochrany životního prostředí České republiky a Polské republiky v okolí dolu Turów, jehož prostřednictvím budou financovány místní a regionální projekty v oblasti životního prostředí.

2. Následující subjekty budou do fondu přispívat v průběhu provádění dohody, avšak nejdéle do 31. ledna 2044, s tím, že poprvé do tří měsíců od zřízení fondu jako příspěvek za rok, ve kterém byl zřízen, a následně nejpozději do 31. ledna každého roku:

a) polská strana, zastoupená ministrem odpovědným za ochranu životního prostředí – ekvivalent 250 000 EUR; a

b) česká strana, zastoupená ministrem odpovědným za ochranu životního prostředí – ekvivalent 250 000 EUR.

3. Příspěvek polské strany se použije výhradně na projekty financované z fondu v souladu s jeho účely stanovenými v aktu o založení.

4. Strany vybídnou Liberecký kraj, Dolnoslezské vojvodství a PGE, aby do fondu přispívaly. Příspěvek české strany uvedený v odstavci 2 písmeni b) se snižuje o příspěvek Libereckého kraje. Příspěvek polské strany uvedený v odstavci 2 písmeni a) se sníží o příspěvek Dolnoslezského vojvodství a PGE.

5. O financování příslušných projektů z prostředků fondu mohou žádat subjekty z České republiky i Polské republiky.

6. Žádosti předložené Fondu posoudí hodnotící komise složená ze stejného počtu zástupců:

a) Libereckého kraje;

b) Dolnoslezského vojvodství.

7. Dokud nebudou prostředky poskytnuté stranami podle tohoto článku vyčerpány, budou stranám každoročně poskytovány prostřednictvím zmocněnců finanční výkazy fondu a podrobné informace o plnění cílů fondu.

8. V případě ukončení platnosti této dohody v souladu s článkem 14, pokud se strany nedohodnou jinak, budou projekty schválené k financování z fondu financovány podle příslušných harmonogramů. Zbývající

nepřidělené prostředky se vrátí v poměrné výši na bankovní účty subjektů, které do fondu přispěly. Strany poskytnou potřebné údaje o bankovních účtech prostřednictvím zmocněnců.

Článek 10

Zmocněnci stran a kontaktní místa

1. Do pěti pracovních dnů po vstupu této dohody v platnost každá ze stran diplomatickou cestou určí zmocněnce pro výměnu informací podle této dohody a pro plnění dalších úkolů, kterými je pověřena podle této dohody, a vzájemně si sdělí jejich kontaktní údaje. Strany si stejným způsobem neprodleně oznámí jakoukoli změnu osoby nebo kontaktních údajů zmocněnce.

2. Do jednoho měsíce po vstupu této dohody v platnost určí každá strana prostřednictvím zmocněnců příslušný úřad státní správy jako kontaktní místo pro plnění povinností podle článku 8, není-li uvedeno jinak. Strany se stejným způsobem vzájemně informují bez zbytečného odkladu o jakékoli změně kontaktních míst.

Článek 11

Nezávislý expertní mechanismus

1. V případě, že zpráva ad hoc expertní komise není předložena ve stanovené lhůtě nebo není dosaženo konsensu v souladu s článkem 5 odstavcem 8, článkem 6 odstavcem 5 nebo článkem 8 odstavcem 8, může se kterákoli strana prostřednictvím zmocněnce obrátit na příslušný nezávislý orgán nebo instituci uvedenou v seznamu nezávislých orgánů a institucí (dále jen „seznam").

Kdykoliv by se spor týkal ustanovení uvedených v první větě výše nebo článku 3 odstavce 8, je povinností se před zahájením řízení podle článku 13 odstavce 2 obrátit na příslušný nezávislý orgán nebo instituci.

2. Strany berou na vědomí, že seznam byl dohodnut před vstupem této dohody v platnost. Zmocněnci mohou seznam po vzájemné dohodě revidovat a aktualizovat. Orgány nebo instituce uvedené na seznamu musí být vždy schopny zaručit spravedlivé a kvalifikované posouzení příslušných otázek.

3. Pokud žádný z orgánů nebo institucí uvedených na seznamu není schopen nebo ochoten poskytnout stanovisko ke sporné záležitosti, dohodnou se zmocněnci na jiném orgánu, úřadu nebo instituci. V případě, že se zmocněnci nedohodnou na jiném orgánu, úřadu nebo instituci, povinnost uvedená v odstavci 1 druhé větě se neuplatní.

4. Strany plně zohlední posouzení určeného orgánu, úřadu nebo instituce a dále budou postupovat v souladu s příslušnými ustanoveními této dohody.

5. Náklady na činnost určeného orgánu, úřadu nebo instituce hradí strana, jejíž stanovisko nebylo potvrzeno. Pokud jsou stanoviska obou stran potvrzena částečně nebo není potvrzeno žádné, hradí strany náklady rovným dílem.

Článek 12

Společná komise

1. Strany zřídí společnou komisi (dále jen „komise"). Strany přizvou do komise hejtmana Libereckého kraje, jednoho společného zástupce měst a obcí oblasti okolo Hrádku nad Nisou, Chrastavy a Frýdlantu, maršálka Dolnoslezského vojvodství, jednoho společného zástupce města Bogatynia a okresu Zgorzelec a oba zmocněnce. Komise se schází podle potřeby, nejméně však jednou ročně.

2. Úkolem komise bude připravit strategii spravedlivé transformace regionu. Zasedáním komise spolupředsedají zmocněnci.

3. Komise si může vyžádat znalecký posudek týkající se určité záležitosti od skupiny expertů, které se účastní experti obou stran.

Článek 13

Řešení sporů

1. Veškeré spory týkající se uplatňování nebo výkladu této dohody řeší zmocněnci jednáním.

2. V případě, že se nepodaří dosáhnout dohody jednáním podle odstavce 1, řeší strany spory diplomatickou cestou. Za tímto účelem se sporné body předloží druhé straně písemně. Pokud se nepodaří dosáhnout dohody do tří měsíců od obdržení sporných bodů, může kterákoli strana, pokud není písemně dohodnuto jinak, předložit věc Soudnímu dvoru.

3. V souladu s článkem 273 Smlouvy o fungování Evropské unie je Soudní dvůr příslušný vydávat konečná rozhodnutí o všech sporech týkajících se této dohody.

4. V případě, že Soudní dvůr zjistí, že došlo k porušení této dohody, rozsudek je závazný pro účastníky řízení, kteří přijmou nezbytná opatření ke splnění rozsudku ve lhůtě, kterou stanoví Soudní dvůr.

5. Pokud se jedna ze stran domnívá, že druhá strana nepřijala nezbytná opatření ke splnění rozsudku Soudního dvora uvedeného v odstavci 4, může předložit věc Soudnímu dvoru.

Pokud Soudní dvůr shledá, že dotčená strana nevyhověla jeho rozsudku, je rovněž příslušný rozhodnout o paušální částce, přičemž zohlední závažnost porušení (zahrnující význam porušeného či porušených ustanovení této dohody, důsledky porušení pro veřejné a soukromé zájmy a chování strany, která tuto dohodu porušuje) a dobu jeho trvání. Tato částka je platbou do rozpočtu Evropské unie.

Článek 14

Závěrečná ustanovení

1. Tato dohoda vstoupí v platnost dnem podpisu.

2. Bezodkladně po vstupu této dohody v platnost požádá česká strana sekretariát Organizace spojených národů o registraci této dohody v souladu s článkem 102 Charty Organizace spojených národů. Polská strana bude o registraci informována prostřednictvím oznámení pořadového čísla Organizace spojených národů, jakmile registraci potvrdí sekretariát Organizace spojených národů.

3. Tato dohoda může být změněna písemným souhlasem obou stran.

4. Platnost této dohody skončí pět let po uplynutí platnosti rozhodnutí upravující těžební činnost v dole Turów, pokud v té době nebude vydáno nové rozhodnutí upravující těžební činnost v dole Turów. V takovém případě platnost této dohody skončí pět let po uplynutí platnosti jakéhokoli takového nového rozhodnutí.

5. Strany mohou platnost této dohody kdykoli ukončit po vzájemném souhlasu.

6. Bez ohledu na výše uvedené může kterákoli strana oznámit druhé straně diplomatickou cestou ukončení platnosti této dohody. Platnost této dohody skončí po uplynutí šesti měsíců od obdržení oznámení. Toto oznámení nesmí žádná ze stran učinit dříve, než uplyne pět let od vstupu této dohody v platnost.

7. V případě ukončení platnosti této dohody podle odstavce 6 se článek 3 odstavec 13, článek 5 odstavce 1, 2, 4 a 5, článek 6 odstavce 3, 4, 5 a 6, článek 7 odstavce 2 a 3, článek 8 odstavce 4, 5, 6, 8, 9 a 10 a články 9 až 12 použijí po celou dobu, kdy bude probíhat těžební činnost v dole Turów, pokud se strany nedohodnou jinak. Polská strana neprodleně informuje o ukončení těžební činnosti v dole Turów českou stranu diplomatickou cestou.

8. Bez ohledu na předchozí odstavce budou obě strany pokračovat v monitorování pohybu terénu a výměně příslušných údajů až do případného ukončení zatopení dolu Turów.

9. Každá strana bude chránit informace, které druhá strana označí jako informace, jejichž zveřejnění by

mohlo nepříznivě ovlivnit bezpečnost státu, veřejnou bezpečnost, práva duševního vlastnictví, důvěrnost obchodních nebo průmyslových informací nebo služební tajemství, při předávání těchto informací s plným využitím platných právních předpisů a v rozsahu, který tyto předpisy umožňují.

10. Česká strana nezahájí žádné další řízení o porušení právních předpisů týkající se dolu Turów v oblasti působnosti této dohody na základě článku 259 Smlouvy o fungování Evropské unie.

11. Přílohy 1 a 2 tvoří nedílnou součást této dohody.

Dáno v Praze dne 3. února 2022, ve dvou původních vyhotoveních, každé v jazyce českém, polském a anglickém, přičemž všechna tři znění jsou stejně autentická. V případě rozdílností ve výkladu je rozhodující znění v jazyce anglickém.

Za vládu
České republiky

Za vládu
Polské republiky

[ENGLISH TEXT – TEXTE ANGLAIS]

Agreement between the Government of the Czech Republic and the Government of the Republic of Poland on Cooperation to Address the Impacts of Exploitation at the Turów Open-Pit Lignite Mine in the Republic of Poland on the Territory of the Czech Republic

The Government of the Czech Republic and the Government of the Republic of Poland (hereinafter referred to as the "Czech Party", "Polish Party" or "Parties"),

guided by an effort to address impacts of exploitation at the Turów open-pit lignite mine (hereinafter referred to as the "Turów mine") in the Republic of Poland on the territory of the Czech Republic,

taking into account the need to settle the dispute amicably regarding the Turów mine, while respecting the requirements of the European Union law,

welcoming the commitment of the Fundacja PGE to donate EUR 10,000,000 to the Liberec Region,

convinced that the most appropriate form to resolve the matter and prevent future disputes is the Agreement between the Government of the Czech Republic and the Government of the Republic of Poland on Cooperation to Address the Impacts of Exploitation at the Turów Open-Pit Lignite mine in the Republic of Poland on the Territory of the Czech Republic (hereinafter referred to as the "Agreement"),

have agreed as follows:

Article 1

Purpose of the Agreement

The purpose of the Agreement is:

a) the cooperation between the Parties in the implementation and financing of measures to detect, mitigate and prevent impacts, including their monitoring, (hereinafter referred to as "addressing the impacts") of exploitation, and subsequent reclamation works, at the Turów mine in the Republic of Poland on the territory of the Czech Republic,

b) the amicable settlement of the dispute between the Parties brought before the Court of Justice of the European Union (hereinafter referred to as the "Court of Justice") following the application in Case C-121/21 filed by the Czech Republic against the Republic of Poland on 26 February 2021 pertaining to the expansion of exploitation at the Turów mine.

Article 2

Conditions for Withdrawal of the Application in Case C-121/21

1. Within ten working days following the entry of this Agreement into force, the Polish Party, represented by the minister responsible for environmental protection, shall transfer:

a) to the Ministry of Environment of the Czech Republic a total sum equivalent to EUR 10,000,000 to account number IBAN: CZ19 0710 0001 2300 0762 8001, SWIFT: CNBACZPP, and

b) to the Liberec Region a total sum equivalent to EUR 25,000,000 to account number IBAN: CZ07 0100 0001 2331 1360 0217, SWIFT: KOMBCZPP,

to fully address the impacts of exploitation at the Turów mine on the territory of the Czech Republic as set out in this Agreement.

2. The Czech Party commits itself to allocate the above-mentioned resources according to the purpose of this Agreement.

3. The Czech Party shall provide the Polish Party, through the Agents designated pursuant to Article 10 Paragraph 1 (hereinafter referred to as the "Agent" or "Agents"), with yearly reports on the realisation of the projects financed from the above-mentioned resources.

4. The Czech Party shall inform the Court of Justice of the settlement of the dispute and of the abandonment of its claims in the case C-121/21 in accordance with Article 147 of the Rules of Procedure of the Court of Justice within three working days following the date on which it receives the full amount referred to in Paragraph 1 to the above-mentioned accounts.

5. The Parties confirm that the Polish Party:

a) allowed representatives of the Czech Party to conduct an on-site assessment mission in the Turów mine in order to determine the baseline situation,

b) provided all the relevant information to the Czech Party on ongoing proceedings in accordance with Article 3, Paragraph 11,

c) provided the preliminary project design to the Czech Party on the construction of the earth mound referred to in Article 4, and

d) provided the Czech Party with information on the groundwater specified in Article 8, Paragraph 1, Subparagraphs a) through c) and Paragraphs 2 and 3.

Article 3

Basic Rules for Addressing Impacts of the Exploitation

1. The Polish Party shall ensure that the exploitation at the Turów mine does not advance beyond the existing extent of the current mining operations towards the border with the Czech Republic and that the mining open-pit is not to be deepened more than thirty meters below sea level unless the Polish Party fulfils all of the following conditions:

a) completes the construction of the groundwater barrier and proves its functionality (Article 3, Paragraphs 5 through 7) and provides the Czech Party with complete project documentation of the actual construction of the groundwater barrier (Article 8, Paragraph 1 Subparagraphs a) and c)),

b) completes the construction of the earth mound (Article 4),

c) complies with requirements for monitoring the impacts of exploitation at the Turów mine on the territory of the Republic of Poland referred to in Article 5, Paragraph 2, Article 6, Paragraph 3, Article 7, Paragraph 1 and Article 8, Paragraphs 1 through 6,

d) establishes monitoring boreholes in accordance with Article 8, Paragraph 7.

2. Without prejudice to the fulfilment of the conditions set out in the previous paragraph, the existing extent of the current mining operations may advance towards the border with the Czech Republic in order to conduct works aimed at geotechnical safety and/or removing overburden provided that:

a) the working area shall not exceed the lines connecting points of the following coordinates:

A1 x= 5638423.268, y= 5492302.776

A2 x= 5638149.386, y= 5492718.628

A3 x=5638476.592, y= 5493254.289

A4 x=5638967.067, y= 5493644.543, and

b) the works referred to in Subparagraph a) regarding the first operational level shall not go lower than +295 m above sea level.

3. If the Polish Party advances towards the border with the Czech Republic according to Paragraph 2 the material obtained, as far as possible, shall be used in the first place to construct the earth mound in accordance with Article 4 and then to implement other security measures arising from the environmental decision.

4. The Polish Party shall, at the request of the Agent, no later than fourteen days after the receipt thereof, allow representatives of the Czech Party to access the Turów mine and to conduct an on-site assessment mission. The representatives of the Czech Party shall be accompanied by the representatives of the Polish

Party. The Polish Party shall provide full cooperation to the on-site assessment mission. The Czech Party shall prepare a report of the assessment mission, which shall be submitted to the Polish Party for information. The Polish Party shall allow on-site assessment mission four times a year if requested by the Czech Party. The Czech Party shall provide the Polish Party with the names of the representatives at least seven days before the mission.

5. Parties acknowledge that the construction of the two hundred injection boreholes of the groundwater barrier has been completed.

6. Following the completion of construction the groundwater barrier, the Polish Party shall conduct regular quarterly measurements of the groundwater level in monitoring boreholes *HPp – 29/49,5, HPp – 27/51, HS – 350, HPp – 23/56*. Based on the measurements conducted after the completion of construction of the groundwater barrier during a testing period of twelve months (until 30 June 2023 at the latest), it shall be evaluated whether the groundwater barrier is fully functional, in particular with regard to prevention of the groundwater runoff from the territory of the Czech Republic.

7. The groundwater barrier shall be considered as fully functional when the filtration factor is equal or less than 0.0016 [m/d]. In order to confirm the functionality, the hydrodynamic analysis and research together with technical analysis shall be conducted.

8. In case within the deadline stated in Paragraph 6 the groundwater levels in monitoring boreholes HPp – 29/49,5, HPp – 27/51, HS – 350, HPp – 23/56 south of the groundwater barrier do not begin to rise or at least do not stop dropping in intercarbon aquifers, the mining operations will not exceed beyond the line of planned exploitation for the year 2023 (according to the map in Annex 1). Any Party may, through the Agents, address a relevant independent authority or institution on the list referred to in Article 11 in order to provide an assessment whether the cause of the situation described in the sentence above can be attributed to the Turów mine. If the assessment points at the attributability to the Turów mine of the decline of the groundwater's level, the Polish Party, after consultation with the Czech Party, shall take additional measures, such as the extension from borehole No. 1 to the west, from borehole No. 200 to the east, or tightening or deepening of the existing groundwater barrier, to provide the maximum protection against groundwater runoff in Tertiary layers (aquifers) from the area in front of the mine open-pit in the area southeast and east of the eastern Bialopolian Fault, in order to minimise the impact of the mine on groundwater level in the affected territory. The project documentation for the additional measures shall only be adopted by the Polish Party after consultation with the Czech Party. Any subsequent alteration in the project documentation or construction compared to the approved version shall be consulted with the Czech Party. The Polish Party shall ensure that these additional measures are finalized within twenty-four months following the reception of the above-mentioned assessment. This period shall be extended by the length of time between the submission, through the Agents, of the complete project documentation to the Czech Party for consultation and the submission of the Czech Party's comments to the Polish Party. This period shall be further extended if the Agents so agree.

9. In case of drop of groundwater levels in monitoring boreholes *HPp – 29/49,5, HPp – 27/51, HS – 350, HPp – 23/56* more than eight meters within six months, the Polish Party shall ensure that the existing extent of the current mining operations at the Turów mine will immediately stop advancing towards the border with the Czech Republic and that the mining operation will not go deeper than thirty meters below the sea level.

10. The Polish Party shall introduce the following measures to improve energy efficiency in the Turów mine, that i.a. shall limit its light emission and minimize obtrusive effects of outdoor lighting:

a) review (audit) the Turów mine's facilities in terms of light emissions and make initial adjustments to lighting, in order to protect the night environment from the potential light pollution and to minimize obtrusive effects of outdoor lighting;

b) modernise lighting on basic machinery and introduce the functionality of switching off floodlights on masts when machinery is not in use, with respect to results of the review referred to in Subparagraph a);

c) implement the best possible technical solutions to minimize light emission, with respect to results of the review referred to in Subparagraph a);

d) replace old light sources and light fixtures with new directional ones (LEDs), with respect to results of the review referred to in Subparagraph a);

e) implement technical solutions to reduce unnecessary lighting when machinery and equipment is not in

use, with respect to results of the review referred to in Subparagraph a);

f) analyse the availability and development trends of light sources in the context of reducing possible light pollution and the best possible technical solutions to improve energy efficiency and minimize obtrusive effects of outdoor lighting.

The measures referred to in Subparagraph a) shall be implemented without undue delay, but no later than within nine months following the entry into force of this Agreement.

The measures referred to in Subparagraphs b) through e) shall be implemented without undue delay, but no later than within three years following the review referred to in Subparagraph a).

The measures referred to in Subparagraph f) shall be carried every five years following the entry into force of this Agreement. Should the result of the analysis point at certain measures, the Polish Party shall implement them if appropriate.

The Polish Party shall inform the Czech Party without undue delay, through the Agents, about the completion of the implementation of the respective measures referred to in Subparagraph a), jointly, in Subparagraphs b) through e) and, regularly, in Subparagraph f).

11. The Polish Party declares that the Decision of the Regional Director of Environmental Protection in Wroclaw of 21 January 2020 (reference WOOŚ.4235.1.2015.53) on environmental conditions, the Decision of the Minister of Climate of 20 March 2020 (reference DGK-V1.4770.35.2019.MN.19) on the extension of the decision governing mining operation until 30 May 2026 and the Decision of the Minister of Climate of 28 April 2021 (reference DGK-6.4771.34.2020.MN.23) on the extension of the decision governing mining operation to 27 April 2044 are under review. The Polish Party shall ensure that the Turów mine is at all times in possession of a decision governing mining operation that is in line with the legal framework providing the public concerned with the right to initiate a judicial review. This review shall be carried out in accordance with the European Union law. The Polish Party shall, through the Agents, inform the Czech Party of commencement of the proceedings or other changes in the proceedings, including decisions of administrative authorities and courts, within ten working days since the day the Polish Party receives respective information.

12. The Polish Party shall inform the Czech Party, through the Agents, of the commencement of proceedings to amend the valid decision governing mining operation or of the commencement of proceedings for a new environmental permit or decision governing mining operation, of the adoption of any changes to the valid decision governing mining operation or of the issue of a new decision governing mining operation or new environmental permit related to any activities at the Turów mine, no later than ten working days following the act in question.

The Polish Party shall also provide the Czech Party, through the Agents, with all available documents from the above-mentioned proceedings requested by the Czech Party, within ten working days of the receipt of the request in question. Furthermore, the Polish Party shall ensure the rights of the public in accordance with the European Union law, in particular the right to initiate judicial review, in any proceedings concerning changes to the valid decision governing mining operation or a new decision governing mining operation for lignite mining at the Turów mine.

13. At least one year in advance of the initiation of the activities associated with the closing of the Turów mine (such as reclamation works, landscaping, flooding of the mine open-pit etc.), the Polish Party shall inform the Czech Party in order to give it the opportunity to decide whether it would like to participate in the transboundary environmental impact assessment process, if required in accordance with and pursuant to the Directive 2011/92/EU of the European Parliament and of the Council of 13 December 2011 on the assessment of the effects of certain public and private projects on the environment, as amended, or Convention on Environmental Impact Assessment in a Transboundary Context, done at Espoo on 25 February 1991, as amended.

Article 4

Construction of the Earth Mound

1. Within one year after finalisation of all required formal procedures, the Polish Party shall build an earth mound with plantings along the Turów mine's southern border (along the Opolno-Zdrój - Sieniawka road) in order to take into account the concerns of the inhabitants of the Czech Republic regarding impacts of the Turów mine, in particular on noise, light and air pollution, as well as the landscape character.

2. The Polish Party shall within five months following the entry of this Agreement into force submit to the Czech Party, through the Agents, a draft of the project documentation for the construction of the earth mound, and, additionally, an acoustic and dispersion study, before submission of an application for permit thereto. The Czech Party may submit its comments to this draft that shall be duly taken into account by the Polish Party. The absence of comments from the Czech Party within two months shall be considered as consent. Any subsequent alterations to the project documentation or construction as compared to the approved documentation or any change in the permitted construction shall be subject to the same procedure.

3. The earth mound shall be at least one kilometre long and of such height that, on the basis of expert studies, it sufficiently minimises impacts referred to in Paragraph 1 on the territory of the Czech Republic, and shall be supplemented with a layer of soil suitable for planting trees.

The earth mound shall incorporate a green wall of fast-growing non-deciduous trees, medium to tall in size, professionally planted and plentiful in number.

The Polish Party shall ensure the subsequent care and protection of the planted trees.

The earth mound shall be constructed only during the day-time (from 6:00 a.m. to 10:00 p.m.).

4. The Polish Party may cut down the green wall on the earth mound or remove the earth mound only during the final phase of the Turów mine's reclamation and with the prior consent of the Czech Party.

Article 5

Noise

1. Within one month following the entry of this Agreement into force, the Parties, acting through the Agents, shall agree on the exact location of the noise technical measuring point (hereinafter referred to as the "TMP") in order to better distinguish the noise of the Turów mine technological equipment from other sources of background noise.

The TMP shall be located in the territory of the Republic of Poland at the edge of the Turów mine that is the closest to the border with the Czech Republic, if appropriate directly on the site of the PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A., or its legal successor, or any other future operator of the Turów mine (hereinafter referred to as "PGE").

Any change of the TMP location requires consent of both Parties.

2. Within one year following the agreement on the location of the TMP, the Polish Party shall install and operate a permanent TMP in the location agreed according to Paragraph 1. The Polish Party shall inform the Czech Party, through the Agents, about the start of operation of the permanent TMP.

The Polish Party shall ensure continuous measurement of noise from mine operations at the TMP, in the form of second-based measurements of measured values (levels L_{Aeq}, L_{Ceq}, L_1, L_{10}, L_{50}, L_{90}, L_{99}, L_{eq} levels, 1/3-octave frequency spectra) in accordance with ISO 1996-2 – Acoustics – Description, measurement and assessment of environmental noise – Part 2: Determination of sound pressure levels; the applicable methodology of their evaluation is set out by the Polish law. At the same time the Polish Party shall carry out measurements and recordings of meteorological data in the form of minute-based data of temperature, pressure, relative humidity, wind speed and direction.

The Polish Party shall provide the Czech Party with online access to the measured data, both relating to the noise measurements and to the meteorological measurements. The Polish Party shall ensure daily

archiving of the data specified above and shall allow the Czech Party to download such archival data online.

3. Until the Polish Party informs about the start of operation of the permanent TMP, it shall, within one month following the receipt of a written request of the Czech Party submitted through the Agents, but no sooner than on 15 March 2022, enable the Czech Party to install a temporary TMP in the location agreed according to Paragraph 1. At the request of the Czech Party, the Polish Party shall ensure its safety and continued presence for individual noise measurements over approximately one week.

The temporary TMP shall be operated by the Czech Party in accordance with the standard referred to in Paragraph 2. The Czech Party shall provide the Polish Party with the measured data without delay.

4. In order to monitor the impact of operation of the Turów mine and subsequent reclamation works on the noise levels in the Czech Republic, the Czech Party shall carry out noise monitoring in the Czech Republic in several monitoring rounds through the year in accordance with ISO 1996-2 – Acoustics – Description, measurement and assessment of environmental noise – Part 2: Determination of sound pressure levels and the applicable methodology of monitoring and its evaluation according to the Czech law.

The noise measurement shall not be carried out during the time of construction of the earth mound.

The Czech Party shall take into account all specific noise sources including the wind farm located in the territory of the Czech Republic along the Czech-Polish border.

After the end of each noise monitoring round the Czech Party shall send the record of primary noise and meteorological data from this monitoring round to the Polish Party.

The Czech Party shall provide the Polish Party with the protocol with results of collected data immediately after their processing and evaluation according to the methodologies and legal regulations of the Czech Republic in the case of every exceedance of the hygienic limits which the Czech Party deems attributable to the activities at the Turów mine.

5. The Parties shall utilize the primary noise and meteorological data only for the purpose of the analyses carried out under this Agreement.

6. The Polish Party shall ensure that on the territory of the Czech Republic noise from the operation of the Turów mine does not exceed the hygienic limits. The hygienic limits for plots of land intended for housing, recreation, pre-school and school education and training, health and social purposes, as well as functionally similar land, and for buildings intended for housing, pre-school and school education and training, health and social purposes, as well as functionally similar buildings are deemed to be exceeded if any of the hygienic limit during the day time of an individual calendar day $L_{Aeq,8h}$ for broadband noise $L_{Aeq,8h}$ = 50 dB, for tonal noise $L_{Aeq,8h}$ = 45 dB, for impulse noise $L_{Aeq,8h}$ = 38 dB or during the night time of an individual calendar day $L_{Aeq,1h}$ for broadband noise $L_{Aeq,1h}$ = 40 dB, for tonal noise $L_{Aeq,1h}$ = 35 dB and for impulse noise $L_{Aeq,1h}$ = 28 dB is exceeded. If the European Union law requires stricter limits, such limits shall apply instead.

7. In case an isolated exceedance, i.e. exceedance of any of the hygienic limits of A-weighted equivalent sound pressure levels $L_{Aeq,T}$ once during the monitoring period is found, the Polish Party shall inform in writing the Czech Party, through the Agents, and within fourteen days from the receipt of the protocol indicated in Paragraph 4, about an assumed cause of the exceedance and on measures taken to prevent further exceedances.

8. The exceedance can be considered serious if it occurs more than once within the monitoring period. The severity of the serious exceedance is assessed on the basis of the frequency of exceedance, the degree of exceedance, the specific characteristics of noise and the total night noise burden.

In case a serious exceedance of hygienic limits is detected on the territory of the Czech Republic in accordance with Paragraph 4, the Polish Party shall inform in writing the Czech Party, through the Agents, within fourteen days from the receipt of the protocol indicated in Paragraph 4, about an assumed cause of the exceedance and it shall, without delay, take appropriate measures to prevent further exceedances and inform the Czech Party about such measures.

If, within aforementioned period of fourteen days, the Polish Party on the basis of the expert arguments concludes that the detected exceedance is not attributable to the activities at the Turów mine and assigns it to another particular noise source, the Polish Party shall send, through the Agents, the conclusion in writing to the Czech Party. Within seven days following the receipt of the conclusion, the Parties shall

establish, through the Agents, an ad hoc expert commission in order to identify whether the limits' exceedance is attributable to the activities at the Turów mine. Each Party shall nominate two members of the commission that shall operate on the basis of consensus. The commission shall submit its report to the Agents within twenty-one days since the commission is established, unless the Parties, through the Agents, agree otherwise.

If the report is not submitted within the abovementioned deadline or if the commission does not find consensus on whether the limits' exceedance is attributable to the activities at the Turów mine, Article 11 applies.

Article 6

Ambient Air Quality

1. Within six months following the entry of this Agreement into force, the Polish Party shall, through the Agents, submit to the Czech Party information about anti-dust measures in the Turów mine and subsequently shall implement these measures. Within the same deadline the Polish Party shall provide to the Czech Party all input data (excel files, shapefiles and .m3d) from 2018 used for the calculations of the dispersion study in the environmental impact assessment report which was the basis for the Decision of the Regional Director of Environmental Protection in Wroclaw of 21 January 2020 (reference WOOŚ.4235.1.2015.53) on environmental conditions.

2. In order to indirectly minimise impacts on air quality in the Czech Republic resulting from the combustion of coal from the Turów mine, the Polish Party shall, as soon as possible:

a) ensure that all eligible applicants from Voivodships at the border with the Czech Republic aiming to exchange an obsolete boiler via the *Czyste Powietrze* program and the *STOP SMOG* program are supported without delay; and

b) implement, no later than 2025, all measures, relevant to the purpose of this Agreement, that are to be carried out until 2025, according to the *Krajowy program ograniczania zanieczyszczenia powietrza* in the version valid on the date of entry into force of this Agreement. Any planned changes of this program, as well as yearly reports about the implementation of the program, shall be discussed within the Czech-Polish Air Quality Working Group.

3. The Polish Party shall ensure continuous monitoring of PM_{10} and $PM_{2.5}$, wind speed and wind direction, temperature and humidity in the northern and southern vicinity of the Turów mine, by establishing two automatic air pollution monitoring stations in locations where no other significant sources are located between the Turów mine and the monitoring station for the duration of the operations at the Turów mine and during the subsequent reclamation works, unless the Parties agree otherwise. If it is not possible to find a proper location north of the Turów mine, the Parties shall consider other areas in the vicinity of the mine.

4. In order to monitor the impact of the operations in Turów mine and the subsequent reclamation works on air quality in the Czech Republic, the Czech Party shall install two automatic air pollution monitoring stations on the territory of the Czech Republic measuring PM_{10} and $PM_{2.5}$, wind speed and wind direction, temperature and humidity.

5. The location of the monitoring stations mentioned in Paragraphs 3 and 4 shall be chosen in accordance with the European Union law applicable at that time.

Within forty-five days following the entry of this Agreement into force, the Parties will share proposals for the location of the aforementioned monitoring stations for consultation in order to ensure methodologically proper gathering of the data. Within thirty days after receiving the proposal from the other Party, each Party shall approve or comment proposed location; any objections shall be accompanied with proper justification on the basis of the expert arguments.

The Parties shall reach consensus on the location of the monitoring stations mentioned in Paragraph 3 and 4 no later than ninety days following the aforementioned thirty-days period; if not, Article 11 applies. The monitoring shall start within nine months after the consent of the Parties or following the assessment of the independent authority or institution according to Article 11.

The Czech Party reserves its right to make final decision on the location of the monitoring stations according to Paragraph 4.

The same procedure applies in the case of possible relocation of the aforementioned monitoring stations.

6. The measurement and evaluation of the data gathered by the stations referred to in Paragraph 3 and 4 shall be carried out in accordance with the data quality objectives for air quality assessment set out in the European Union law applicable at that time. The meteorological parameters mentioned in Paragraph 3 and 4 shall be measured as follows, unless the Parties agree otherwise: wind speed at 10 m height and with the uncertainty not exceeding 0,5 m/s for wind speed up to 5 m/s or 10% for wind speed above 5 m/s; wind direction at 10 m height and with the uncertainty not exceeding 5°; temperature at height between 3,5 and 4 m and with the uncertainty not exceeding 1 K; humidity at height between 3,5 and 4 m and with the uncertainty not exceeding 15% of relative humidity.

The Parties shall transmit operational hourly data from automated measurements online in near real time format compliant with the standard applicable to the *EU Air Quality e-Reporting* in force at that time. The validated data shall then be provided to the other Party regularly once for each calendar year, no later than on 31 March of the following year.

Article 7

Terrain Movements

1. Within six months following the entry of this Agreement into force, the Polish Party, through the Agents, shall provide the Czech Party with all relevant measurement data on terrain movements in the affected area between the southern edge of the Turów mine and the border with the Czech Republic since 2010 until April 2021.

2. Once every two years, and no later than on 31 March of the following year, both Parties, through the Agents, shall submit to each other their own measurements. On this basis, the Polish Party shall submit to the Czech Party an evaluation of terrain movements in the territory concerned.

3. The Parties acknowledge that claims (including the supporting documents) concerning damage to property incurred in the territory of the Czech Republic caused by the terrain movements attributable to the activities at the Turów mine, prior to the submission to the competent court may be presented directly, in the Czech language, to the PGE, with the aim of amicable settlement. The Parties also acknowledge that in case the claim is presented in the Czech language, the amicable settlement shall be conducted in the Czech language.

Article 8

Groundwaters

1. The Polish Party shall, through the relevant contact point (Article 10, Paragraph 2, hereinafter referred to as the "Contact Point"):

a) provide the Czech Party with construction design for groundwater barrier prepared in accordance with the law of the Republic of Poland and information about the methods used to build the groundwater barrier, information about the parameters of the groundwater barrier, including specification of the method used to secure it and checks on its effectiveness including hydrodynamic tests from each test hole, a filter coefficient that determines its permeability and a maintenance plan for its operation,

b) provide the Czech Party with full available data regarding functionality of the groundwater barrier (piezometers), i.e. borehole passports (information on lithological profiles of these monitoring boreholes and the construction of the boreholes concerned, i.e. the depth section in which these boreholes have a perforation (open section), the depth section in which the seal is made (between the borehole stem and the equipment) and the location of the backfill) and monitoring results in time lines from January 2015 until April 2021, from boreholes located along the groundwater barrier

(boreholes on its northern and southern sides, specifically *HPp-29/49,5*, *HPp-27/49*, *HPp-27/51*, *HPp-23/53*, *HPp-25/50*, *HPp-25/49*, *HPp-26/53*, *HPp-21/53*, *HPp-23/56*, *HPp-25/51*, *HPz-25/58*, *HPz-31/53bis*, *HS-350*, *HSp-60*, *HSp-68*),

c) provide the Czech Party with information about assessment of the current groundwater barrier functionality,

d) include any new monitoring boreholes drilled in the intercarbon and/or undercarbon aquifers for the purpose of the groundwater barrier functionality monitoring into the list of boreholes mentioned in Subparagraph b) within two months following the entry of this Agreement into force or the completion of drilling,

e) include the monitoring boreholes mentioned in Subparagraphs b) and d) in the Czech-Polish groundwater monitoring network, and

f) provide the Czech Party with information about analysed assumptions for corrections of the project of the groundwater barrier, if they are necessary.

2. The Polish Party shall submit to the Czech Party detailed available data, including a list of the monitoring boreholes, their locations and pumping rates, on all mine water abstractions from the Turów mine in the area south of the Southern Fault and in the area west of the Bialopolian Fault since January 2015 until April 2021 and available information on quantities of water pumped since January 2015 until April 2021 from the southern hydraulic barrier and in Rów Rybarzowic.

3. The Polish Party shall further provide information on water inflows into the southern part of the Turów mine in the form of combined spontaneous groundwater discharges and surface water, as well as the magnitude of these discharges, including their location and altitudes since January 2015 until 2020 (last data available).

4. The Polish Party shall also provide the Czech Party with information on uncertainties and possible deviations in effectiveness of the groundwater barrier, should they occur, starting April 2022 and then every three months, as well as information on technical measures to be implemented to seal this barrier to meet the project specifications.

5. The Polish Party shall ensure documentation of the current state of spontaneous groundwater discharges, including the measurement of their yield in the southern part of the Turów mine, with the participation of geological and hydrogeological experts from the Czech Republic appointed by the Agent, within one month following the entry of this Agreement into force, subsequently three months after completion of construction of the groundwater barrier, and afterwards every twelve months.

6. The Polish Party shall continue to monitor groundwater levels in the monitoring boreholes mentioned in Paragraph 1 Subparagraphs b) and d), and submit the data to the Czech Party every three months, starting with the data covering the period between April 2021 and March 2022, and the data on water abstractions mentioned in Paragraphs 2 and 3 every twelve months, starting with the data covering the year 2021.

7. The Polish Party shall establish four boreholes to monitor all existing aquifers, one of them drilled down to the crystalline basement to monitor the undercarbon and intercarbon aquifers and the remaining ones down to the upper aquifer, in sites specified on the map in Annex 2. The Polish Party shall ensure inclusion of these four monitoring boreholes in the Czech-Polish groundwater monitoring network and provide their data in accordance with the requirements set out above.

The Polish Party declares that three monitoring boreholes have been already drilled down to the upper aquifer.

Within six months after finalisation of all required formal procedures under the law of the Republic of Poland, the Polish Party shall drill the fourth monitoring borehole down to the crystalline basement to monitor the undercarbon and intercarbon aquifers. The Polish Party shall allow the presence of geological and hydrogeological experts from the Czech Republic appointed by the Agent during the drilling and the performance of well logging measurements and hydrodynamic tests of this monitoring borehole. The Polish Party shall inform the Czech Party of the date of execution of these works at least fourteen days before the date.

The Polish Party shall provide information about the drilling of these monitoring boreholes prepared in accordance with the law of the Republic of Poland, the performance of well logging measurements and hydrodynamic tests of these boreholes.

The Czech Party shall allow the presence of geological and hydrogeological experts from the Republic of Poland appointed by the Agent during the drilling of boreholes in the Hrádek nad Nisou part of the Zittau basin.

8. In case:

a) a hydraulic connection is demonstrated between the newly drilled monitoring boreholes in the Republic of Poland referred to in Paragraph 7 and the monitoring boreholes in the Czech Republic, and

b) a declining trend in the groundwater level in intercarbon aquifer due to effects of the Turów mine, recorded by piezometers of the Czech-Polish monitoring network is demonstrated,

the Polish Party, within three months from the date such demonstration has been confirmed by the Parties, through the Agents, shall, after consultation with the Czech Party, take additional measures (such as the extension from borehole No. 1 to the west, from borehole No. 200 to the east, or tightening or deepening of the existing groundwater barrier, to provide the maximum protection against groundwater runoff in Tertiary layers (aquifers) from the area in front of the mine open-pit in the area southeast and east of the eastern Bialopolian Fault) in order to minimise the impact of the Turów mine on deep (tertiary) groundwater level in the affected territory of the Czech Republic. The project documentation for the additional measures shall only be adopted by the Polish Party after consultation with the Czech Party. Any subsequent alteration in the project documentation or construction compared to the approved version shall be consulted with the Czech Party. The Polish Party shall ensure that these additional measures are finalized within twenty-four months following the demonstration of effects indicated in Subparagraphs a) and b). This period shall be extended by the length of time between the submission, through the Agents, of the complete project documentation to the Czech Party for consultation and the submission of the Czech Party's comments to the Polish Party. This period shall be further extended if the Agents so agree.

In case the Parties do not agree on whether a situation indicated in Subparagraphs a) and/or b) has been demonstrated, any Party may propose, through the Agents, the establishment of an ad hoc expert commission in order to assess whether the decline of groundwater level is attributable to the activities at the Turów mine. The commission shall be established within seven days following such a proposal. Each Party shall nominate two members of the commission that shall operate on the basis of consensus. The commission shall submit its report to the Agents within three months since the proposal of its establishment, unless the Parties, through the Agents, agree otherwise. If the report is not submitted within the abovementioned deadline or if the commission does not reach consensus on whether the decline is attributable to the activities at the Turów mine, Article 11 applies.

9. The Czech Party shall provide the Polish Party, if available, with:

a) the data on the amount of water intake from the Uhelná source and the Uhelná U-1A sources, as well as other sources supplying the Hrádek nad Nisou and Frýdlant regions since January 2015 until April 2021 and subsequently on a yearly basis,

b) a valid water permit for water intake from the Uhelná source together with all hydrogeological documentation determining operational water resources,

c) the data on water usage in the Grabštejn gravel open-pit, including the quantities of water pumped in the gravel open-pit and the amount of water intake from the Grabštejn HV-11/02 source, since January 2015 until April 2021, and subsequently on a yearly basis,

d) environmental impact assessment documentation for the Grabštejn gravel open-pit,

e) current and planned scope of the Grabštejn gravel open-pit, including its depth, the amount of planned exploitation and planned quantity of water pumped until the end of its exploitation,

f) a valid water permit for water usage in the Grabštejn gravel open-pit, including the amount of water intake from the Grabštejn HV-11/02 source, together with all hydrogeological documentation determining operational water resources,

g) measurements of dynamic and static level of groundwater in the above-mentioned sources, as well as the specification of wells for water intake, including the coordinates, borehole passports and filter coefficients that determine their permeability,

h) information on other sources, installations or objects having an impact on groundwater in the Hrádek nad Nisou region, next to Grabštejn and Uhelná, as well as in the vicinity of the border between the Czech Republic and the Republic of Poland, and

i) the data on the above-mentioned objects, including newly built piezometers, including their measurements, as well as their locations with the coordinates, according to the Coordinate System 2000, and their passports,

within six months following the entry into force of this Agreement. The Czech Party shall provide the Polish Party with the information referred to in Subparagraphs a) through e) for every new user of each aquifer and in case of any change.

10. To ensure the required monitoring of groundwater and surface water and terrain movement in the Republic of Poland, the Contact Points shall each year organize a joint assessment of groundwater and surface water status and terrain movement and regular exchange of data covering all southern water tributaries flowing to the Turów mine.

Article 9

Small Projects Fund

1. The Parties shall invite the Liberec Region and the Dolnośląskie Voivodship, within the framework of the Euroregion Neisse-Nisa-Nysa, to establish the Small Projects Fund (hereinafter referred to as the "Fund") in order to strengthen environmental protection of the Czech Republic and the Republic of Poland in the vicinity of the Turów mine, through which local and regional environmental projects shall be financed.

2. The following entities, in the course of the operation of the Agreement, but not after 31 January 2044, shall contribute to the Fund, initially within three months following the establishment of the Fund, as a contribution for the year of establishment, and subsequently at the latest by 31 January of each following year:

a) the Polish Party, represented by the minister responsible for environmental protection - the equivalent of EUR 250,000, and

b) the Czech Party, represented by the minister responsible for the environmental protection – the equivalent of EUR 250,000.

3. The contribution of the Polish Party shall be spent exclusively on the projects financed by the Fund according to its purposes set out in the founding act.

4. The Parties shall encourage the Liberec Region, the Dolnośląskie Voivodship and the PGE to contribute to the Fund. The amount of the contribution of the Liberec Region shall diminish the contribution of the Czech Party indicated in Paragraph 2, Subparagraph b). The amount of the contribution of the Dolnośląskie Voivodship and the PGE shall diminish the contribution of the Republic of Poland indicated in Paragraph 2, Subparagraph a).

5. The entities both from the Czech Republic and the Republic of Poland may apply for the resources from the Fund to finance respective projects.

6. The applications submitted to the Fund shall be assessed by the Evaluation Committee composed in the equal number of the representatives of:

a) the Liberec Region,

b) the Dolnośląskie Voivodship.

7. As long as the funds provided by the Parties according to this Article are not exhausted, the Parties, through the Agents, shall be provided with yearly financial statement of the Fund and the detailed information on the realisation of the purposes of the Fund.

8. In the event of termination of this Agreement in accordance with Article 14, unless the Parties agree otherwise, the Projects accepted for financing from the Fund shall be financed according to the respective schedules. The remaining not allocated resources shall be returned in proportionate amounts to the bank

accounts of the entities that contributed to the Fund. The Parties shall provide necessary details of the bank accounts through the Agents.

Article 10

Agents of the Parties and Contact Points

1. Within five working days following the entry of this Agreement into force, each Party shall, through diplomatic channels, designate an Agent for exchange of information according to the Agreement and to perform other tasks entrusted to them under this Agreement and inform each other of his or her contact details. The Parties shall use the same method to notify each other immediately of any change in the person or contact details of the Agent.

2. Within one month following the entry of this Agreement into force, each Party shall, through the Agents, designate a competent State authority as a Contact Point to perform the obligations under Article 8, unless specified otherwise. The Parties shall use the same method to inform each other without undue delay of any change of the Contact Points.

Article 11

Independent Expert Mechanism

1. In case the report of the ad hoc expert commission is not submitted within the prescribed deadline or there is no consensus in accordance with Article 5 Paragraph 8, Article 6 Paragraph 5 or Article 8 Paragraph 8, any Party may, through the Agent, address a relevant independent authority or institution listed in the List of Independent Authorities and Institutions (hereinafter referred to as the "List").

The recourse to the relevant independent authority or institution is obligatory before initiating a procedure under Article 13 Paragraph 2 whenever a dispute would concern provisions referred to in the first sentence above and in Article 3 Paragraph 8.

2. The Parties acknowledge that the List has been agreed prior to the entry into force of this Agreement. The Agents may review and update the List upon agreement. The authorities or institutions on the List must always be able to guarantee a fair and qualified assessment of the respective issues.

3. If none of the authorities or institutions on the List is able or willing to provide an opinion on the matter in dispute, the Agents shall agree on a different body, authority or institution. In case of lack of agreement by the Agents on a different body, authority or institution, the obligation referred to in Paragraph 1 Sentence 2 does not apply.

4. The Parties shall fully take into account the assessment of the designated body, authority or institution and shall further proceed in accordance with the respective provisions of this Agreement.

5. The costs of activity of the designated body, authority or institution shall be borne by the Party whose position was not confirmed. If both Parties' positions are partly confirmed or none of their positions is confirmed, the costs shall be borne equally.

Article 12

Joint Commission

1. The Parties shall establish a Joint Commission (hereinafter referred to as the "Commission"). The Parties shall invite to the Commission the Governor of the Liberec Region, one joint representative of the towns and municipalities of the Hrádek nad Nisou, Chrastava and Frýdlant Regions, the Marshal of the Dolnośląskie Voivodship, one joint representative of the town of Bogatynia and the County of Zgorzelec and the Agents. The Commission shall meet as required, but at least once a year.

2. The task of the Commission shall consist of preparing a just transition strategy for the region. The Commission meetings shall be co-chaired by the Agents.

3. The Commission may request an expert opinion concerning a particular matter from an expert group in which experts of both Parties participate.

Article 13

Dispute Settlement

1. Any disputes concerning the application or interpretation of this Agreement shall be settled by negotiations by the Agents.

2. In the event of failure to reach an agreement through the negotiations referred to in Paragraph 1, the disputes shall be settled by the Parties through diplomatic channels. In order to do so, the points of divergence shall be submitted to the other Party in writing. In the event of failure to reach an agreement within three months following the receipt of the points of divergence, unless otherwise agreed in writing, any Party may refer the matter to the Court of Justice.

3. In accordance with Article 273 of the Treaty on the Functioning of the European Union, the Court of Justice is competent to issue final decisions on all disputes concerning this Agreement.

4. In case the Court of Justice finds that there has been a breach of this Agreement, the judgment shall be binding on the Parties to the proceedings, which shall take necessary measures to comply with the judgment within a period to be decided by the Court of Justice.

5. Where one of the Parties considers that another Party has not taken the necessary measures to comply with the judgment of the Court of Justice referred to in Paragraph 4, it may bring the case before the Court of Justice.

If the Court of Justice finds that the Party concerned has not complied with its judgment, it may impose on it a lump sum payment, taking into account the seriousness of the breach (encompassing the importance of the breached provision or provisions of this Agreement, the consequences of the breach for public and private interests and the conduct of the breaching Party) and its duration. This payment shall be made to the budget of the European Union.

Article 14

Final Provisions

1. The Agreement shall enter into force on the date of signature.

2. Without delay following the entry of this Agreement into force, the Czech Party shall ask the United Nations Secretariat to register this Agreement in accordance with Article 102 of the Charter of the United Nations. The Polish Party shall be informed about the registration through notification of the United Nations serial number as soon as the registration is confirmed by the United Nations Secretariat.

3. This Agreement may be amended by the written consent of the Parties.

4. This Agreement shall terminate five years after the expiry of the decision governing mining operation at the Turów mine, unless a new decision governing mining operation at the Turów mine is issued in the meantime. In such a case, the Agreement shall terminate five years after the expiry of any such new decision.

5. The Parties may terminate the Agreement at any time by mutual consent.

6. Notwithstanding the above, any Party may terminate this Agreement by notifying the other Party through diplomatic channel. The Agreement shall be terminated following six months after receipt of the notification. Such a notification may not be made by any of the Parties within five years following the entry into force of this Agreement.

7. In case the Agreement is terminated according to Paragraph 6, Article 3 Paragraph 13, Article 5 Paragraphs 1, 2, 4 and 5, Article 6 Paragraphs 3, 4, 5 and 6, Article 7 Paragraphs 2 and 3, Article 8 Paragraphs 4, 5, 6, 8, 9 and 10 and Articles 9 to 12 shall apply as long as exploitation of the Turów mine

is under way, unless the Parties agree otherwise. The Polish Party shall immediately notify the Czech Party through the diplomatic channel about the end of the exploitation of the Turów mine.

8. Notwithstanding the previous paragraphs, both Parties shall continue to monitor terrain movements and exchange relevant data until the end of flooding of the Turów mine, if applicable.

9. Each Party shall protect the information, identified by the other Party as the information, the disclosure of which could adversely affect state security, public security, intellectual property rights, the confidentiality of commercial or industrial information, or professional secrecy, upon the transmission of such information, making full use of and to the extent permitted by applicable laws and regulations.

10. The Czech Party shall not bring any other infringement procedure concerning the Turów mine within the scope of this Agreement on the basis of Article 259 of the Treaty on the Functioning of the European Union.

11. Annexes 1 and 2 form an integral part of this Agreement.

Done at Prague on 3rd February 2022, in two originals, each in the Czech, Polish and English languages. All three texts are equally authentic. In case of any divergence in interpretation, the English text shall prevail.

For the Government of
the Czech Republic

For the Government of
the Republic of Poland

[POLISH TEXT – TEXTE POLONAIS]

Umowa między Rządem Republiki Czeskiej a Rządem Rzeczypospolitej Polskiej o współpracy w zakresie odnoszenia się do skutków na terytorium Republiki Czeskiej wynikających z eksploatacji kopalni odkrywkowej węgla brunatnego Turów w Rzeczypospolitej Polskiej

Rząd Republiki Czeskiej i Rząd Rzeczypospolitej Polskiej (zwane dalej „Stroną Czeską", „Stroną Polską" lub „Stronami"),

kierując się dążeniem do odniesienia się do skutków na terytorium Republiki Czeskiej wynikających z eksploatacji kopalni odkrywkowej węgla brunatnego Turów w Rzeczypospolitej Polskiej (zwanej dalej „kopalnią Turów"),

biorąc pod uwagę potrzebę polubownego zakończenia sporu dotyczącego kopalni Turów, z poszanowaniem wymogów prawa Unii Europejskiej,

odnotowując zobowiązanie Fundacji PGE do przekazania 10 000 000 EUR na rzecz Kraju Libereckiego,

w przekonaniu, że najwłaściwszą formą rozwiązania tej kwestii i zapobieżenia przyszłym sporom jest Umowa między Rządem Republiki Czeskiej a Rządem Rzeczypospolitej Polskiej o współpracy w zakresie odnoszenia się do skutków na terytorium Republiki Czeskiej wynikających z eksploatacji kopalni odkrywkowej węgla brunatnego Turów w Rzeczypospolitej Polskiej (zwana dalej „Umową"),

uzgodniły, co następuje:

Artykuł 1

Cel Umowy

Celem Umowy jest:

a) współpraca między Stronami w zakresie wdrażania i finansowania działań wykrywających, minimalizujących i zapobiegających skutkom, w tym ich monitoring (zwana dalej „odnoszeniem się do skutków"), wynikającym z eksploatacji i późniejszych prac rekultywacyjnych w kopalni Turów w Rzeczypospolitej Polskiej, na terytorium Republiki Czeskiej,

b) polubowne rozstrzygnięcie sporu pomiędzy Stronami wniesionego do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (zwanego dalej „Trybunałem Sprawiedliwości") na skutek skargi w sprawie C-121/21 złożonej przez Republikę Czeską przeciwko Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 26 lutego 2021 roku, dotyczącej rozszerzenia eksploatacji kopalni Turów.

Artykuł 2

Przesłanki wycofania Skargi w sprawie C-121/21

1. W terminie dziesięciu dni roboczych od wejścia w życie niniejszej Umowy, Strona Polska, reprezentowana przez ministra właściwego do spraw środowiska, przeleje:

a) na rzecz Ministerstwa Środowiska Republiki Czeskiej łączną kwotę w wysokości równoważnej 10 000 000 EUR na rachunek nr IBAN: CZ19 0710 0001 2300 0762 8001, SWIFT: CNBACZPP oraz

b) na rzecz Kraju Libereckiego łączną kwotę w wysokości równoważnej 25 000 000 EUR na rachunek nr IBAN: CZ07 0100 0001 2331 1360 0217 SWIFT: KOMBCZPP,

w celu pełnego odniesienia się do skutków na terytorium Republiki Czeskiej wynikających z eksploatacji w kopalni Turów, zgodnie z ustaleniami niniejszej Umowy.

2. Strona Czeska zobowiązuje się przeznaczyć wyżej wymienione środki zgodnie z celem niniejszej Umowy.

3. Strona Czeska dostarczy Stronie Polskiej, za pośrednictwem Pełnomocników wyznaczonych zgodnie z art. 10 ust. 1 (zwanych dalej „Pełnomocnikiem" lub „Pełnomocnikami"), roczne sprawozdania z realizacji projektów finansowanych z wyżej wymienionych środków.

4. Strona Czeska poinformuje Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej o zawarciu ugody oraz o zrzeczeniu się swoich roszczeń w sprawie C-121/21 zgodnie z artykułem 147 Regulaminu postępowania przed Trybunałem Sprawiedliwości w terminie trzech dni roboczych od dnia, w którym otrzyma na wyżej wskazane rachunki pełną kwotę, o której mowa w ust. 1.

5. Strony potwierdzają, że Strona Polska:

a) zezwoliła przedstawicielom Strony Czeskiej na przeprowadzenie misji oceniającej w kopalni Turów w celu określenia sytuacji wyjściowej,

b) przekazała Stronie Czeskiej wszystkie stosowne informacje na temat toczących się postępowań zgodnie z art. 3, ust. 11,

c) przekazała Stronie Czeskiej wstępny projekt budowy wału ziemnego, o którym mowa w art. 4 oraz

d) przekazała Stronie Czeskiej informacje o wodach podziemnych, określone w art. 8 ust. 1 lit. a) do lit. c) oraz ust. 2 i ust. 3.

Artykuł 3

Podstawowe zasady odnoszenia się do skutków eksploatacji

1. Strona Polska zapewni, że eksploatacja kopalni Turów nie będzie postępować poza istniejący zasięg obecnego obszaru robót górniczych w kierunku granicy z Republiką Czeską, oraz że odkrywka nie będzie pogłębiana więcej niż trzydzieści metrów poniżej poziomu morza, chyba że Strona Polska spełni wszystkie następujące warunki:

a) zakończy budowę bariery ochronnej wód podziemnych i udowodni jej funkcjonalność (art. 3 ust. 5 do 7 włącznie) oraz przekaże Stronie Czeskiej kompletną dokumentację projektową dotyczącą rzeczywistej budowy bariery ochronnej wód podziemnych (art. 8 ust. 1 lit. a) i c)),

b) ukończy budowę wału ziemnego (art. 4),

c) spełni wymagania w zakresie monitorowania wpływu eksploatacji kopalni Turów na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej , o których mowa w art. 5 ust. 2, art. 6 ust. 3, art. 7 ust. 1 i art. 8 ust. 1 do 6 włącznie,

d) wykona otwory monitoringowe zgodnie z art. 8 ust. 7.

2. Niezależnie od spełnienia warunków określonych w poprzednim ustępie, zasięg obecnego obszaru robót górniczych może postępować w kierunku granicy z Republiką Czeską w celu prowadzenia robót mających na celu zapewnienie bezpieczeństwa geotechnicznego lub usunięcie nadkładu pod warunkiem, że:

a) obszar robót nie przekroczy linii wyznaczonej punktami o następujących współrzędnych:

A1 x= 5638423.268, y= 5492302.776

A2 x= 5638149.386, y= 5492718.628

A3 x=5638476.592, y= 5493254.289

A4 x=5638967.067, y= 5493644.543 oraz

b) roboty, o których mowa w lit. a) w odniesieniu do pierwszego poziomu roboczego nie będą przebiegać niżej niż +295 m n.p.m.

3. Jeśli Strona Polska zbliży się do granicy z Republiką Czeską zgodnie z ust. 2, to wówczas uzyskany materiał, o ile to możliwe, zostanie w pierwszej kolejności użyty do budowy wału ziemnego zgodnie z art. 4 oraz wdrażania innych działań zabezpieczających wynikających z decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

4. Strona Polska, na wniosek Pełnomocnika, nie później niż w terminie czternastu dni od otrzymania wniosku, umożliwi przedstawicielom Strony Czeskiej wstęp na teren kopalni Turów oraz przeprowadzenie na miejscu misji oceniającej. Przedstawicielom Strony Czeskiej będą towarzyszyć przedstawiciele Strony Polskiej. Strona Polska zapewni pełną współpracę w zakresie misji oceniającej na miejscu. Strona Czeska sporządzi raport z misji oceniającej, który zostanie przekazany Stronie Polskiej do wiadomości. Strona

Polska umożliwi przeprowadzenie misji oceniającej cztery razy w roku, jeżeli zażąda tego Strona Czeska. Strona Czeska poinformuje Stronę Polską o imionach i nazwiskach swoich przedstawicieli przynajmniej na siedem dni przed przeprowadzeniem misji.

5. Strony potwierdzają, że zakończyła się budowa dwustu otworów iniekcyjnych bariery ochronnej wód podziemnych.

6. Po zakończeniu budowy bariery ochronnej wód podziemnych Strona Polska będzie prowadzić regularne, kwartalne pomiary poziomu wód podziemnych w otworach monitoringowych *HPp - 29/49,5, HPp - 27/51, HS - 350, HPp - 23/56*. Na podstawie pomiarów przeprowadzonych po zakończeniu budowy bariery ochronnej wód podziemnych w okresie testowym trwającym dwanaście miesięcy (najpóźniej do 30 czerwca 2023 r.) zostanie ocenione czy bariera ochronna wód podziemnych jest w pełni funkcjonalna, w szczególności w zakresie zapobiegania odpływowi wód podziemnych z terytorium Republiki Czeskiej.

7. Bariera ochronna wód podziemnych zostanie uznana za w pełni funkcjonalną gdy współczynnik filtracji będzie równy lub mniejszy niż 0,0016 [m/d]. W celu potwierdzenia funkcjonalności zostaną przeprowadzone analizy i badania hydrodynamiczne wraz z analizą techniczną.

8. W przypadku, gdy w terminie określonym w ust. 6 poziomy wód podziemnych w międzywęglowych warstwach wodonośnych w otworach monitoringowych *HPp – 29/49,5, HPp – 27/51, HS – 350, HPp – 23/56* na południe od bariery ochronnej wód podziemnych nie zaczynają się podnosić lub przynajmniej nie przestają spadać, działania górnicze nie przekroczą linii planowanej eksploatacji na rok 2023 (zgodnie z mapą stanowiącą załącznik nr 1 do niniejszej Umowy). Każda ze stron może, za pośrednictwem Pełnomocników, zwrócić się do odpowiedniego niezależnego organu lub instytucji, wymienionych na liście o której mowa w art. 11, w celu uzyskania oceny czy przyczyna sytuacji opisanej w zdaniu poprzednim może być przypisana kopalni Turów. Jeżeli ocena wskaże na przypisanie kopalni Turów obniżenia poziomu wód podziemnych, Strona Polska, po konsultacji ze Stroną Czeską, podejmie dodatkowe środki, takie jak przedłużenie bariery ochronnej wód podziemnych od odwiertu nr 1 na zachód, od odwiertu nr 200 na wschód lub uszczelnienie lub pogłębienie istniejącej bariery ochronnej wód podziemnych aby zapewnić maksymalną ochronę przed odpływem wód podziemnych z trzeciorzędowych poziomów wodonośnych z obszaru przed odkrywką kopalni, w rejonie na południowy-wschód i na wschód od wschodniego Uskoku Białopola, w celu zminimalizowania wpływu kopalni na poziom wód podziemnych na dotkniętym terenie. Dokumentacja projektowa dotycząca dodatkowych środków zostanie przyjęta przez Stronę Polską wyłącznie po konsultacji ze Stroną Czeską. Wszelkie późniejsze zmiany w dokumentacji projektowej lub konstrukcji w porównaniu z zatwierdzoną wersją powinny być konsultowane ze Stroną Czeską. Strona Polska zapewni, że dodatkowe środki zostaną sfinalizowane w ciągu dwudziestu czterech miesięcy od otrzymania ww. oceny. Okres ten zostanie wydłużony o czas pomiędzy przedłożeniem, za pośrednictwem Pełnomocników, kompletnej dokumentacji projektowej Stronie Czeskiej do konsultacji, a złożeniem uwag Stronie Polskiej przez Stronę Czeską. Okres ten zostanie dodatkowo przedłużony, jeżeli tak ustalą Pełnomocnicy.

9. W przypadku spadku poziomu wód podziemnych w otworach monitoringowych *HPp – 29/49,5, HPp – 27/51, HS – 350, HPp – 23/56* o więcej niż osiem metrów w ciągu sześciu miesięcy, Strona Polska zapewni, że zasięg obecnego obszaru działań górniczych w kopalni Turów natychmiast przestanie postępować w kierunku granicy z Republiką Czeską, a wydobycie nie będzie sięgać głębiej niż trzydzieści metrów poniżej poziomu morza.

10. Strona Polska wdroży następujące środki w celu poprawy efektywności energetycznej w kopalni Turów, które między innymi ograniczą emisję światła i zminimalizują uciążliwe skutki oświetlenia zewnętrznego:

a) dokona przeglądu (audytu) obiektów kopalni Turów pod kątem emisji światła i dokona wstępnych korekt w oświetleniu, aby chronić środowisko nocne przed możliwym zanieczyszczeniem światłem i zminimalizować uciążliwe skutki oświetlenia zewnętrznego;

b) zmodernizuje oświetlenie na maszynach podstawowych i wprowadzi funkcjonalność wyłączania reflektorów na masztach gdy maszyny nie są eksploatowane, uwzględniając wyniki przeglądu, o którym mowa w lit. a);

c) wdroży najlepsze możliwe rozwiązania techniczne mające na celu ograniczenie emisji światła, uwzględniając wyniki przeglądu, o którym mowa w lit. a);

d) wymieni stare źródła światła i oprawy oświetleniowe na nowe kierunkowe (LED), uwzględniając wyniki

przeglądu, o którym mowa w lit. a);

e) wdroży rozwiązania techniczne mające na celu ograniczenie zbędnego oświetlenia sprzętu i urządzeń, gdy są one wyłączone z eksploatacji, uwzględniając wyniki przeglądu, o którym mowa w lit. a);

f) przeanalizuje dostępność i tendencje rozwojowe źródeł światła w kontekście ograniczenia zanieczyszczenia świetlnego oraz najlepsze możliwe rozwiązania techniczne mające na celu podniesienie efektywności energetycznej i minimalizację męczących efektów oświetlenia zewnętrznego.

Środki, o których mowa w lit. a) zostaną wdrożone bez zbędnej zwłoki, jednak nie później niż w ciągu dziewięciu miesięcy od wejścia w życie Umowy.

Środki, o których mowa w lit. b) do e) zostaną wdrożone bez zbędnej zwłoki, jednak nie później niż w ciągu trzech lat od przeglądu, o którym mowa w lit. a).

Środki, o których mowa w lit. f) będą wdrażane co pięć lat od wejścia w życie Umowy. Jeżeli wynik analizy wskaże na konkretne środki, Strona Polska wdroży je o ile będzie to zasadne.

Strona Polska poinformuje Stronę Czeską, bez zbędnej zwłoki, za pośrednictwem Pełnomocników, o zakończeniu wdrażania środków, o których mowa w lit. a), łącznie o których mowa w lit. b) do e), oraz regularnie o których mowa w lit. f).

11. Strona Polska oświadcza, że decyzja Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 21 stycznia 2020 roku (sygnatura WOOŚ.4235.1.2015.53) o środowiskowych uwarunkowaniach, decyzja Ministra Klimatu z dnia 20 marca 2020 roku (sygnatura DGK-V1.4770.35.2019.MN.19) w sprawie przedłużenia koncesji do dnia 30 maja 2026 r. oraz decyzja Ministra Klimatu z dnia 28 kwietnia 2021 r. (sygnatura DGK-6.4771.34.2020.MN.23) w sprawie przedłużenia koncesji do dnia 27 kwietnia 2044 r. są przedmiotem kontroli. Strona Polska zapewni, że kopalnia Turów będzie przez cały czas posiadała koncesję wydaną w ramach prawnych, które zapewniają zainteresowanej społeczności prawo wszczęcia sądowej kontroli. Taka kontrola jest prowadzona zgodnie z przepisami prawa Unii Europejskiej. Strona Polska, za pośrednictwem Pełnomocników, będzie informować Stronę Czeską o wszczęciu postępowań lub innych zmianach w postępowaniach, w tym o decyzjach organów administracyjnych i sądów, w terminie dziesięciu dni roboczych od dnia otrzymania przez Stronę Polską stosownej informacji.

12. Strona Polska poinformuje Stronę Czeską, za pośrednictwem Pełnomocników, o wszczęciu postępowania w sprawie zmiany prawomocnej koncesji lub o wszczęciu postępowania o wydanie nowej decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach lub koncesji, o uchwaleniu wszelkich zmian w obowiązującej koncesji lub o wydaniu nowej koncesji lub nowej decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach związanej z jakąkolwiek działalnością w kopalni Turów, nie później niż w ciągu dziesięciu dni roboczych od zaistnienia takich okoliczności.

Strona Polska przekaże również Stronie Czeskiej, za pośrednictwem Pełnomocników, wszystkie dostępne dokumenty z wyżej wymienionych postępowań, o które zawnioskuje Strona Czeska, w przeciągu dziesięciu dni od otrzymania odpowiedniego wniosku. Ponadto, Strona Polska zapewni społeczeństwu prawo zgodnie z prawem Unii Europejskiej, w szczególności prawo do wszczęcia kontroli sądowej, w każdym postępowaniu dotyczącym zmiany obowiązującej koncesji lub nowej koncesji na wydobycie węgla brunatnego w kopalni Turów.

13. Co najmniej na rok przed rozpoczęciem czynności związanych z zamknięciem kopalni Turów (takich jak prace rekultywacyjne, kształtowanie krajobrazu, zalanie odkrywki itp.), Strona Polska poinformuje Stronę Czeską umożliwiając jej podjęcie decyzji o chęci uczestniczenia w postępowaniu w sprawie transgranicznego oddziaływania na środowisko, jeśli jest to wymagane zgodnie z i na podstawie Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/92/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie oceny wpływu niektórych projektów publicznych i prywatnych na środowisko, z późniejszymi zmianami, lub Konwencji o Ocenach Oddziaływania na Środowisko w Kontekście Transgranicznym, sporządzonej w Espoo dnia 25 lutego 1991 r., z późniejszymi zmianami.

Artykuł 4

Budowa wału ziemnego

1. W terminie jednego roku od zakończenia wszelkich wymaganych formalnych procedur, Strona Polska zbuduje wał ziemny z roślinnością wzdłuż południowej granicy kopalni Turów (wzdłuż drogi Opolno-Zdrój

– Sieniawka), w celu uwzględnienia obaw podnoszonych przez mieszkańców Republiki Czeskiej dotyczących oddziaływania kopalni Turów, w szczególności w kwestii hałasu, światła i zanieczyszczenia powietrza, a także charakteru krajobrazu.

2. Strona Polska w terminie pięciu miesięcy od wejścia w życie niniejszej Umowy przedłoży Stronie Czeskiej, za pośrednictwem Pełnomocników, projekt dokumentacji projektowej budowy wału ziemnego oraz, dodatkowo, studium akustyczne i studium dyspersji, przed złożeniem wniosku o pozwolenie na budowę wału. Strona Czeska może przedstawić swoje uwagi do tego projektu, które powinny zostać należycie uwzględnione przez Stronę Polską. Brak uwag ze Strony Czeskiej w ciągu dwóch miesięcy będzie uznany za zgodę. Wszelkie późniejsze zmiany w dokumentacji projektowej lub budowie w stosunku do zatwierdzonej dokumentacji lub jakiekolwiek zmiany w dozwolonej budowie wymagają takiej samej procedury.

3. Wał ziemny będzie miał co najmniej kilometr długości i taką wysokość, że, na podstawie specjalistycznych badań, pozwoli na wystarczające zminimalizowanie oddziaływania na terytorium Republiki Czeskiej wskazanego w ust. 1 i będzie pokryty warstwą gleby nadającą się do zasadzenia drzew.

Wał ziemny powinien być obsadzony tworzącymi zieloną ścianę szybko rosnącymi zimozielonymi drzewami, średniej wysokości lub wysokimi, profesjonalnie posadzonymi i licznymi.

Strona Polska zapewni późniejszą pielęgnację i ochronę posadzonych drzew.

Budowa wału ziemnego będzie prowadzona tylko w porze dziennej (w godz. od 6:00 do 22:00)

4. Strona Polska może wyciąć ścianę zieleni na wale ziemnym lub usunąć wał ziemny wyłącznie w końcowej fazie rekultywacji kopalni Turów oraz za uprzednią zgodą Strony Czeskiej.

Artykuł 5

Hałas

1. W terminie jednego miesiąca od wejścia w życie niniejszej Umowy, Strony, działając za pośrednictwem Pełnomocników, uzgodnią dokładną lokalizację technicznego punktu pomiaru hałasu (zwanego dalej „TPP") w celu lepszego odróżnienia hałasu urządzeń technologicznych kopalni Turów od innych źródeł szumu tła.

TPP będzie zlokalizowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, na obrzeżu kopalni Turów, które znajduje się najbliżej granicy z Republiką Czeską, jeżeli to możliwe bezpośrednio na terenie PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. lub jej następcy prawnego lub innego przyszłego operatora kopalni Turów (dalej zwaną „PGE").

Zmiana lokalizacji TPP wymaga zgody obu Stron.

2. W ciągu roku od uzgodnienia lokalizacji TPP, Strona Polska zainstaluje i będzie obsługiwać stały TPP w lokalizacji uzgodnionej zgodnie z ust. 1. Strona Polska poinformuje Stronę Czeską, za pośrednictwem Pełnomocników, o rozpoczęciu eksploatacji stałego TPP.

Strona Polska zapewni ciągły pomiar hałasu pochodzącego z działalności górniczej w TPP, w formie sekundowych pomiarów wielkości mierzonych (poziomy L_{Aeq}, L_{Ceq}, L_1, L_{10}, L_{50}, L_{90}, L_{99}, L_{eq}, widma częstotliwości 1/3-oktawowe) zgodnie ze standardem *ISO 1996-2 – Akustyka – Opis, pomiary i ocena poziomu hałasu środowiskowego – Część 2: Określenie poziomów ciśnienia dźwięku*; obowiązująca metodologia oceny jest określona w prawie polskim. Jednocześnie Strona Polska będzie prowadzić pomiary i rejestracje danych meteorologicznych w formie minutowych danych o temperaturze, ciśnieniu, wilgotności względnej, prędkości i kierunku wiatru

Strona Polska zapewni Stronie Czeskiej dostęp do danych pomiarowych w trybie on-line, zarówno w odniesieniu do pomiarów hałasu, jak i do pomiarów meteorologicznych. Strona Polska zapewni codzienną archiwizację określonych powyżej danych i umożliwi Stronie Czeskiej pobieranie takich danych archiwalnych w trybie on-line.

3. Do czasu poinformowania o rozpoczęciu działania stałego TPP, Strona Polska umożliwi Stronie Czeskiej w ciągu jednego miesiąca od otrzymania pisemnego wniosku przekazanego za pośrednictwem Pełnomocników, ale nie wcześniej niż 15 marca 2022 r., zainstalowanie tymczasowego TPP w lokalizacji uzgodnionej zgodnie z ust. 1. Na wniosek Strony Czeskiej, Strona Polska zapewni jego bezpieczeństwo i

umożliwi stałą obecność w celu przeprowadzenia indywidualnych pomiarów hałasu w okresie około jednego tygodnia.

Tymczasowy TPP będzie obsługiwany przez Stronę Czeską zgodnie ze standardem, o którym mowa w ust. 2. Strona Czeska będzie niezwłocznie przekazywać Stronie Polskiej dane pomiarowe.

4. W celu monitorowania wpływu działalności kopalni Turów i przyszłych prac rekultywacyjnych w zakresie poziomów hałasu w Republice Czeskiej, Strona Czeska przeprowadzi monitoring hałasu w Republice Czeskiej w kilku okresach monitorowania w ciągu roku, zgodnie z *ISO 1996-2 - Akustyka – Opis, pomiary i ocena poziomu hałasu środowiskowego – Część 2: Określenie poziomów ciśnienia dźwięku* oraz stosowną metodologią monitorowania i oceny zgodną z prawem czeskim.

Monitoring hałasu nie będzie przeprowadzany podczas trwania budowy wału ziemnego.

Strona Czeska weźmie pod uwagę wszystkie szczególne źródła hałasu włączając w to farmy wiatrowe zlokalizowane na terytorium Republiki Czeskiej wzdłuż czesko-polskiej granicy.

Po zakończeniu każdego okresu monitorowania hałasu Strona Czeska wyśle Stronie Polskiej zapis pierwotnego hałasu i dane meteorologiczne z danego okresu monitorowania.

Strona Czeska dostarczy Stronie Polskiej protokół wyników tak zebranych danych bezzwłocznie po ich przetworzeniu i ocenie zgodnie z metodologiami i przepisami prawa Republiki Czeskiej w każdym przypadku przekroczenia higienicznych wartości granicznych, które zdaniem Strony Czeskiej mogą być przypisane działalności kopalni Turów.

5. Strony będą wykorzystywać dane dotyczącego pierwotnego hałasu i dane meteorologiczne wyłącznie do celów analiz przeprowadzanych w ramach niniejszej Umowy.

6. Strona Polska zapewni, że na terytorium Republiki Czeskiej hałas pochodzący z działalności kopalni Turów nie przekroczy higienicznych wartości granicznych. Higieniczne wartości graniczne dla działek przeznaczonych na cele mieszkaniowe, rekreacyjne, pod zabudowę obiektami przedszkolnej i szkolnej działalności edukacyjnej, działalności szkoleniowej, dotyczącej opieki zdrowotnej i społecznej, jak również gruntów o podobnej funkcjonalności, oraz dla budynków przeznaczonych na cele mieszkaniowe, przedszkolne, szkolne, szkoleniowe, opieki zdrowotnej i społecznej, jak również budynków o podobnej funkcjonalności uważa się za przekroczone, jeżeli przekroczona zostanie jakakolwiek higieniczna wartość graniczna w porze dziennej poszczególnego dnia kalendarzowego $L_{Aeq,8h}$ dla hałasu szerokopasmowego $L_{Aeq,8h}$ = 50 dB, dla hałasu tonalnego $L_{Aeq,8h}$ = 45 dB, dla hałasu impulsowego $L_{Aeq,8h}$ = 38 dB lub w porze nocnej poszczególnego dnia kalendarzowego $L_{Aeq,1h}$ dla hałasu szerokopasmowego $L_{Aeq,1h}$ = 40 dB, dla hałasu tonalnego $L_{Aeq,1h}$ = 35 dB i dla hałasu impulsowego $L_{Aeq,1h}$ = 28 dB. Jeśli prawo Unii Europejskiej przewiduje ostrzejsze wartości graniczne, wartości te zostaną zastosowane w zamian.

7. W przypadku stwierdzenia jednostkowego przekroczenia, tj. przekroczenia higienicznych wartości granicznych A-ważonych równoważnych poziomów ciśnienia akustycznego $L_{Aeq,T}$ jeden raz w pojedynczym okresie monitorowania, Strona Polska poinformuje Stronę Czeską na piśmie, za pośrednictwem Pełnomocników, w terminie czternastu dni od otrzymania protokołu, o którym mowa w ust. 4, o przypuszczalnej przyczynie przekroczenia i o środkach podjętych w celu zapobieżenia dalszym przekroczeniom.

8. Przekroczenie będzie mogło zostać uznane za poważne, jeżeli wystąpi więcej niż jeden raz w ciągu jednego okresu monitorowania. Dotkliwość poważnego przekroczenia ocenia się na podstawie częstotliwości przekroczenia, stopnia przekroczenia, szczególnych cech hałasu i całkowitego obciążenia hałasem w porze całonocnej.

W przypadku, gdy na terytorium Republiki Czeskiej zostanie stwierdzone poważne przekroczenie higienicznych wartości granicznych w trybie, o którym mowa w ust. 4, Strona Polska poinformuje Stronę Czeską na piśmie, za pośrednictwem Pełnomocników, w terminie czternastu dni od otrzymania protokołu, o którym mowa w ust. 4, o przypuszczalnej przyczynie przekroczenia i bez zbędnej zwłoki podejmie odpowiednie środki w celu zapobieżenia dalszym przekroczeniom oraz poinformuje Stronę Czeską o podjętych środkach.

Jeżeli w wyżej wymienionym terminie czternastu dni, Strona Polska w oparciu o argumenty ekspertów dojdzie do wniosku, że wykryte poważne przekroczenie nie ma związku z działalnością kopalni Turów i przypisze to do innego szczególnego źródła hałasu, prześle takie ustalenia Stronie Czeskiej na piśmie, za pośrednictwem Pełnomocników. W ciągu siedmiu dni od otrzymania ustaleń, Strony powołają, za

pośrednictwem Pełnomocników, doraźną komisję ekspertów w celu określenia, czy przekroczenie wartości granicznych ma związek z działalnością kopalni Turów. Każda ze Stron wyznaczy po dwóch członków komisji, która będzie działać na zasadzie konsensusu. Komisja przedłoży Pełnomocnikom swój raport w terminie dwudziestu jeden dni od powołania, chyba że Strony za pośrednictwem Pełnomocników postanowią inaczej.

W przypadku nieprzedłożenia raportu w tym terminie lub braku konsensusu komisji w kwestii określenia, czy przekroczenie wartości granicznych ma związek z działalnością kopalni Turów, zastosowanie będzie mieć art. 11.

Artykuł 6

Jakość powietrza atmosferycznego

1. W terminie sześciu miesięcy od wejścia w życie niniejszej Umowy, Strona Polska, za pośrednictwem Pełnomocników, przedłoży Stronie Czeskiej informację o środkach przeciwpyłowych w kopalni Turów, a następnie wdroży te środki. W tym samym terminie Strona Polska przekaże Stronie Czeskiej wszystkie dane wejściowe (pliki excel, pliki shape i .m3d) z 2018 roku wykorzystane do obliczeń studium dyspersji w raporcie oceny oddziaływania na środowisko, który był podstawą wydania Decyzji Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 21 stycznia 2020 r. (sygn. WOOŚ.4235.1.22015.53) o środowiskowych uwarunkowaniach.

2. W celu pośredniego zminimalizowania wpływu spalania węgla z kopalni Turów na jakość powietrza w Republice Czeskiej, Strona Polska najszybciej jak to możliwe:

a) zapewni, że wszyscy kwalifikujący się wnioskodawcy z województw graniczących z Republiką Czeską chcący wymienić przestarzały kocioł w ramach programu *Czyste Powietrze* oraz programu *STOP SMOG* będą niezwłocznie wspierani; oraz

b) wdroży, nie później niż do 2025 roku, wszystkie środki, właściwe w kontekście celów niniejszej Umowy, które mają być zrealizowane do 2025 roku, zgodnie z *Krajowym programem ograniczania zanieczyszczenia powietrza* w wersji obowiązującej w dniu wejścia w życie niniejszej Umowy. Wszelkie planowane zmiany tego programu, jak również roczne raporty z wdrażania programu będą omawiane przez Czesko-Polską Grupę Roboczą ds. Jakości Powietrza.

3. Strona Polska zapewni stały monitoring pyłu PM_{10} i $PM_{2,5}$, prędkości i kierunku wiatru, temperatury i wilgotności w północnym i południowym sąsiedztwie kopalni Turów, ustawiając dwie stacje automatycznego pomiaru zanieczyszczenia powietrza w lokalizacjach, w których brak jest innych istotnych źródeł położonych pomiędzy kopalnią Turów i stacją monitorowania, na czas działalności kopalni Turów i w trakcie późniejszych prac rekultywacyjnych, chyba że Strony uzgodnią inaczej. Jeżeli nie jest możliwe znalezienie właściwej lokalizacji na północ od kopalni Turów, Strony rozważą inne obszary w pobliżu kopalni.

4. W celu monitorowania wpływu działalności kopalni Turów i późniejszych prac rekultywacyjnych na jakość powietrza w Republice Czeskiej, Strona Czeska zainstaluje dwie stacje automatycznego pomiaru zanieczyszczenia powietrza na terenie Republiki Czeskiej, monitorujące pył PM_{10} i $PM_{2,5}$, prędkość i kierunek wiatru, temperaturę i wilgotność.

5. Lokalizacje stacji monitorujących o których mowa w ust. 3 i ust. 4, będą wybrane zgodnie z prawem Unii Europejskiej obowiązującym w danym momencie.

W ciągu czterdziestu pięciu dni od daty wejścia Umowy w życie, Strony wymienią się propozycjami wspominanych wyżej lokalizacji stacji monitorujących w celu ich skonsultowania tak aby zapewnić poprawnie metodologiczne gromadzenie danych. W terminie trzydziestu dni po otrzymaniu propozycji drugiej Strony, każda ze Stron zatwierdzi lub wyrazi opinię o proponowanej lokalizacji; jakiekolwiek zastrzeżenie należy odpowiednio uzasadnić argumentami eksperckimi.

Strony osiągną porozumienie w kwestii lokalizacji stacji monitorujących wymienionych w ust. 3 i ust. 4 nie później niż dziewięćdziesiąt dni po wspominanym wyżej okresie trzydziestu dni; jeśli to nie nastąpi stosuje się odpowiednio art. 11. Monitoring rozpocznie się w przeciągu dziewięciu miesięcy po obopólnej zgodzie Stron lub po ocenie niezależnego organu lub instytucji zgodnie z art. 11.

Strona Czeska zastrzega sobie prawo do podjęcia ostatecznej decyzji co do lokalizacji stacji

monitorujących zgodnie z ust. 4.

Ta sama procedura obowiązuje w przypadku ewentualnej relokacji ww. stacji monitoringu.

6. Pomiar i ocena danych zebranych przez stacje o których mowa w ust. 3 i ust. 4 będą przeprowadzone zgodnie z zasadami dotyczącymi jakości danych w zakresie oceny jakości powietrza, określonymi w przepisach prawa Unii Europejskiej obowiązujących w tym czasie. Parametry meteorologiczne, o których mowa w ust. 3 i ust. 4 będą mierzone następująco, chyba że Strony ustalą inaczej: prędkość wiatru na wysokości 10 m i z niepewnością nieprzekraczającą 0,5 m/s dla prędkości wiatru do 5 m/s lub 10% dla prędkości wiatru powyżej 5 m/s; kierunek wiatru na wysokości 10 m i z niepewnością nieprzekraczającą 5°; temperatura na wysokości między 3,5 a 4 m i z niepewnością nieprzekraczającą 1 K; wilgotność na wysokości od 3,5 do 4 m z niepewnością nieprzekraczającą 15% wilgotności względnej.

Strony będą przekazywać godzinowe dane operacyjne z pomiarów w trybie on-line w formacie zbliżonym do czasu rzeczywistego, zgodnym ze standardem *EU Air Quality e-Reporting* obowiązującej w danym czasie. Zweryfikowane dane będą następnie przekazywane drugiej Stronie regularnie, obejmując jeden rok kalendarzowy, nie później niż do dnia 31 marca następnego roku.

Artykuł 7

Przemieszczenia terenu

1. W ciągu sześciu miesięcy od wejścia w życie niniejszej Umowy, Strona Polska, za pośrednictwem Pełnomocników, przekaże Stronie Czeskiej wszystkie odpowiednie dane pomiarowe dotyczące przemieszczeń terenu na obszarze oddziaływania pomiędzy południową krawędzią kopalni Turów a granicą z Republiką Czeską, obejmujące okres od 2010 do kwietnia 2021 roku.

2. Raz na dwa lata, nie później niż do dnia 31 marca następnego roku, obie Strony za pośrednictwem Pełnomocników, przedłożą sobie nawzajem pomiary. Na tej podstawie Strona Polska przedłoży Stronie Czeskiej ocenę przemieszczeń terenu na dotkniętym terytorium.

3. Strony odnotowują, że roszczenia (wraz z dokumentacją uzupełniającą) dotyczące wszelkich szkód majątkowych powstałych na terytorium Republiki Czeskiej, spowodowanych przemieszczeniami terenu przypisanymi działalności kopalni Turów, przed przedłożeniem do odpowiedniego sądu będą mogły być przedstawione bezpośrednio PGE w języku czeskim, w celu polubownego rozstrzygnięcia sprawy. Strony odnotowują ponadto, że w przypadku zgłoszenia roszczenia w języku czeskim, postępowanie ugodowe będzie prowadzone w języku czeskim.

Artykuł 8

Wody podziemne

1. Strona Polska, za pośrednictwem odpowiedniego punktu kontaktowego (art. 10 ust. 2, zwanego dalej „punktem kontaktowym"):

a) przekaże Stronie Czeskiej projekt budowlany dotyczący bariery ochronnej wód podziemnych sporządzony zgodnie z przepisami prawa polskiego oraz informacje dotyczące metod zastosowanych w celu wykonania bariery ochronnej wód podziemnych, informacje na temat parametrów bariery ochronnej wód podziemnych, w tym specyfikację metody zastosowanej w celu jej zabezpieczenia i kontroli jej skuteczności, w tym badań hydrodynamicznych z każdego z odwiertów testowych, jak również współczynnik filtracji określający jej przepuszczalność oraz plan utrzymania jej funkcjonowania,

b) przekaże Stronie Czeskiej pełne dostępne dane dotyczące funkcjonalności bariery ochronnej wód podziemnych (piezometry), tj. paszporty otworów (informacje o profilach litologicznych tych otworów monitoringowych oraz o konstrukcji przedmiotowych otworów, tj. o odcinku głębokości, w którym otwory te mają perforację (odcinek otwarty), odcinku głębokości, w którym wykonane jest uszczelnienie (między trzonem otworu a wyposażeniem) oraz o lokalizacji obsypki) oraz wyniki monitorowania w terminach od stycznia 2015 do kwietnia 2021 r., z otworów zlokalizowanych wzdłuż bariery ochronnej wód podziemnych (otwory po jej północnej i południowej stronie, w szczególności *HPp-29/49,5, HPp-27/49, HPp-27/51, HPp-23/53, HPp-25/50, HPp-25/49, HPp-26/53, HPp-21/53, HPp-23/56, HPp-25/51, HPz-25/58, HPz-31/53bis, HS-350, HSp-60, HSp-68*),

c) przekaże Stronie Czeskiej informacje o ocenie aktualnej funkcjonalności bariery ochronnej wód podziemnych,

d) umieści wszystkie nowe otwory monitoringowe odwiercone w międzywęglowych i/albo podwęglowych warstwach wodonośnych w celu monitorowania funkcjonalności bariery ochronnej wód podziemnych na liście otworów, o których mowa w lit. b), w ciągu dwóch miesięcy od wejścia niniejszej Umowy w życie albo od zakończenia wiercenia,

e) włączy otwory monitoringowe, o których mowa w lit. b) i d) do czesko-polskiej sieci monitoringu wód podziemnych, a także

f) przekaże Stronie Czeskiej informacje na temat przeanalizowanych założeń do korekty projektu bariery ochronnej wód podziemnych, jeżeli będą konieczne.

2. Strona Polska przekaże Stronie Czeskiej szczegółowe dostępne dane dotyczące wszystkich poborów wód kopalnianych z kopalni Turów, w tym listę otworów monitoringowych, ich lokalizacje oraz wielkość poboru, na obszarze na południe od Południowego Uskoku oraz na obszarze na zachód od Uskoku Białopola w okresie od stycznia 2015 r. do kwietnia 2021 r. oraz dostępne informacje o ilościach wody wypompowanej w okresie od stycznia 2015 r. do kwietnia 2021 r. z południowej zapory hydraulicznej i w Rowie Rybarzowic.

3. Strona Polska przekaże ponadto informacje o dopływach wody do południowej części kopalni Turów w postaci łącznych samoistnych wypływów wód podziemnych oraz wód powierzchniowych, jak również wielkości tych dopływów, w tym ich lokalizację i wysokość, w okresie od stycznia 2015 do 2020 r. (ostatnie dostępne dane).

4. Strona Polska przekaże również Stronie Czeskiej, informacje o niepewnościach i możliwych odchyleniach skuteczności bariery ochronnej wód podziemnych, jeżeli wystąpią, począwszy od kwietnia 2022 r. a następnie co trzy miesiące, a także informacje o środkach technicznych, które będą musiały zostać wdrożone w celu uszczelnienia bariery, tak aby spełniała ona specyfikację projektu.

5. Strona Polska zapewni możliwość udokumentowania aktualnego stanu samoistnych wypływów wód podziemnych, w tym pomiar ich wydajności w południowej części kopalni Turów, z udziałem ekspertów z zakresu geologii i hydrogeologii z Republiki Czeskiej powołanych przez Pełnomocnika, w terminie jednego miesiąca od wejścia w życie niniejszej Umowy, następnie w terminie trzech miesięcy po zakończeniu budowy bariery ochronnej wód podziemnych oraz kolejno co dwanaście miesięcy.

6. Strona Polska będzie kontynuowała monitoring poziomu wód podziemnych w otworach monitoringowych, o których mowa w ust. 1 lit. b) i d) oraz będzie przekazywała te dane Stronie Czeskiej co trzy miesiące, począwszy od danych obejmujących okres od kwietnia 2021 do marca 2022 r., a dane o poborach wód, o których mowa w ust. 2 i ust. 3, co dwanaście miesięcy, począwszy od danych obejmujących rok 2021.

7. Strona Polska wykona cztery otwory wiertnicze w celu monitorowania wszystkich istniejących warstw wodonośnych, z których jeden zostanie wykonany do podłoża krystalicznego w celu monitorowania podwęglowych i międzywęglowych warstw wodonośnych, a pozostałe do górnej warstwy wodonośnej, w miejscach wskazanych na mapie stanowiącej załącznik nr 2 do niniejszej Umowy. Strona Polska zapewni włączenie wskazanych powyżej czterech otworów monitoringowych do czesko-polskiej sieci monitoringu wód podziemnych oraz dostarczanie danych zgodnie z wymogami określonymi powyżej.

Strona Polska deklaruje, że trzy z czterech otworów monitoringowych zostały wykonane do górnej warstwy wodonośnej.

W terminie sześciu miesięcy od zakończenia wszelkich wymaganych na mocy prawa polskiego procedur formalnych, Strona Polska wykona czwarty otwór monitoringowy do podłoża krystalicznego w celu monitorowania podwęglowych i międzywęglowych warstw wodonośnych. Strona Polska umożliwi obecność ekspertów z zakresu geologii i hydrogeologii z Republiki Czeskiej, wskazanych przez Pełnomocnika, w trakcie wykonywania otworu oraz przeprowadzania profilowania geologicznego i testów hydrodynamicznych tego otworu monitoringowego. Strona Polska poinformuje Stronę Czeską o terminie wykonania tych prac z wyprzedzeniem przynajmniej czternastu dni.

Strona Polska przedstawi informacje dotyczące wykonywania tych otworów monitoringowych sporządzonych zgodnie z przepisami prawa polskiego, przeprowadzania profilowania geologicznego i testów hydrodynamicznych takich otworów.

Strona Czeska umożliwi obecność ekspertów geologicznych i hydrogeologicznych Rzeczypospolitej Polskiej, wskazanych przez Pełnomocnika, w trakcie wykonywania otworów wiertniczych w części niecki żytawskiej obejmującej Hrádek nad Nisou.

8. W przypadku:

a) wykazania połączenia hydraulicznego między nowymi odwierconymi otworami monitoringowymi na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, o których mowa w ust. 7, a otworami monitoringowymi na terytorium Republiki Czeskiej, oraz

b) wykazania tendencji spadkowej poziomu zwierciadła wody w międzywęglowym poziomie wodonośnym na skutek oddziaływania kopalni Turów, zarejestrowanej przez piezometry czesko-polskiej sieci monitoringu,

Strona Polska, w terminie trzech miesięcy od potwierdzenia takiego wykazania przez Strony za pośrednictwem Pełnomocników, po konsultacji ze Stroną Czeską, podejmie dodatkowe środki (takie jak rozbudowa od odwiertu nr 1 na zachód, od odwiertu nr 200 na wschód lub doszczelnienie lub pogłębienie dotychczasowej bariery ochronnej wód podziemnych, aby zapewnić maksymalną ochronę przed odpływem wód z trzeciorzędowych poziomów wodonośnych z obszaru z przodu odkrywki w obszarze na południowy wschód i wschód od wschodniego Uskoku Białopola), w celu zminimalizowania wpływu kopalni Turów na poziom głębokich (trzeciorzędowych) wód podziemnych na dotkniętym terytorium Republiki Czeskiej. Dokumentacja projektowa dla dodatkowych środków zostanie przyjęta przez Stronę Polską wyłącznie po konsultacji ze Stroną Czeską. Wszelkie późniejsze zmiany w dokumentacji projektowej lub budowie w stosunku do zatwierdzonej wersji zostaną skonsultowane ze Stroną Czeską. Strona Polska zapewni, że takie dodatkowe środki zostaną sfinalizowane w terminie dwudziestu czterech miesięcy od wykazania efektów, o których mowa w lit. a) i b). Ten okres zostanie przedłużony o czas pomiędzy przedstawieniem Stronie Czeskiej, za pośrednictwem Pełnomocników, kompletnej dokumentacji projektowej do konsultacji oraz przedstawieniem Stronie Polskiej uwag Strony Czeskiej. Okres ten zostanie dalej przedłużony, o ile Pełnomocnicy tak uzgodnią.

W przypadku kiedy Strony nie dojdą do porozumienia czy sytuacje o których mowa w lit. a) lub lit. b) zostały wykazane, każda ze Stron, za pomocą Pełnomocników, może zaproponować powołanie komisji eksperckiej ad hoc w celu oceny, czy spadek poziomu zwierciadła wody jest związany z działalnością w kopalni Turów. Komisja zostanie powołana w ciągu siedmiu dni od złożenia takiej propozycji. Każda ze Stron mianuje dwóch członków komisji, którzy działają na zasadzie konsensusu. Komisja przekaże swój raport Pełnomocnikom w ciągu trzech miesięcy od propozycji jej ustanowienia, chyba że Strony za pośrednictwem Pełnomocników postanowią inaczej. W przypadku niezłożenia raportu w ww. terminie lub nieosiągnięcia przez komisję konsensusu co do tego, czy spadek jest związany z działalnością w kopalni Turów, stosuje się odpowiednio art. 11.

9. Strona Czeska przekaże Stronie Polskiej, o ile będą dostępne:

a) dane dotyczące ilości poboru wody ze źródła Uhelná i źródeł Uhelná U-1A, jak również innych źródeł zasilających regiony Hrádek nad Nisou i Frydland, za okres od stycznia 2015 do kwietnia 2021 r., a następnie co roku,

b) ważne pozwolenie wodnoprawne na pobór wody ze źródła Uhelná wraz z całą dokumentacją hydrogeologiczną określającą operacyjne zasoby wody,

c) dane dotyczące zużycia wody w żwirowni Grabštejn, włączając w to ilości wody wpompowanej do żwirowni oraz ilości poboru wody ze źródła Grabštejn HV-11/02, za okres od stycznia 2015 do kwietnia 2021 r., a następnie co roku,

d) dokumentację dotyczącą oceny oddziaływania żwirowni Grabštejn na środowisko,

e) informacje na temat aktualnego i planowanego zasięgu żwirowni Grabštejn, w tym głębokości wyrobiska, wielkości planowanego wydobycia oraz planowanej ilości pompowanych wód do końca eksploatacji,

f) ważne pozwolenie wodnoprawne na wykorzystanie wody w żwirowni Grabštejn, w tym ilość poboru wody ze źródła Grabštejn HV-11/02, wraz z całą dokumentacją hydrogeologiczną określającą operacyjne zasoby wody,

g) pomiary dynamicznego i statycznego poziomu wód podziemnych w wyżej wskazanych źródłach, jak również specyfikację studni poboru wody, w tym współrzędne, paszporty otworów wiertniczych i

współczynniki filtracji, określające ich przepuszczalność,

h) informacje na temat innych źródeł, instalacji lub obiektów mających wpływ na wody podziemne w regionie Hrádek nad Nisou, w pobliżu Grabštejn i Uhelná, jak również w pobliżu granicy pomiędzy Republiką Czeską a Rzecząpospolitą Polską, a także

i) dane na temat wyżej wskazanych obiektów, w tym nowo wykonanych piezometrów, łącznie z ich pomiarami, jak również ich lokalizacje wraz ze współrzędnymi, według Układu Współrzędnych 2000 oraz ich paszporty,

w terminie sześciu miesięcy od wejścia w życie niniejszej Umowy. Strona Czeska przekaże Stronie Polskiej, informacje, o których mowa w lit. a) do e) włącznie dla każdego nowego użytkownika każdej warstwy wodonośnej oraz w przypadku wystąpienia jakichkolwiek zmian.

10. W celu zagwarantowania wymaganego monitoringu wód podziemnych i wód powierzchniowych oraz przemieszczania terenu na terenie Rzeczypospolitej Polskiej, punkty kontaktowe powinny raz w roku zorganizować wspólną ocenę stanu wód podziemnych i wód powierzchniowych oraz przemieszczania terenu, a także regularną wymianę danych w zakresie wszystkich południowych dopływów wód do kopalni Turów.

Artykuł 9

Fundusz Małych Projektów

1. Strony zaproszą Kraj Liberecki i Województwo Dolnośląskie, w ramach Euroregionu Neisse-Nisa-Nysa, do utworzenia Funduszu Małych Projektów (zwanego dalej „Funduszem") w celu wzmocnienia ochrony środowiska Republiki Czeskiej i Rzeczypospolitej Polskiej w sąsiedztwie kopalni Turów, za pośrednictwem którego finansowane będą lokalne i regionalne projekty środowiskowe.

2. W okresie funkcjonowania Umowy, ale nie dłużej niż do 31 stycznia 2044 r., następujące podmioty będą dokonywały wpłat na rzecz Funduszu, po raz pierwszy w ciągu trzech miesięcy po utworzeniu funduszu, jako wpłatę za rok utworzenia, a następnie najpóźniej do dnia 31 stycznia każdego kolejnego roku:

a) Strona Polska, reprezentowana przez ministra właściwego ds. środowiska - równowartość 250 000 EUR, oraz

b) Strona Czeska, reprezentowana przez ministra właściwego ds. środowiska - równowartość 250 000 EUR.

3. Wkład Strony Polskiej zostanie wydany wyłącznie na projekty finansowane przez Fundusz zgodnie z celami określonymi w akcie założycielskim.

4. Strony będą zachęcać Kraj Liberecki, Województwo Dolnośląskie i PGE do wnoszenia wkładów do Funduszu. Kwota wkładu Kraju Libereckiego pomniejszy wkład Strony Czeskiej określony w ust. 2, pkt b). Kwota wkładu Województwa Dolnośląskiego i PGE pomniejszy wkład Rzeczypospolitej Polskiej określony w ust. 2, pkt a).

5. Podmioty z Republiki Czeskiej i z Rzeczypospolitej Polskiej mogą ubiegać się o środki z Funduszu na finansowanie stosownych projektów.

6. Wnioski złożone do Funduszu będą oceniane przez Komisję Oceniającą, w skład której będzie wchodzić równa liczba przedstawicieli:

a) Kraju Libereckiego,

b) Województwa Dolnośląskiego.

7. Do czasu wyczerpania środków dostarczonych przez Strony zgodnie z niniejszym artykułem, Strony, za pośrednictwem Pełnomocników, będą otrzymywały roczne sprawozdania finansowe Funduszu oraz szczegółowe informacje o realizacji celów Funduszu.

8. W przypadku rozwiązania niniejszej Umowy zgodnie z art. 14, o ile Strony nie postanowią inaczej, Projekty zaakceptowane do finansowania ze środków Funduszu będą finansowane zgodnie z odpowiednimi harmonogramami. Pozostałe nieprzyznane środki zostaną zwrócone w proporcjonalnych kwotach na rachunki bankowe podmiotów, które wniosły wkład do Funduszu. Strony przekażą niezbędne dane dotyczące rachunków bankowych za pośrednictwem Pełnomocników.

Artykuł 10

Pełnomocnicy Stron i Punkty Kontaktowe

1. W terminie pięciu dni roboczych od wejścia w życie niniejszej Umowy, każda ze Stron wyznaczy w drodze dyplomatycznej Pełnomocnika odpowiedzialnego za wymianę informacji zgodnie z Umową oraz wykonywanie innych zadań powierzonych mu na mocy niniejszej Umowy i poinformuje drugą Stronę o danych kontaktowych swojego Pełnomocnika. Strony zastosują tę samą metodę w celu niezwłocznego wzajemnego informowania się o wszelkich zmianach dotyczących osoby lub danych kontaktowych Pełnomocnika.

2. W terminie jednego miesiąca od wejścia w życie niniejszej Umowy, każda ze Stron wyznaczy za pośrednictwem Pełnomocników właściwy organ państwowy do pełnienia roli punktu kontaktowego wykonującego obowiązki wskazane w art. 8, o ile nie zostało to określone inaczej. Strony zastosują tę samą metodę w celu niezwłocznego wzajemnego informowania się o wszelkich zmianach dotyczących punktów kontaktowych.

Artykuł 11

Mechanizm Niezależnych Ekspertów

1. W przypadku nieprzedłożenia raportu doraźnej komisji ekspertów w wyznaczonym terminie lub nieosiągnięcia konsensusu zgodnie z art. 5 ust. 8, art. 6 ust. 5 albo art. 8 ust. 8, każda ze Stron może, za pośrednictwem Pełnomocnika, zwrócić się do odpowiedniego niezależnego organu lub instytucji, wymienionych na liście niezależnych organów oraz instytucji (zwanej dalej „Listą").

Zwrócenie się do odpowiedniego niezależnego organu lub instytucji jest obowiązkowe przed rozpoczęciem procedury, o której mowa w art. 13 ust. 2, w każdym przypadku, w którym spór będzie dotyczył postanowień, o których mowa w pierwszym zdaniu powyżej oraz w art. 3 ust. 8.

2. Strony stwierdzają, że Lista została uzgodniona przed wejściem w życie niniejszej Umowy. Pełnomocnicy mogą zrewidować i zaktualizować Listę w drodze porozumienia. Organy lub instytucje wymienione na Liście muszą być w stanie zagwarantować sprawiedliwą i fachową ocenę danej sprawy.

3. Jeśli żaden organ lub instytucja wymieniona na Liście nie jest w stanie lub nie ma woli wydania opinii co do spornej sprawy, Pełnomocnicy porozumieją się co do innego podmiotu, organu lub instytucji. W przypadku braku porozumienia między Pełnomocnikami co do wyznaczenia innego podmiotu, organu lub instytucji obowiązek, o którym mowa w ust. 1 zdanie 2, nie ma zastosowania.

4. Strony powinny w pełni uwzględnić ocenę wyznaczonego podmiotu, organu lub instytucji i będą dalej postępowały zgodnie z odpowiednimi przepisami niniejszej Umowy.

5. Koszty działania wyznaczonego podmiotu, organu lub instytucji będzie ponosić Strona, której stanowisko nie zostało potwierdzone. Jeżeli stanowiska obu Stron zostaną potwierdzone częściowo lub jeżeli żadne z ich stanowisk nie zostanie potwierdzone, koszty ponoszone będą w równych częściach.

Artykuł 12

Komisja Wspólna

1. Strony powołają Komisję Wspólną (zwaną dalej „Komisją"). Strony zaproszą do Komisji hetmana Kraju Libereckiego, jednego wspólnego przedstawiciela miast i gmin Hrádek nad Nisou, Chrastava i Frýdlant, marszałka Województwa Dolnośląskiego, jednego wspólnego przedstawiciela miasta Bogatynia oraz powiatu zgorzeleckiego oraz Pełnomocników. Komisja będzie się spotykać w zależności od potrzeb, jednak nie rzadziej niż raz w roku.

2. Zadaniem Komisji będzie sporządzenie strategii sprawiedliwej transformacji dla regionu. Posiedzeniom Komisji będą współprzewodniczyli Pełnomocnicy.

3. Komisja może wystąpić z wnioskiem o opinię ekspercką w danej sprawie do grupy ekspertów, w której skład będą wchodzili eksperci obydwu Stron.

Artykuł 13

Rozstrzyganie sporów

1. Wszystkie spory dotyczące wykonywania lub interpretacji niniejszej Umowy będą rozstrzygane w drodze negocjacji między Pełnomocnikami.

2. W przypadku nieosiągnięcia porozumienia w drodze negocjacji, o których mowa w ust. 1, spory będą rozstrzygane przez Strony w drodze dyplomatycznej. W tym celu punkty rozbieżności zostaną przedstawione drugiej Stronie na piśmie. W przypadku braku osiągnięcia porozumienia w terminie trzech miesięcy od otrzymania informacji o rozbieżnościach, o ile strony nie uzgodnią inaczej na piśmie, każda Strona może skierować sprawę do Trybunału Sprawiedliwości.

3. Zgodnie z art. 273 Traktatu o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej, Trybunał Sprawiedliwości jest właściwy do wydawania ostatecznych decyzji we wszystkich sporach dotyczących niniejszej Umowy.

4. W przypadku stwierdzenia przez Trybunał Sprawiedliwości, że doszło do naruszenia niniejszej Umowy, wyrok jest wiążący dla Stron, które środki zapewniające wykonanie tego wyroku w terminie określonym przez Trybunał Sprawiedliwości.

5. W przypadku gdy jedna ze Stron stwierdzi, że druga Strona nie podjęła środków zapewniających wykonanie wyroku Trybunału Sprawiedliwości, o których mowa w ust. 4, może skierować sprawę do Trybunału Sprawiedliwości.

Jeżeli Trybunał Sprawiedliwości stwierdzi, że Strona nie wykonała jego wyroku, może nałożyć na nią ryczałt, biorąc pod uwagę wagę naruszenia (obejmującą znaczenie naruszonego postanowienia lub postanowień niniejszej Umowy, skutki naruszenia dla interesu publicznego i prywatnego oraz postępowanie Strony naruszającej) oraz czas jego trwania. Ryczałt jest wpłacany do budżetu Unii Europejskiej.

Artykuł 14

Postanowienia końcowe

1. Umowa niniejsza wchodzi w życie z dniem podpisania.

2. Niezwłocznie po wejściu w życie niniejszej Umowy Strona Czeska zwróci się do Sekretariatu Organizacji Narodów Zjednoczonych z prośbą o zarejestrowanie niniejszej Umowy zgodnie z art. 102 Karty Narodów Zjednoczonych. Strona Polska zostanie poinformowana o rejestracji w drodze notyfikacji numeru rejestracji Organizacji Narodów Zjednoczonych, gdy tylko rejestracja zostanie potwierdzona przez Sekretariat Organizacji Narodów Zjednoczonych.

3. Niniejsza Umowa może być zmieniona za pisemną zgodą Stron.

4. Niniejsza Umowa wygasa pięć lat po wygaśnięciu koncesji na wydobycie w kopalni Turów, jeżeli w międzyczasie nie została wydana nowa koncesja na wydobycie w kopalni Turów. W takim wypadku umowa wygasa pięć lat po wygaśnięciu jakiejkolwiek nowej koncesji na wydobycie.

5. Strony mogą w każdym momencie rozwiązać Umowę za wzajemnym porozumieniem.

6. Niezależnie od powyższych postanowień, każda ze Stron może wypowiedzieć Umowę poprzez notyfikację w drodze dyplomatycznej. Umowa zostanie rozwiązana po upływie sześciu miesięcy od otrzymania notyfikacji. Takie wypowiedzenie nie może jednak zostać dokonane przez żadną ze Stron w ciągu pięciu lat od wejścia niniejszej Umowy w życie.

7. W przypadku rozwiązania Umowy w trybie, o którym mowa w ust. 6, art. 3 ust. 13, art. 5 ust. 1, 2, 4 i 5, art. 6 ust. 3, 4, 5 i 6, art. 7 ust 2 i 3, art. 8 ust. 4, 5, 6, 8, 9 i 10 oraz art. od 9 do 12 będą obowiązywać tak długo jak prowadzona jest działalność górnicza w kopalni Turów, o ile Strony nie uzgodnią inaczej. Strona Polska niezwłocznie notyfikuje Stronie Czeskiej w drodze dyplomatycznej zakończenie prowadzenia działalności górniczej w kopalni Turów.

8. Niezależnie od powyższych postanowień, Strony będą kontynuować monitoring przemieszczeń terenu oraz wymieniać odpowiednie dane do czasu zakończenia zalewania kopalni Turów, o ile będzie to miało zastosowanie.

9. Każda ze Stron będzie chronić informacje określone przez drugą Stronę jako informacje, których

ujawnienie mogłoby mieć negatywny wpływ na bezpieczeństwo państwa, bezpieczeństwo publiczne, prawa własności intelektualnej, poufność informacji handlowych lub przemysłowych, lub tajemnicę zawodową, wykorzystując w pełni i w dozwolonym zakresie obowiązujące przepisy ustawowe i wykonawcze.

10. Strona Czeska nie wniesie żadnej innej sprawy naruszeniowej dotyczącej kopalni Turów, która dotyczyłaby zakresu niniejszej Umowy na podstawie art. 259 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.

11. Załączniki nr 1 i 2 stanowią integralną część niniejszej Umowy.

Sporządzono w Pradze dnia 3 lutego 2022 r., w dwóch oryginalnych egzemplarzach, każdy w językach czeskim, polskim i angielskim. Wszystkie trzy teksty są jednakowo autentyczne. W przypadku jakichkolwiek rozbieżności w zakresie interpretacji, tekst w języku angielskim jest rozstrzygający.

W imieniu	W imieniu
Rządu Republiki Czeskiej	Rządu Rzeczypospolitej Polskiej

[TRANSLATION – TRADUCTION]

ACCORD ENTRE LE GOUVERNEMENT DE LA RÉPUBLIQUE TCHÈQUE ET LE GOUVERNEMENT DE LA RÉPUBLIQUE DE POLOGNE SUR LA COOPÉRATION POUR FAIRE FACE AUX IMPACTS DE L'EXPLOITATION DE LA MINE DE LIGNITE À CIEL OUVERT DE TURÓW EN RÉPUBLIQUE DE POLOGNE SUR LE TERRITOIRE DE LA RÉPUBLIQUE TCHÈQUE

Le Gouvernement de la République tchèque et le Gouvernement de la République de Pologne (ci-après dénommés la « Partie tchèque », la « Partie polonaise », ou les « Parties »),

Guidés par la volonté de faire face aux impacts de l'exploitation de la mine de lignite à ciel ouvert de Turów (ci-après dénommée la « mine de Turów ») en République de Pologne sur le territoire de la République tchèque,

Tenant compte de la nécessité de régler à l'amiable le différend concernant la mine de Turów tout en se conformant aux exigences du droit de l'Union européenne,

Félicitant l'engagement de la Fundacja PGE à faire don de 10 000 000 d'euros à la région de Liberec,

Convaincus qu'un accord entre le Gouvernement de la République tchèque et le Gouvernement de la République de Pologne sur la coopération pour faire face aux impacts de l'exploitation de la mine de lignite à ciel ouvert de Turów en République de Pologne sur le territoire de la République tchèque (ci-après dénommé « Accord ») est la forme la plus appropriée pour résoudre le présent différend et prévenir des différends futurs,

Sont convenus de ce qui suit :

Article premier. Objet de l'Accord

Le présent Accord a pour objet :

a) La coopération entre les Parties pour la mise en œuvre des mesures visant à détecter, à atténuer et à prévenir les impacts (ci-après dénommées « mesures pour faire face aux impacts ») de l'exploitation et des travaux de remise en état ultérieurs de la mine de Turów en République de Pologne sur le territoire de la République tchèque, ainsi que la coopération pour leur suivi et leur financement,

b) Le règlement à l'amiable du différend entre les Parties porté devant la Cour de justice de l'Union européenne (ci-après dénommée « Cour de justice ») à la suite de la requête déposée par la République tchèque contre la République de Pologne le 26 février 2021, dans l'affaire C-121/21, concernant l'extension de l'exploitation de la mine de Turów.

Article 2. Conditions de retrait de la requête dans l'affaire C-121/21

1. Dans les dix jours ouvrables suivant l'entrée en vigueur du présent Accord, la Partie polonaise, représentée par le Ministre responsable de la protection de l'environnement, transfère :

a) Au Ministère de l'environnement de la République tchèque, une somme totale équivalent à 10 000 000 euros sur le compte suivant : IBAN : CZ19 0710 0001 2300 0762 8001, SWIFT : CNBACZPP,

b) À la Région de Liberec, une somme totale équivalent à 25 000 000 euros sur le compte suivant : IBAN : CZ07 0100 0001 2331 1360 0217, SWIFT : KOMBCZPP,

afin de faire pleinement face aux impacts de l'exploitation de la mine de Turów sur le territoire de la République tchèque, selon les dispositions du présent Accord.

2. La Partie tchèque s'engage à allouer les ressources susmentionnées conformément à l'objectif du présent Accord.

3. La Partie tchèque fournit à la Partie polonaise, par l'intermédiaire des agents désignés conformément à l'article 10, paragraphe 1 (ci-après dénommés « agent » ou « agents »), des rapports annuels sur la réalisation des projets financés par les ressources susmentionnées.

4. La Partie tchèque informe la Cour de justice du règlement du différend et de l'abandon de ses prétentions dans l'affaire C-121/21, conformément à l'article 147 du Règlement de procédure de la Cour de justice, dans les trois jours ouvrables suivant la date à laquelle elle reçoit le montant total des sommes visées au paragraphe 1 sur les comptes susmentionnés.

5. Les Parties confirment que la Partie polonaise :

a) A autorisé des représentants de la Partie tchèque à effectuer une mission d'évaluation sur site dans la mine de Turów afin de déterminer la situation de base,

b) A fourni toutes les informations pertinentes à la Partie tchèque sur les procédures en cours, conformément à l'article 3, paragraphe 11,

c) A fourni à la Partie tchèque l'avant-projet de construction de la butte de terre visée à l'article 4,

d) A fourni à la Partie tchèque les informations sur les eaux souterraines visées à l'article 8, paragraphe 1 alinéas a) à c), et paragraphes 2 et 3.

Article 3. Règles fondamentales pour faire face aux impacts de l'exploitation

1. La Partie polonaise veille à ce que l'exploitation de la mine de Turów ne s'étende pas en direction de la frontière avec la République tchèque au-delà de ce qui est l'étendue actuelle des opérations minières, et à ce que la mine à ciel ouvert ne soit pas approfondie à plus de trente mètres sous le niveau de la mer, à moins que la Partie polonaise ne remplisse toutes les conditions suivantes :

a) Achève la construction de la barrière d'eau souterraine et prouve sa fonctionnalité (article 3, paragraphes 5 à 7) et fournit à la Partie tchèque une documentation complète sur le projet de construction effective de la barrière d'eau souterraine (article 8, paragraphe 1, alinéas a) et c)),

b) Achève la construction de la butte de terre (article 4),

c) Respecte les exigences relatives à la surveillance des impacts de l'exploitation de la mine de Turów sur le territoire de la République de Pologne visées à l'article 5, paragraphe 2, à l'article 6, paragraphe 3, à l'article 7, paragraphe 1, et à l'article 8, paragraphes 1 à 6,

d) Établit des puits de forage de surveillance conformément à l'article 8, paragraphe 7.

2. Sans préjudice du respect des conditions énoncées au paragraphe précédent, l'étendue actuelle des opérations minières en cours peut s'étendre vers la frontière avec la République tchèque afin de réaliser des travaux visant à la sécurité géotechnique et/ou à l'enlèvement des morts-terrains, à condition que :

a) La zone de travail ne dépasse pas les lignes reliant les points de coordonnées suivants :

A1 x= 5638423.268, y= 5492302.776

A2 x= 5638149.386, y= 5492718.628

A3 x=5638476.592, y= 5493254.289

A4 x=5638967.067, y= 5493644.543

b) Les travaux visés à l'alinéa a) concernant le premier niveau opérationnel ne descendent pas en dessous de +295 mètres au-dessus du niveau de la mer.

3. Si la Partie polonaise étend les opérations vers la frontière avec la République tchèque conformément au paragraphe 2, les matériaux obtenus, dans la mesure du possible, sont utilisés en premier lieu pour la construction de la butte de terre visée à l'article 4, puis pour mettre en œuvre d'autres mesures de sécurité découlant de la décision environnementale.

4. La Partie polonaise, à la demande de l'agent et au plus tard quatorze jours après réception de cette demande, permet aux représentants de la Partie tchèque d'accéder à la mine de Turów et d'effectuer une mission d'évaluation sur site. Les représentants de la Partie tchèque sont accompagnés par les représentants de la Partie polonaise. La Partie polonaise coopère pleinement à la mission d'évaluation sur site. La Partie tchèque prépare un rapport de la mission d'évaluation et le soumet à la Partie polonaise pour information. La Partie polonaise permet la tenue de missions d'évaluations sur site quatre fois par an, à la demande de la Partie tchèque. La Partie tchèque communique à la Partie polonaise les noms des représentants effectuant la mission d'évaluation au moins sept jours à l'avance.

5. Les Parties reconnaissent que la construction des deux cents puits de forage d'injection pour la barrière d'eau souterraine est achevée.

6. Après l'achèvement de la construction de la barrière d'eau souterraine, la Partie polonaise effectue des mesures trimestrielles du niveau des eaux souterraines dans les puits de forage de surveillance HPp - 29/49,5, HPp - 27/51, HS - 350, HPp - 23/56. Il est évalué, sur la base des mesures effectuées après l'achèvement de la construction de la barrière d'eau souterraine pendant une période d'essai de douze mois (jusqu'au 30 juin 2023 au plus tard), si la barrière d'eau souterraine est pleinement fonctionnelle, en particulier en ce qui concerne la prévention du ruissellement des eaux souterraines à partir du territoire de la République tchèque.

7. La barrière d'eau souterraine est considérée comme pleinement fonctionnelle lorsque le facteur de filtration est égal ou inférieur à 0,0016 [m/d]. Des analyses et recherches hydrodynamiques ainsi que des analyses techniques sont effectuées afin de confirmer si elle est fonctionnelle.

8. Si, dans le délai indiqué au paragraphe 6, le niveau des eaux souterraines dans les puits de forage de surveillance HPp - 29/49,5, HPp - 27/51, HS - 350, HPp - 23/56 au sud de la barrière des eaux souterraines ne commence pas à augmenter ou du moins ne cesse pas de baisser dans les aquifères inter-carbonés, les opérations minières ne dépasseront pas la ligne d'exploitation prévue pour l'année 2023 (selon la carte en annexe 1). Toute Partie peut, par l'intermédiaire des agents, s'adresser à une autorité ou à une institution indépendante pertinente figurant sur la liste visée à

l'article 11 afin d'obtenir une évaluation permettant de déterminer si la cause de la situation décrite dans la phrase précédente peut être attribuée à la mine de Turów. Si l'évaluation indique que la baisse du niveau des eaux souterraines est imputable à la mine de Turów, la Partie polonaise, après consultation de la Partie tchèque, prend des mesures supplémentaires, telles que l'extension du puit de forage no1 vers l'ouest, du puit de forage no200 vers l'est, ou le renforcement ou l'approfondissement de la barrière d'eau souterraine existante, dans le but d'assurer une protection maximale contre le ruissellement des eaux souterraines dans les couches tertiaires (aquifères) de la zone située devant la mine à ciel ouvert à la zone située au sud-est et à l'est de la faille orientale de Bialopole, afin de minimiser l'impact de la mine sur le niveau des eaux souterraines dans la zone concernée. La documentation du projet de mesures supplémentaires n'est adoptée par la Partie polonaise qu'après consultation de la Partie tchèque. Toute modification ultérieure de la documentation du projet ou de la construction par rapport à la version approuvée fait l'objet d'une consultation avec la Partie tchèque. La Partie polonaise veille à ce que ces mesures supplémentaires soient finalisées dans les vingt-quatre mois suivant la réception de l'évaluation susmentionnée. Ce délai est prolongé du temps écoulé entre la soumission de la documentation complète du projet à la Partie tchèque pour consultation, par l'intermédiaire des agents, et la soumission des observations de la Partie tchèque à la Partie polonaise. Cette période peut être prolongée si les agents en conviennent.

9. En cas de baisse du niveau des eaux souterraines dans les puits de forage de surveillance HPp - 29/49,5, HPp - 27/51, HS - 350, HPp - 23/56 de plus de huit mètres en six mois, la Partie polonaise veille à ce que l'étendue, à cette date, des opérations minières à la mine de Turów cesse immédiatement de progresser vers la frontière avec la République tchèque et que les opérations minières ne descendent pas à plus de trente mètres sous le niveau de la mer.

10. La Partie polonaise introduit les mesures suivantes afin d'améliorer l'efficacité énergétique dans la mine de Turów, à savoir limiter son émission de lumière et minimiser les effets gênants de l'éclairage extérieur :

a) Examiner (auditer) les installations de la mine de Turów en matière d'émissions lumineuses et procéder aux premiers ajustements de l'éclairage afin de protéger l'environnement nocturne de la pollution lumineuse potentielle et de minimiser les effets gênants de l'éclairage extérieur ;

b) Moderniser l'éclairage des machines de base et introduire la fonctionnalité d'extinction des projecteurs lorsque les machines ne sont pas utilisées, en tenant compte des conclusions de l'examen visé à l'alinéa a) ;

c) Mettre en œuvre les meilleures solutions techniques possibles pour réduire au minimum les émissions de lumière, en tenant compte des conclusions de l'examen visé à l'alinéa a) ;

d) Remplacer les anciennes sources lumineuses et les anciens appareils d'éclairage par de nouveaux appareils directionnels (diodes électroluminescentes), en tenant compte des conclusions de l'examen visé à l'alinéa a) ;

e) Mettre en œuvre des solutions techniques pour réduire l'éclairage inutile lorsque les machines et les équipements ne sont pas utilisés, en tenant compte des conclusions de l'examen visé à l'alinéa a) ;

f) Analyser la disponibilité et les tendances en termes de développement des sources lumineuses dans le contexte de la réduction de la pollution lumineuse éventuelle et

des meilleures solutions techniques possibles pour améliorer l'efficacité énergétique et minimiser les effets gênants de l'éclairage extérieur.

Les mesures visées à l'alinéa a) sont mises en œuvre dans un délai raisonnable, mais au plus tard dans les neuf mois suivant l'entrée en vigueur du présent Accord.

Les mesures visées aux alinéas b) à e) sont mises en œuvre dans un délai raisonnable, mais au plus tard dans les trois ans suivant l'examen visé à l'alinéa a).

Les mesures visées à l'alinéa f) sont mises en œuvre tous les cinq ans suivant l'entrée en vigueur du présent Accord. Si le résultat de l'analyse permet d'identifier certaines mesures, la Partie polonaise les met en œuvre le cas échéant.

La Partie polonaise informe la Partie tchèque, dans un délai raisonnable et par l'intermédiaire des agents, de l'achèvement de la mise en œuvre des mesures applicables visées à l'alinéa a), conjointement, aux alinéas b) à e) et, régulièrement, à l'alinéa f).

11. La Partie polonaise déclare que la décision du Directeur régional de la protection de l'environnement à Wroclaw du 21 janvier 2020 (référence WOOŚ.4235.1.2015.53) sur les conditions environnementales, la décision du Ministre du climat du 20 mars 2020 (référence DGK-V1.4770.35.2019.MN.19) relative à la prorogation de la décision d'exploitation minière jusqu'au 30 mai 2026, et la décision du Ministre du climat du 28 avril 2021 (référence DGK-6.4771.34.2020.MN.23) relative à la prorogation de la décision d'exploitation minière jusqu'au 27 avril 2044 sont en cours d'examen. La Partie polonaise veille à ce que la mine de Turów soit à tout moment en possession d'une décision régissant l'exploitation minière qui soit conforme au cadre juridique donnant au public concerné le droit d'engager un recours judiciaire. Ce recours est effectué conformément à la législation de l'Union européenne. La Partie polonaise, par l'intermédiaire des agents, informe la Partie tchèque de l'ouverture d'une procédure ou de tout changement dans la procédure, y compris les décisions des autorités administratives et des tribunaux, dans un délai de dix jours ouvrables à compter du jour où la Partie polonaise reçoit les informations correspondantes.

12. La Partie polonaise informe la Partie tchèque, par l'intermédiaire des agents, de l'ouverture d'une procédure visant à modifier la décision valide régissant l'exploitation minière, de l'ouverture d'une procédure visant à obtenir un nouveau permis environnemental ou une nouvelle décision régissant l'exploitation minière, de l'adoption de toute modification de la décision valide régissant l'exploitation minière, de la délivrance d'une nouvelle décision régissant l'exploitation minière, ou d'un nouveau permis environnemental lié à toute activité dans la mine de Turów, au plus tard dix jours ouvrables après l'acte en question.

La Partie polonaise fournit également à la Partie tchèque, par l'intermédiaire des agents, tous les documents liés aux procédures susmentionnées qui sont disponibles et demandés par la Partie tchèque, dans les dix jours ouvrables suivant la réception de la demande en question. En outre, la Partie polonaise garantit les droits du public conformément à la législation de l'Union européenne, en particulier le droit d'engager une procédure de contrôle judiciaire, dans toute procédure concernant une modification de la décision valide régissant l'exploitation minière ou une nouvelle décision régissant l'exploitation minière pour l'extraction du lignite dans la mine de Turów.

13. Au moins un an avant le début des activités liées à la fermeture de la mine de Turów (telles que les travaux de remise en état, l'aménagement paysager, l'inondation de la mine à ciel ouvert, etc.), la Partie polonaise informe la Partie tchèque afin de lui donner la possibilité de décider si elle souhaite participer au processus d'évaluation de l'impact de ces activités sur l'environnement transfrontalier, le cas échéant conformément à et en vertu de la Directive

2011/92/UE du Parlement européen et du Conseil du 13 décembre 2011 concernant l'évaluation des incidences de certains projets publics et privés sur l'environnement, telle que modifiée, ou de la Convention sur l'évaluation de l'impact sur l'environnement dans un contexte transfrontière, faite à Espoo le 25 février 1991, telle que modifiée.

Article 4. Construction de la butte de terre

1. Dans un délai d'un an après la finalisation de toutes les procédures formelles requises, la Partie polonaise construit une butte de terre comportant des plantations et longeant la frontière sud de la mine de Turów (le long de la route Opolno-Zdrój - Sieniawka) afin de répondre aux préoccupations des habitants de la République tchèque concernant les impacts de la mine de Turów, en particulier la pollution sonore, lumineuse et atmosphérique, ainsi que les impacts sur le paysage.

2. La Partie polonaise soumet à la Partie tchèque, dans les cinq mois suivant l'entrée en vigueur du présent Accord et par l'intermédiaire des agents, un projet de documentation pour la construction de la butte de terre et une étude acoustique et de dispersion avant de soumettre une demande d'autorisation relative à ladite construction. La Partie tchèque peut soumettre ses commentaires sur ce projet ; la Partie polonaise les prend dûment en compte. L'absence de commentaires de la Partie tchèque dans un délai de deux mois vaut consentement. Toute modification ultérieure de la documentation du projet ou de la construction par rapport à ce qui a été approuvé ou toute modification de la construction autorisée est soumise à la même procédure.

3. La butte de terre a une longueur d'au moins un kilomètre et une hauteur permettant qu'elle minimise suffisamment les impacts visés au paragraphe 1 sur le territoire de la République tchèque, en se basant pour déterminer cela sur des études d'experts, et elle est complétée par une couche de terre adaptée à la plantation d'arbres.

La butte de terre doit comporter un mur végétal composé d'arbres non feuillus à croissance rapide, de taille moyenne à grande, plantés de manière professionnelle et en grand nombre.

La Partie polonaise assure l'entretien et la protection ultérieurs des arbres plantés.

La butte de terre ne doit être construite que pendant la journée (de 6 heures à 22 heures).

4. La Partie polonaise ne peut abattre le mur végétal sur la butte de terre ou enlever la butte de terre que pendant la phase finale de la remise en état de la mine de Turów et avec le consentement préalable de la Partie tchèque.

Article 5. Acoustique

1. Dans le mois suivant l'entrée en vigueur du présent Accord, les Parties, agissant par l'intermédiaire des agents, conviennent de l'emplacement exact du point de mesure technique du bruit (ci-après dénommé « point de mesure ») afin de mieux distinguer le bruit des équipements technologiques de la mine de Turów des autres sources de bruit.

Le point de mesure est situé sur le territoire de la République de Pologne, au bord de la mine de Turów le plus proche de la frontière avec la République tchèque, le cas échéant directement sur le site de la PGE Gornictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A., ou de son successeur légal ou de tout autre futur exploitant de la mine de Turów (ci-après dénommée la « PGE »).

Toute modification de l'emplacement du point de mesure nécessite le consentement des deux Parties.

2. Dans l'année qui suit l'accord sur l'emplacement du point de mesure, la Partie polonaise installe et exploite un point de mesure permanent à l'endroit convenu conformément au paragraphe 1. La Partie polonaise informe la Partie tchèque, par l'intermédiaire des agents, du début de l'exploitation du point de mesure permanent.

La Partie polonaise assure la mesure continue du bruit provenant de l'exploitation de la mine au point de mesure, sous la forme de mesures des valeurs par seconde (niveaux LAeq, Lceq, L1, L10, L50, L90, L99, Leq, spectres de fréquence d'un tier d'octave) conformément à la norme ISO 1996-2 - Acoustique - Description, évaluation et mesurage du bruit de l'environnement - Partie 2 : Détermination des niveaux de pression acoustique ; la méthodologie applicable à leur évaluation est définie par le droit polonais. Dans le même temps, la Partie polonaise effectue des mesures et des enregistrements de données météorologiques sous la forme de données de température, de pression, d'humidité relative, de vitesse et de direction du vent par minute.

La Partie polonaise fournit à la Partie tchèque un accès en ligne aux données mesurées, tant en ce qui concerne les mesures du bruit que les mesures météorologiques. La Partie polonaise assure l'archivage quotidien des données spécifiées ci-dessus et permet à la Partie tchèque de télécharger ces données en ligne.

3. Tant que la Partie polonaise n'a pas informé du début de l'exploitation du point de mesure permanent, elle doit, dans un délai d'un mois suivant la réception d'une demande écrite de la Partie tchèque soumise par l'intermédiaire des agents, mais au plus tôt le 15 mars 2022, permettre à la Partie tchèque d'installer un point de mesure temporaire à l'endroit convenu conformément au paragraphe 1. À la demande de la Partie tchèque, la Partie polonaise assure sa sécurité et garantit sa présence continue pour les mesures individuelles du bruit pendant environ une semaine.

Le point de mesure temporaire est exploité par la Partie tchèque conformément à la norme visée au paragraphe 2. La Partie tchèque fournit sans délai à la Partie polonaise les données mesurées.

4. Afin de surveiller l'impact de l'exploitation de la mine de Turów et des travaux de remise en état ultérieurs sur les niveaux de bruit en République tchèque, la Partie tchèque effectue une surveillance acoustique en République tchèque au cours de plusieurs cycles de surveillance tout au long de l'année, conformément à la norme ISO 1996-2 - Acoustique - Description, évaluation et mesurage du bruit de l'environnement - Partie 2 : Détermination des niveaux de pression acoustique, ainsi qu'à la méthodologie applicable à la surveillance et à son évaluation, conformément au droit tchèque.

La mesure du bruit ne doit pas être effectuée pendant la période de construction de la butte de terre.

La Partie tchèque prend en compte toutes les sources de bruit spécifiques, y compris le parc éolien situé sur le territoire de la République tchèque le long de la frontière tchéco-polonaise.

Après la fin de chaque cycle de surveillance sonore, la Partie tchèque envoie le relevé des données primaires sur le bruit et les conditions météorologiques de ce cycle de surveillance à la Partie polonaise.

La Partie tchèque fournit à la Partie polonaise le protocole contenant les résultats des données collectées, immédiatement après leur traitement et leur évaluation selon les méthodologies et les réglementations légales de la République tchèque, dans le cas de chaque dépassement des limites sanitaires que la Partie tchèque juge attribuable aux activités de la mine de Turów.

5. Les Parties utilisent les données primaires de bruit et de météorologie uniquement aux fins des analyses effectuées dans le cadre du présent Accord.

6. La Partie polonaise veille à ce que, sur le territoire de la République tchèque, le bruit provenant de l'exploitation de la mine de Turów ne dépasse pas les limites sanitaires. Les limites sanitaires pour les terrains destinés à l'habitation, aux loisirs, à l'enseignement et à la formation préscolaires et scolaires, à des fins sanitaires et sociales, ainsi que pour les terrains aux fonctions similaires, et pour les bâtiments destinés à l'habitation, à l'enseignement et à la formation préscolaires et scolaires, à des fins sanitaires et sociales, ainsi que pour les bâtiments aux fonctions similaires, sont considérées comme dépassées si l'une des limites sanitaires LAeq.8h suivantes est dépassée dans une journée calendaire : pour le bruit à bande large, LAeq.8h = 50 dB ; pour le bruit tonal LAeq.8h = 45 dB ; pour le bruit impulsionnel LAeq.8h = 38 dB ; ou dans la nuit d'une journée calendaire : pour le bruit à bande large LAeq.8h = 40 dB, pour le bruit tonal LAeq.8h = 35 dB et pour le bruit impulsionnel LAeq.8h = 28 dB. Si le droit de l'Union européenne prévoit des limites plus strictes, les limites européennes s'appliquent.

7. Si un dépassement isolé est constaté, c'est-à-dire si le dépassement d'une des limites sanitaire des niveaux équivalents de pression sonore pondérée A LAeq.T est constaté une fois au cours de la période de surveillance, la Partie polonaise informe par écrit la Partie tchèque, par l'intermédiaire des agents et dans un délai de quatorze jours à compter de la réception du protocole visé au paragraphe 4, de la cause présumée du dépassement et des mesures prises pour prévenir de nouveaux dépassements.

8. Le dépassement peut être considéré comme grave s'il se produit plus d'une fois au cours de la période de surveillance. L'importance du dépassement grave est évaluée sur la base de la fréquence de dépassement, du degré de dépassement, des caractéristiques spécifiques du bruit et de la charge sonore nocturne totale.

Si un dépassement important des limites sanitaires est détecté sur le territoire de la République tchèque conformément au paragraphe 4, la Partie polonaise informe par écrit la Partie tchèque, par l'intermédiaire des agents et dans un délai de quatorze jours à compter de la réception du protocole visé au paragraphe 4, de la cause présumée du dépassement et elle prend sans délai les mesures appropriées pour prévenir de nouveaux dépassements et informe la Partie tchèque de ces mesures.

Si, dans le délai de quatorze jours susmentionné, la Partie polonaise, sur la base des arguments d'experts, conclut que le dépassement détecté n'est pas imputable aux activités de la mine de Turów et l'attribue à une autre source de bruit donnée, la Partie polonaise envoie, par l'intermédiaire des agents, ces conclusions par écrit à la Partie tchèque. Dans les sept jours suivant la réception de ces conclusions les Parties établissent, par l'intermédiaire des agents, une commission d'experts ad hoc afin de déterminer si le dépassement des limites est imputable aux activités de la mine de Turów. Chaque Partie désigne deux membres de la commission, laquelle fonctionne sur la base du consensus. La commission soumet son rapport aux agents dans les vingt et un jours suivant sa création, à moins que les Parties, par l'intermédiaire des agents, n'en conviennent autrement.

Si le rapport n'est pas soumis dans le délai susmentionné ou si la commission ne parvient pas à un consensus sur la question de savoir si le dépassement des limites est imputable aux activités de la mine de Turów, les dispositions de l'article 11 s'appliquent.

Article 6. Qualité de l'air ambiant

1. Dans les six mois suivant l'entrée en vigueur du présent Accord, la Partie polonaise, par l'intermédiaire des agents, soumet à la Partie tchèque des informations sur les mesures anti-poussière dans la mine de Turów et met ensuite ces mesures en œuvre. Dans le même délai, la Partie polonaise fournit à la Partie tchèque toutes les données saisies (fichiers Excel, shapefiles et .m3d) en 2018 utilisées pour les calculs de l'étude de dispersion dans le rapport d'évaluation de l'impact sur l'environnement qui a servi de base à la décision du Directeur régional de la protection de l'environnement à Wroclaw du 21 janvier 2020 (référence WOOŚ.4235.1.2015.53) sur les conditions environnementales.

2. Afin de minimiser indirectement les impacts sur la qualité de l'air en République tchèque résultant de la combustion du charbon de la mine de Turów, la Partie polonaise effectue, dès que possible, les actions suivantes :

a) Veiller à ce que tous les demandeurs éligibles des voïvodies situées à la frontière avec la République tchèque qui souhaitent échanger une chaudière obsolète par le biais du programme Czyste Powietrze et du programme STOP SMOG soient soutenus sans délai dans leur demande ;

b) Mettre en œuvre, au plus tard en 2025, toutes les mesures, en rapport avec l'objet du présent Accord, qui doivent être réalisées jusqu'en 2025, conformément au Krajowy program ograniczania zanieczyszczenia powietrza dans sa version valable à la date d'entrée en vigueur du présent Accord. Toute modification prévue de ce programme, ainsi que les rapports annuels sur la mise en œuvre du programme, sont discutés au sein du groupe de travail tchéco-polonais sur la qualité de l'air.

3. La Partie polonaise assure une surveillance continue des PM10 et PM2,5, de la vitesse et de la direction du vent, de la température et de l'humidité dans les environs nord et sud de la mine de Turów, en établissant deux stations automatiques de surveillance de la pollution atmosphérique dans des endroits où aucune autre source de pollution importante n'est située entre la mine de Turów et la station de surveillance, pendant la durée des opérations de la mine de Turów et pendant les travaux de remise en état ultérieurs, sauf si les Parties en conviennent autrement. S'il n'est pas possible de trouver un emplacement approprié au nord de la mine de Turów, les Parties envisagent d'autres zones à proximité de la mine.

4. Afin de surveiller l'impact des activités de la mine de Turów et des travaux de remise en état ultérieurs sur la qualité de l'air en République tchèque, la Partie tchèque installe deux stations automatiques de surveillance de la pollution atmosphérique sur le territoire de la République tchèque, qui mesurent les PM10 et PM2,5, la vitesse et la direction du vent, la température et l'humidité.

5. L'emplacement des stations de surveillance mentionnées aux paragraphes 3 et 4 est choisi conformément au droit de l'Union européenne applicable à cette date.

Dans les quarante-cinq jours suivant l'entrée en vigueur du présent Accord, les Parties se communiquent aux fins de consultations les propositions d'emplacement des stations de surveillance susmentionnées pour assurer une collecte méthodologiquement correcte des données. Dans les trente jours suivant la réception de la proposition de l'autre Partie, chaque Partie approuve ou commente l'emplacement proposé ; toute objection est accompagnée d'une justification appropriée sur la base d'arguments d'experts.

Les Partie parviennent à un consensus sur l'emplacement des stations de surveillance mentionnées aux paragraphes 3 et 4 au plus tard quatre-vingt-dix jours après la période de trente jours susmentionnée ; dans le cas contraire, l'article 11 s'applique. La surveillance commence dans les neuf mois suivant le consentement des Parties ou après l'évaluation de l'autorité ou de l'institution indépendante conformément aux dispositions de l'article 11.

La Partie tchèque se réserve le droit de prendre la décision finale sur l'emplacement des stations de surveillance, conformément au paragraphe 4.

La même procédure s'applique en cas de déplacement des stations de surveillance susmentionnées.

6. La mesure et l'évaluation des données recueillies par les stations visées aux paragraphes 3 et 4 sont effectuées conformément aux objectifs de qualité des données pour l'évaluation de la qualité de l'air tels que définis dans le droit de l'Union européenne applicable à cette date. Les paramètres météorologiques mentionnés aux paragraphes 3 et 4 sont mesurés comme suit, à moins que les Parties n'en conviennent autrement : vitesse du vent à 10 mètres de hauteur et avec une incertitude ne dépassant pas 0,5 m/s pour la vitesse du vent jusqu'à 5 m/s, ou 10 % pour la vitesse du vent supérieure à 5 m/s ; direction du vent à 10 mètres de hauteur et avec une incertitude ne dépassant pas 5° ; température à une hauteur comprise entre 3,5 et 4 mètres et avec une incertitude ne dépassant pas 1 K ; humidité à une hauteur comprise entre 3,5 et 4 mètres et avec une incertitude ne dépassant pas 15 % de l'humidité relative.

Les Parties transmettent en ligne les données opérationnelles des mesures automatisées par heure, respectant un format en temps presque réel qui soit conforme à la norme applicable en vertu du système de rapport en ligne de l'Union européenne sur la qualité de l'air (EU Air Quality e-Reporting) en vigueur à cette date. Les données validées sont ensuite fournies à l'autre Partie régulièrement, une fois par année civile, au plus tard le 31 mars de l'année suivante.

Article 7. Mouvements du terrain

1. Dans les six mois suivant l'entrée en vigueur du présent Accord, la Partie polonaise, par l'intermédiaire des agents, fournit à la Partie tchèque toutes les données de mesure pertinentes sur les mouvements de terrain dans la zone concernée entre le bord sud de la mine de Turów et la frontière avec la République tchèque, depuis 2010 jusqu'en avril 2021.

2. Une fois tous les deux ans, et au plus tard le 31 mars de l'année suivante, les deux Parties, par l'intermédiaire des agents, se transmettent leurs mesures respectives. Sur la base de ces mesures, la Partie polonaise soumet à la Partie tchèque une évaluation des mouvements de terrain sur le territoire concerné.

3. Les Parties reconnaissent que les demandes (y compris les pièces justificatives) concernant les dommages matériels subis sur le territoire de la République tchèque en raison des mouvements de terrain imputables aux activités de la mine de Turów peuvent, avant d'être soumises au tribunal compétent, être présentées directement à la PGE, en langue tchèque, dans le but d'un règlement amiable. Les Parties reconnaissent également qu'en cas de présentation de la demande en langue tchèque, le règlement amiable se fait en langue tchèque.

Article 8. Eaux souterraines

1. La Partie polonaise, par l'intermédiaire du point de contact compétent (article 10, paragraphe 2, ci-après dénommé « point de contact ») :

a) Fournit à la Partie tchèque le plan de construction de la barrière d'eau souterraine préparé conformément au droit de la République de Pologne, ainsi que des informations sur les méthodes utilisées pour construire la barrière d'eau souterraine, sur les modalités de fonctionnement de la barrière d'eau souterraine, y compris la méthode utilisée pour la sécuriser et les contrôles de son efficacité, ainsi que les tests hydrodynamiques de chaque puit d'essai, un coefficient de filtrage qui détermine sa perméabilité et un plan d'entretien pour son fonctionnement,

b) Fournit à la Partie tchèque les données complètes disponibles concernant le fonctionnement de la barrière d'eau souterraine (piézomètre), à savoir les documents d'identification des puits de forage (informations sur les caractéristiques lithologiques de ces puits de forage de surveillance et la construction de ces puits de forage, à savoir la section profonde où ces puits de forage sont perforés (section ouverte), la section profonde où le joint d'étanchéité est fait (entre les tiges des puits de forage et l'équipement) et le lieu du remblaiement) et les résultats de la surveillance de façon chronologique depuis janvier 2015 jusqu'à avril 2021, des puits de forage situés le long de la barrière d'eau souterraine (puits de forage des côtés nord et sud, et en particulier les suivants : HPp-29/49,5, HPp-27/49, HPp-27/51, HPp-23/53, HPp-25/50, HPp-25/49, HPp-26/53, HPp-21/53, HPp-23/56, HPp-25/51, HPz-25/58, HPz-31/53bis, HS-350, HSp-60, HSp-68),

c) Fournit à la Partie tchèque des informations sur l'évaluation du fonctionnement actuel de la barrière d'eau souterraine,

d) Inclut dans la liste des puits de forage mentionnés à l'alinéa b) tout nouveau puit de forage de surveillance réalisé dans les aquifères inter-carbonés et/ou sous-carbonés aux fins de la surveillance du fonctionnement de la barrière d'eau souterraine, dans les deux mois suivant l'entrée en vigueur du présent Accord ou l'achèvement du forage,

e) Inclut les puits de forage de surveillance mentionnés aux alinéas b) et d) dans le réseau tchéco-polonais de surveillance des eaux souterraines,

f) Fournit à la Partie tchèque des informations sur les hypothèses analysées pour les corrections du projet de barrière d'eau souterraine, si nécessaire.

2. La Partie polonaise transmet à la Partie tchèque les données détaillées disponibles, y compris la liste des puits de forage de surveillance, leur emplacement et les taux de pompage, sur tous les prélèvements d'eau de la mine de Turów dans la zone située au sud de la faille sud et dans la zone située à l'ouest de la faille de Bialopole depuis janvier 2015 jusqu'en avril 2021, ainsi que les informations disponibles sur les quantités d'eau pompées depuis janvier 2015 jusqu'en avril 2021 dans la barrière hydraulique sud et dans Rów Rybarzowic.

3. La Partie polonaise fournit en outre des informations sur les apports d'eau dans la partie sud de la mine de Turów sous la forme de rejets spontanés combinés d'eaux souterraines et d'eaux de surface, ainsi que sur l'ampleur de ces rejets, y compris leur emplacement et leur altitude, depuis janvier 2015 jusqu'en 2020 (dernières données disponibles).

4. La Partie polonaise fournit également à la Partie tchèque des informations sur les incertitudes et les éventuels écarts en termes d'efficacité de la barrière d'eau souterraine, le cas échéant, à partir d'avril 2022 puis tous les trois mois, ainsi que des informations sur les mesures techniques à mettre en œuvre pour étanchéiser cette barrière afin de répondre aux spécifications du projet.

5. La Partie polonaise assure la documentation de l'état actuel des décharges spontanées d'eaux souterraines, y compris la mesure de leur rendement dans la partie sud de la mine de Turów, avec la participation d'experts géologues et hydrogéologues de la République tchèque désignés par l'agent, dans le mois suivant l'entrée en vigueur du présent Accord, puis trois mois après l'achèvement de la construction de la barrière d'eau souterraine, et ensuite tous les douze mois.

6. La Partie polonaise continue de surveiller le niveau des eaux souterraines dans les puits de forage de surveillance mentionnés au paragraphe 1, alinéas b) et d), et soumet les données à la Partie tchèque tous les trois mois, en commençant par les données couvrant la période entre avril 2021 et mars 2022, ainsi que les données sur les prélèvements d'eau mentionnées aux paragraphes 2 et 3 tous les douze mois, en commençant par les données couvrant l'année 2021.

7. La Partie polonaise met en place quatre puits de forage pour surveiller tous les aquifères existants, l'un d'eux étant foré jusqu'au socle cristallin pour surveiller les aquifères sous-carbonés et inter-carbonés et les autres aquifères jusqu'à l'aquifère supérieur, dans les sites indiqués sur la carte de l'annexe 2. La Partie polonaise veille à l'inclusion de ces quatre puits de forage de surveillance dans le réseau tchéco-polonais de surveillance des eaux souterraines et fournit leurs données conformément aux exigences énoncées ci-dessus.

La Partie polonaise déclare que trois puits de forage de surveillance ont déjà été réalisés jusqu'à l'aquifère supérieur.

Dans les six mois suivant la finalisation de toutes les procédures formelles requises par le droit de la République de Pologne, la Partie polonaise fore le quatrième puit de forage de surveillance jusqu'au socle cristallin afin de surveiller les aquifères sous-carbonés et inter-carbonés. La Partie polonaise autorise la présence d'experts géologues et hydrogéologues de la République tchèque, désignés par l'agent, pendant le forage et la réalisation des mesures de diagraphie et des tests hydrodynamiques de ce puit de forage de surveillance. La Partie polonaise informe la Partie tchèque de la date d'exécution de ces travaux au moins quatorze jours avant cette date.

La Partie polonaise fournit des informations sur le forage de ces puits de surveillance préparés conformément au droit de la République de Pologne, sur la réalisation des mesures de diagraphie et des tests hydrodynamiques de ces puits de forage.

La Partie tchèque autorise la présence d'experts géologues et hydrogéologues de la République de Pologne, désignés par l'agent, pendant le forage de puits dans la partie de Hrádek nad Nisou du bassin de Zittau.

8. Dans le cas où :

a) Une connexion hydraulique est démontrée entre les puits de forage de surveillance nouvellement forés en République de Pologne, visés au paragraphe 7, et les puits de forage de surveillance en République tchèque, et

b) Une tendance à la baisse du niveau des eaux souterraines dans l'aquifère inter-carboné due aux effets de la mine de Turów, enregistrée par les piézomètres du réseau de surveillance tchéco-polonais, est démontrée,

la Partie polonaise, dans un délai de trois mois à compter de la date à laquelle cette démonstration a été confirmée par les Parties et par l'intermédiaire des agents, prend, après consultation de la Partie tchèque, des mesures supplémentaires (telles que l'extension du puit de forage no1 vers l'ouest, du puit de forage no200 vers l'est, ou le renforcement ou l'approfondissement de la barrière d'eau souterraine existante, afin d'assurer une protection maximale contre le ruissellement des eaux souterraines dans les couches tertiaires (aquifères) de la zone située devant la mine à ciel ouvert à la zone située au sud-est et à l'est de la faille orientale de Bialopole) afin de minimiser l'impact de la mine de Turów sur le niveau des eaux souterraines profondes (tertiaires) sur le territoire concerné de la République tchèque. La documentation du projet pour les mesures supplémentaires n'est adoptée par la Partie polonaise qu'après consultation de la Partie tchèque. Toute modification ultérieure de la documentation du projet ou de la construction par rapport à la version approuvée doit faire l'objet d'une consultation avec la Partie tchèque. La Partie polonaise veille à ce que ces mesures supplémentaires soient finalisées dans les vingt-quatre mois suivant la réception de la démonstration des impacts visés aux alinéas a) et b). Ce délai est prolongé de la somme du temps écoulé entre la soumission, par l'intermédiaire des agents, de la documentation complète relative au projet à la Partie tchèque pour consultation, et la soumission des observations de la Partie tchèque à la Partie polonaise. Cette période peut être prolongée si les agents en conviennent.

Si les Parties ne s'entendent pas sur la démonstration d'une situation visée aux alinéas a) et/ou b), toute Partie peut proposer, par l'intermédiaire des agents, la création d'une commission d'experts ad hoc afin d'évaluer si la baisse du niveau des eaux souterraines est attribuable aux activités de la mine de Turów. La commission est créée dans les sept jours suivant cette proposition. Chaque Partie désigne deux membres de la commission, laquelle fonctionne sur la base du consensus. La commission soumet son rapport aux agents dans les trois mois suivant la proposition de sa création, à moins que les Parties, par l'intermédiaire des agents, n'en conviennent autrement. Si le rapport n'est pas soumis dans le délai susmentionné ou si la commission ne parvient pas à un consensus sur la question de savoir si la baisse est imputable aux activités de la mine de Turów, les dispositions de l'article 11 s'appliquent.

9. La Partie tchèque fournit sans délai à la Partie polonaise, si disponibles :

   a) Les données relatives à la quantité d'eau prélevée de la source Uhelná et des sources Uhelná U-1A, ainsi que d'autres sources alimentant les régions de Hrádek nad Nisou et de Frýdlant depuis janvier 2015 jusqu'en avril 2021 et ensuite sur une base annuelle,

   b) Un permis d'utilisation de l'eau valide pour la prise d'eau de la source d'Uhelná, ainsi que toute la documentation hydrogéologique déterminant les ressources en eau opérationnelles,

   c) Les données relatives à l'utilisation de l'eau dans la mine de gravier à ciel ouvert de Grabštejn, y compris les quantités d'eau pompées dans la mine de gravier à ciel ouvert et la quantité d'eau prélevée de la source HV-11/02 de Grabštejn, depuis janvier 2015 jusqu'en avril 2021, puis sur une base annuelle,

   d) La documentation relative à l'évaluation des incidences sur l'environnement pour la mine à ciel ouvert de gravier de Grabštejn,

   e) L'étendue actuelle et prévue de la mine à ciel ouvert de gravier de Grabštejn, y compris sa profondeur, le taux d'exploitation prévu et la quantité d'eau pompée prévue jusqu'à la fin de son exploitation,

f) Un permis d'utilisation de l'eau valide pour l'utilisation de l'eau dans la mine de gravier à ciel ouvert de Grabštejn, y compris la quantité d'eau prélevée de la source Grabštejn HV-11/02, ainsi que toute la documentation hydrogéologique déterminant les ressources en eau opérationnelles,

g) Les mesures du niveau dynamique et statique des eaux souterraines dans les sources susmentionnées, ainsi que la spécification des puits pour la prise d'eau, y compris les coordonnées, les documents d'identification des puits de forage et les coefficients de filtrage qui déterminent leur perméabilité,

h) Des informations sur d'autres sources, installations ou objets ayant un impact sur les eaux souterraines dans la région de Hrádek nad Nisou, proche de Grabštejn et Uhelná, ainsi qu'à proximité de la frontière entre la République tchèque et la République de Pologne,

i) Les données sur les objets susmentionnés, y compris les piézomètres nouvellement construits, et leurs mesures, ainsi que leurs emplacements avec les coordonnées, selon le système de coordonnées « 2000 » (Coordinate System 2000), et leurs documents d'identification,

dans les six mois suivant l'entrée en vigueur du présent Accord. La Partie tchèque fournit à la Partie polonaise les informations visées aux alinéas a) à e) pour chaque nouvel utilisateur de chaque aquifère et en cas de changements.

10. Afin d'assurer la surveillance requise des eaux souterraines et de surface et des mouvements de terrain en République de Pologne, les points de contact organisent chaque année une évaluation conjointe de l'état des eaux souterraines et de surface et des mouvements de terrain, ainsi qu'un échange régulier de données couvrant tous les affluents des eaux du sud qui s'écoulent vers la mine de Turów.

Article 9. Fonds pour les petits projets

1. Les Parties invitent la région de Liberec et la voïvodie de Basse-Silésie, dans le cadre de l'Eurorégion Neisse-Nisa-Nysa, à créer le Fonds pour les petits projets (ci-après dénommé « Fonds ») afin de renforcer la protection de l'environnement de la République tchèque et de la République de Pologne à proximité de la mine de Turów, par le biais duquel seront financés des projets environnementaux locaux et régionaux.

2. Les entités suivantes, lors de l'application du présent Accord, mais pas après le 31 janvier 2044, contribuent au Fonds, une première fois dans les trois mois suivant la création du Fonds, à titre de contribution pour l'année de création, et ensuite au plus tard le 31 janvier de chaque année qui suit. Les contributions sont les suivantes :

a) Pour la Partie polonaise, représentée par le Ministre responsable de la protection de l'environnement : l'équivalent de 250 000 euros,

b) Pour la Partie tchèque, représentée par le Ministre responsable de la protection de l'environnement : l'équivalent de 250 000 euros.

3. La contribution de la Partie polonaise est dépensée exclusivement pour les projets financés par le Fonds, conformément à ses objectifs définis dans l'acte fondateur.

4. Les Parties encouragent la région de Liberec, la voïvodie de Basse-Silésie et la PGE à contribuer au Fonds. Le montant de la contribution de la région de Liberec est soustrait de la

contribution de la Partie tchèque indiquée au paragraphe 2, alinéa b). Le montant de la contribution de la voïvodie de Basse-Silésie et de la PGE est soustrait de la contribution de la République de Pologne indiquée au paragraphe 2, alinéa a).

5. Les entités de la République tchèque et de la République de Pologne peuvent solliciter les ressources du Fonds pour financer leurs projets respectifs.

6. Les demandes soumises au Fonds sont évaluées par le Comité d'évaluation composé en nombre égal de représentants de :

a) La région de Liberec,

b) La voïvodie de Basse-Silésie.

7. Tant que les fonds fournis par les Parties conformément au présent article ne sont pas épuisés, les Parties, par l'intermédiaire des Agents, reçoivent un bilan financier annuel du Fonds et des informations détaillées sur la réalisation des objectifs du Fonds.

8. En cas de dénonciation du présent Accord conformément à l'article 14, à moins que les Parties n'en conviennent autrement, les projets acceptés pour financement par le Fonds sont financés selon les calendriers prévus. Les ressources restantes non allouées sont reversées, de façon proportionnelle, sur les comptes bancaires des entités ayant contribué au Fonds. Les Parties fournissent les informations nécessaires relatives aux comptes bancaires par l'intermédiaire des agents.

Article 10. Agents des Parties et points de contact

1. Dans les cinq jours ouvrables suivant l'entrée en vigueur du présent Accord, chaque Partie désigne, par la voie diplomatique, un agent chargé de l'échange d'informations conformément à l'Accord et de l'exécution des autres tâches qui lui sont confiées en vertu du présent Accord, et se communique mutuellement ses coordonnées. Les Parties utilisent la même méthode pour s'informer immédiatement de tout changement relatifs à la personne ou aux coordonnées de l'agent.

2. Dans le mois qui suit l'entrée en vigueur du présent Accord, chaque Partie désigne, par l'intermédiaire des agents, une autorité nationale compétente en tant que point de contact chargé d'exécuter les obligations prévues à l'article 8, sauf indication contraire. Les Parties utilisent la même méthode pour s'informer mutuellement, sans retard injustifié, de tout changement relatif aux points de contact.

Article 11. Mécanisme d'experts indépendants

1. Si le rapport de la commission d'experts ad hoc n'est pas soumis dans le délai prescrit ou s'il n'y a pas de consensus conformément à l'article 5, paragraphe 8, à l'article 6, paragraphe 5, ou à l'article 8, paragraphe 8, toute Partie peut, par l'intermédiaire de l'agent, s'adresser à une autorité ou institution indépendante figurant sur la liste des autorités et institutions indépendantes (ci-après dénommée « liste »).

Le recours à l'autorité ou à l'institution indépendante compétente est obligatoire avant d'engager une procédure au titre de l'article 13, paragraphe 2 lorsque le litige porte sur les dispositions visées à la phrase ci-dessus et à l'article 3, paragraphe 8.

2. Les Parties notent que la liste a été convenue avant l'entrée en vigueur du présent Accord. Les agents peuvent, après accord, revoir et mettre à jour la liste. Les autorités ou institutions figurant sur la liste doivent toujours être en mesure de garantir une évaluation équitable et qualifiée des questions concernées.

3. Si aucune des autorités ou institutions figurant sur la liste n'est en mesure de fournir un avis sur l'objet du différend ou n'est disposée à le faire, les agents conviennent de recourir à un autre organisme, autorité ou institution. En cas d'absence d'accord des agents sur un autre organisme, autorité ou institution, l'obligation visée au paragraphe 1, phrase 2, ne s'applique pas.

4. Les Parties tiennent pleinement compte de l'évaluation faite par l'organisme, l'autorité ou l'institution désigné et agissent conformément aux dispositions applicables du présent Accord.

5. Les coûts afférents à l'activité de l'organe, de l'autorité ou de l'institution désigné sont supportés par la Partie dont la position n'a pas été confirmée. Si les positions des deux Parties sont partiellement confirmées ou si aucune de leurs positions n'est confirmée, les frais sont supportés à parts égales.

Article 12. Commission mixte

1. Les Parties créent une Commission mixte (ci-après dénommée « Commission »). Les Parties invitent le gouverneur de la région de Liberec, un représentant conjoint des villes et municipalités des régions de Hrádek nad Nisou, Chrastava et Frýdlant, le maréchal de la voïvodie de Basse-Silésie, un représentant conjoint de la ville de Bogatynia et du comté de Zgorzelec, et les agents à rejoindre la Commission. La Commission se réunit selon les besoins, au moins une fois par an.

2. La tâche de la Commission est de préparer une stratégie de transition juste pour la région. Les réunions de la Commission sont co-présidées par les agents.

3. La Commission peut demander une expertise concernant une question particulière à un groupe d'experts auquel participent des experts des deux Parties.

Article 13. Règlement des différends

1. Tout différend relatif à l'application ou à l'interprétation du présent Accord est réglé par la voie de négociations entre les Parties.

2. Si aucun accord n'est trouvé par le biais des négociations visées au paragraphe 1, les différends sont réglés par les Parties par la voie diplomatique. Pour ce faire, les points de divergence sont soumis par écrit à l'autre Partie. À défaut d'accord dans un délai de trois mois à compter de la réception des points de divergence, sauf accord écrit contraire, toute Partie peut saisir la Cour de justice.

3. Conformément à l'article 273 du Traité sur le fonctionnement de l'Union européenne, la Cour de justice est compétente pour statuer définitivement sur tous les différends concernant le présent Accord.

4. Si la Cour de justice constate qu'il y a eu violation du présent Accord, le jugement rendu est obligatoire pour les Parties à la procédure. Les Parties prennent les mesures nécessaires pour se conformer au jugement dans un délai fixé par la Cour de justice.

5. Lorsqu'une des Parties estime qu'une autre Partie n'a pas pris les mesures nécessaires pour se conformer au jugement de la Cour de justice visé au paragraphe 4, elle peut saisir la Cour de justice.

Si la Cour de justice constate que la Partie concernée ne s'est pas conformée au jugement, elle peut lui imposer le paiement d'une somme forfaitaire, en tenant compte de la gravité de la violation (englobant l'importance de la ou des disposition(s) violée(s) du présent Accord, les conséquences de la ou des violation(s) pour les intérêts publics et privés et le comportement de la Partie en infraction) et de sa durée. Ce paiement est effectué au profit du budget de l'Union européenne.

Article 14. Dispositions finales

1. Le présent Accord entre en vigueur à la date de sa signature.

2. Sans délai après l'entrée en vigueur du présent Accord, la Partie tchèque demande au Secrétariat des Nations unies d'enregistrer le présent Accord conformément à l'article 102 de la Charte des Nations unies. La Partie polonaise est informée de l'enregistrement, par le biais de la notification du numéro d'enregistrement attribué par les Nations Unies, dès que cet enregistrement est confirmé par le Secrétariat de l'ONU.

3. Le présent Accord peut être modifié sur accord écrit des Parties.

4. Le présent Accord prend fin cinq ans après l'expiration de la décision régissant l'exploitation minière de la mine de Turów, à moins qu'une nouvelle décision régissant l'exploitation minière de la mine de Turów ne soit prise entre-temps. Dans ce cas, le présent Accord prend fin cinq ans après l'expiration de cette nouvelle décision.

5. Les Parties peuvent mettre fin au présent Accord à tout moment d'un commun accord.

6. Nonobstant les dispositions précédentes, toute Partie peut dénoncer le présent Accord en adressant une notification à l'autre Partie par la voie diplomatique. Le présent Accord cesse d'être applicable six mois après réception de ladite notification. Une telle notification ne peut être faite par l'une des Parties dans les cinq ans suivant l'entrée en vigueur du présent Accord.

7. En cas de dénonciation de l'Accord conformément au paragraphe 6, les articles suivants s'appliquent tant que l'exploitation de la mine de Turów est en cours, sauf accord contraire des Parties : l'article 3, paragraphe 13, l'article 5, paragraphes 1, 2, 4 et 5, l'article 6, paragraphes 3, 4, 5 et 6, l'article 7, paragraphes 2 et 3, l'article 8, paragraphes 4, 5, 6, 8, 9 et 10 et les articles 9 à 12. La Partie polonaise informe immédiatement la Partie tchèque, par la voie diplomatique, de la fin de l'exploitation de la mine de Turów.

8. Nonobstant les dispositions des paragraphes précédents, les deux Parties continuent à surveiller les mouvements de terrain et à échanger les données pertinentes jusqu'à la fin de l'inondation de la mine de Turów, le cas échéant.

9. Chaque Partie protège les informations identifiées par l'autre Partie comme étant des informations dont la divulgation pourrait nuire à la sécurité de l'État, à la sécurité publique, aux droits de propriété intellectuelle, à la confidentialité des informations commerciales ou industrielles ou au secret professionnel, lors de la transmission de ces informations, en ayant pleinement recours aux et dans la mesure permise par les lois et règlements applicables.

10. La Partie tchèque n'engage aucune autre procédure de violation relative à la mine de Turów dans le cadre du présent Accord sur la base de l'article 259 du traité sur le fonctionnement de l'Union européenne.

11. Les annexes 1 et 2 font partie intégrante du présent Accord.

FAIT à Prague le 3 février 2022, en deux exemplaires originaux, en langues tchèque, polonaise et anglaise. Les trois textes font également foi. En cas de divergence d'interprétation, le texte anglais prévaut.

Pour le Gouvernement de la République tchèque :

[SIGNÉ]

Pour le Gouvernement de la République de Pologne :

[SIGNÉ]